

SOBAT

11e jaargang nr. 4 - augustus 1996

nummer 48

VOMI

*Soo het den wille des Heeren
Op die tijt had gheweest,
Had ick gheern willen keeren
Van u dit swaer tempeest:*

VERENIGING OUD MILITAIRES INDIËGANGERS

OORLOGSGRAVENSTICHTING

BESCHERMVROUWE H.M. DE KONINGIN

ERE-VOORZITTER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Het aantal bloemleggingen in het Verre Oosten nam opmerkelijk toe.

Bloemleggingen en graffoto's (Verre Oosten)

Door tussenkomst van de Oorlogsgravenstichting is het mogelijk om bij graven van Nederlandse oorlogsslachtoffers in het Verre Oosten bloemen te plaatsen. Een annonce over deze mogelijkheid werd geplaatst in een aantal uitgaven o.a. van oud-strijders en raadgeveringen, in verband met het feit dat het 50 jaar geleden was dat ons Koninkrijk in de oorlog werd betrokken en de bevrijding 45 jaar geleden.

Hierdoor nam het aantal bloemleggingen ten opzichte van 1989 opmerkelijk toe.

In Indonesië bedroeg het uitgevoerde aantal opdrachten 1439 inclusief 33 kransleggingen namens diverse verenigingen en comité's. (In 1989 bedroegen deze aantallen 926 resp. 27). Op verzoek van nabestaanden werden 936 graffoto's verstrekt (450 in 1989).

Op de Erevelden in Thailand werden 226 bloemstukjes geplaatst, inclusief 2 kransen (in 1989 bedroeg dit aantal 144).

In Hong Kong werden 2 bloemleggingen uitgevoerd.

De kosten van een bloemlegging in Indonesië bedragen f 7,50, met foto f 10,-. Tevens is het nu mogelijk voor de Erevelden in Indonesië kleine kransen te bestellen voor plaatsing bij de individuele graven; kosten f 18,- inclusief foto. Grote kransen van f 30,- tot f 50,- zijn bedoeld voor kranslegging bij de monumenten, door comité's en verenigingen.

Voor Thailand kunnen uitsluitend eenvoudige bloemstukjes worden besteld. De kosten bedragen f 10,- inclusief een kleine foto.

Bestellingen dienen uiterlijk 6 weken voor de gewenste uitvoeringsdatum in ons bezit te zijn.

De eenvoudigste wijze van bestellen is per giro, onder vermelding van: naam overledene, het Ereveld en de gewenste datum.

Voor Hong Kong, Singapore en Ambon gelden aparte voorwaarden waarover desgewenst nadere inlichtingen worden verstrekt.

Kleurenfoto's van Erevelden

Overzichtsfoto's van Erevelden in Europa en het Verre Oosten kunnen per giro of telefonisch worden besteld. De prijs voor een foto in het formaat 18 x 24 cm bedraagt f 15,- inclusief porto.

Wie nadere inlichtingen wenst kan zich richten tot de

OORLOGSGRAVENSTICHTING

Zeestraat 85, 2516 AA 's-Gravenhage

Postbus 85981 - 2508 CR 's-Gravenhage

Telefoon 07 03 63 34 34 - Giro 401.000

Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962

Mauritslaan 1 - 6074 AS Melick
Telefoon 0475 53 20 94

Fondsenverwerving standbeeld Generaal Spoor

Zilveren legpenning Nationaal Indië-monument 1945-1962

De Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962 wil bij het herdenkingscomplex in het Roermondse stadspark Haltem een paviljoen bouwen dat aan de 30.000 bezoekers per jaar allerlei voorzieningen kan bieden. Dat paviljoen zal de naam "Generaal Spoor-paviljoen" gaan dragen.

Bij het paviljoen zal een standbeeld van Generaal Spoor, de legendarische voormalige legercommandant in de vroegere overzeese rijkdelen, worden naergezet. Onder andere ook om de fondsen voor het laten maken van dat standbeeld bijeen te krijgen is een zilveren legpenning van de Stichting Nationaal Indië-monument aangemaakt. Die wordt door de stichting voor f 100,- per stuk aan de man gebracht. In die prijs is een bijdrage voor het Generaal Spoor-standbeeld begrepen en een bedrag voor de instandhouding van het Nationaal Indië-monument 1945-1962.

Bij het Nationaal Indië-monument 1945-1962 worden ongeveer 5900 militairen van het koninkrijk herdacht die tussen 1945 en 1962 in het toenmalige Nederlands Oost-Indië en op Nieuw-Guinea van het vaderland bij krijgsverrichtingen het leven verloren. Tot het complex behoren een obelisk met fontein- en trappenstelsel, een aantal ere tafels waarop 112 onderdelen van de vroegere krijgsmacht al een eigen herdenkingsplaqueet hebben neergelegd en 18 grote roestvrij stalen zuilen waarin de namen van de ongeveer 5900 gesneuvelde militairen zijn gegraveerd. De jaarlijkse Nationale Dodenherdenking werd op 7 september 1992 door 12.000 mensen bijgewoond.

De penning wordt door atelier RE-Diamant in Roermond vervaardigd in gietwerk van het "eerste" zilvergehalte (925/1000). Dat zilvergehalte wordt gegarandeerd door een rijkskeurmerk van de Waarborg. De penning heeft een diameter van 35 mm en een gewicht van ± 19 gram.

De voorzijde van de penning draagt de symbolen uit de top van de obelisk met het randschrift "Nationaal Indië-monument 1945-1962". De keerzijde draagt het opschrift "Palman Qui Meruit Perat" (de erfpalm is voor hen die hem verdiend hebben). Dat is het opschrift dat ook op een paneel bij het Roermondse monument is aangebracht.

De legpenning kan worden besteld bij de Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962, Mauritslaan 1, 6074 AS Melick. De betaling kan geschieden door insluiting van een girocheque of girobetaalkaart van f 100,-, over te maken op rekening 17.41.74.039 van de Rabobank Roermond of op rekening 13.41.74 van de Postbank.

SOBAT

Officieel orgaan van de

Vereniging Oud Militairen Indiëgangers

Raad van Advies

voorzitter: M.M. Bakker, res. luitenant-kolonel der artillerie h.d.
leden: R. Beekholt, brigade-generaal der fuseliers h.d.
H. Boschma, oud burgemeester
W. Epke, Ridder MWO, brigade-generaal h.d.
S.A. Lape, Ridder MWO, majoor h.d.
H.A.M. Brouwers, luitenant-kolonel der infanterie Staf Inspecteur Generaal der Krijgsmacht
P.H. de Vries, kolonel der cavalerie, Chef Staf 1e Divisie "7 december"

ereleden: J.W.J. in den Barken
mevr. B. Zantinge-Edens †

Algemeen Bestuur

voorzitter: J. Dijkema
2e voorzitter: des. T. Lantz
secretaris: G. Determan, Berggrae 6B,
3068 PB Rotterdam, tel. 010-4206138
penningmeester:
des. T. Lantz, Zuylenburg 7,
3904 JT Voerendaal, tel. 0318-510159
postbanknummer 42-39-398
banknummer 45.85.91.300 t.n.v.
Vereniging Oud Militairen
Indiëgangers
Rotterdam
alg. adjunct:
leden: C.L.W. van Haelen
N. den Hollander
Victor C. Briché

Ledenadministratie

N. den Hollander
Sotanusstraat 210, 5345 LG Oua,
tel. 0412 625108

Sociale Commissie

voorzitter: Victor C. Briché,
Van Nijenrodestraat 117,
2597 RL Den Haag, tel. 070-3280332

Redactiecommissie

inleidingsredacteur: L.C. Zegers, Zonstraat 118,
6463 AE Kerkrade, tel. 045-5454013
leden: R. Grit, Balloo 90, 9459 TD Balloo,
tel. 0522-241261
J. Zwaaen, Lijstje 45, 1094 KN
Amsterdam, tel. 020-6319151

Boeken ter recensie zenden aan:

J. Zwaaen,
Lijstje 45,
1094 KN Amsterdam

Correspondentie

1. opgave nieuwe leden, adreswijzigingen, bericht van overlijden o.a. richten aan de secretaris van de vereniging waartoe men behoort - zie secretariatsadressen onder "VERENIGINGSNIEUWS".

2. zaken VOMI-Nederland betreffend richten aan de secretaris van het algemeen bestuur.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen in te korten en/of veranderingen aan te brengen of, zonder opgoot van reden, niet te plaatsen.

De redactie kan niet aansprakelijk gesteld worden voor de inhoud van de geplaatste artikelen.

De artikelen geplaatst in dit blad behoeven niet noodzakelijk de zienswijze van het algemeen bestuur weer te geven.

Oversname van artikelen is toegestaan mits met bevoegdheid.

Druk: Helton van Hoeninge & Koninklijke Drukkerij De Swart

DOELSTELLINGEN

De vereniging heeft ten doel:

het behartigen van de ideële, materiële en immateriële belangen van Oud Militairen Indiëgangers, die bij de Nederlandse Krijgsmacht in voormalig Nederlands Oost-Indië, respectievelijk Indonesië en Nieuw Guinea hebben gediend;

het behartigen van de belangen van de nagelaten betrekkingen van hen die als direct gevolg van militaire dienstverrichtingen om het leven kwamen of tengevolge daarvan invalide werden;

het herdenken van hen die gevallen zijn tijdens militaire dienstverrichtingen in voormalig Nederlands Oost-Indië respectievelijk Indonesië en Nieuw Guinea en/of aangrenzende zeegebieden, alsmede van hen die tijdens, door of tengevolge van krijgsgeschiedenis, ziekte of ongevallen in of in en door militaire dienst zijn overleden.

De vereniging tracht het gestelde doel te verwzenlijken los van elke partij-politieke richting, levensovertuiging of religie.

De vereniging staat open voor samenwerking, onder voorbehoud van zelfstandigheid, met verenigingen die zich op overeenkomstig terrein als de V.O.M.I. bewegen en aanverwante doelstellingen nastreven.

(artikel 2 van de statuten)

Het lidmaatschap staat open voor een ieder die in het voormalig Nederlands Oost-Indië/Indonesië en Nieuw Guinea in militaire dienst is geweest en voor weduwen van militairen die hieraan hebben voldaan.

SOCIALE COMMISSIE

Voorzitter

Victor C. Briché
Van Nijenrodestraat 117
2597 RL Den Haag
tel. 07 073 28 05 32

Vice voorzitter

Joop Vrolijk
Generaal Spoorlaan 709
2285 TJ Rijswijk ZH
tel. 07 073 94 30 48

Secretaris-Notulist

Henk Bormentlo
Sint Jorisplein 4
2381 GB Ridderkerk
tel. 01 80'43 35 34

DISTRICTCOÖRDINATOREN

Noord Nederland

Ben C.H. Habich
Boecklerweg 10
9365 TJ Nieuwert
tel. 05 94'54 95 02

Oost Nederland

Joring Bokker
van Hoewellstraat 30
7470 AD Gooit
tel. 05 47'27 11 55

West Nederland

Carel Ph. van Buuren
Prinses Beatrixlaan 302
2273 XX Voorburg
tel. 07 073 86 07 77

Canada & USA
Gerard Ledderhof
149 Scudwell Drive
Oakville, Ont. Canada,
L6L 4P1
tel. (905)627-3816

Zuid Nederland

Gerard H.L. Offerman
Tolbergcentrum 143
4708 GC Roosendaal
tel. 01 65'53 63 43

Midden Nederland

Henk J. Riemdijk
Vuurdooornstraat 268
8171 XS Voerendaal
tel. 05 78'57 31 82

COMMISSARISSEN

Groningen

voorzitter

Overijssel

Jan Timmer
Valeluisstraat 87
7604 CP Almelo
tel. 05 46'81 94 26

Drenthe

Ben C.H. Habich
Boecklerweg 10
9365 TJ Nieuwert
tel. 05 94'54 95 02

Zuid-Holland Noord
Bob Verhoef
Beatrixlaan 10
2751 XC Maastricht
tel. 07 9'5 83 16 37

Friesland

Hans N. Blom
Gedden Ypenstraat 13
8723 CP Koudum
tel. 05 14'52 21 07

Rivierland

Gerard W. Soestekouw
Geeststraat 26
6817 CH Breda
tel. 04 87'33 19 85

Veluwe

Henk J. Riemdijk
Vuurdooornstraat 268
8171 XH Voerendaal
tel. 05 78'57 31 82

Noord-Holland
Han J. Harmsen
Egelandierlaan 26
3015 KJ Haarlem
tel. 02 3'5 24 00 10

Flevoland

Frits H.A.M. Franzen
Oerepolder 13
1395 AE Almere
tel. 03 6'5 31 89 72

Zuid-Holland Zuid

Joop H. van Breugel
Richardsweg 167 d
3332 AG Zwijndrecht
tel. 07 8'5 12 87 52

Zeeiland

Tom Kooger
M. Coehoorngracht 44
4361 BT Vlissingen
tel. 01 16'48 30 08

Noord-Brabant West
Gerard H.L. Offerman
Tolbergcentrum 143
4708 GC Roosendaal
tel. 01 65'53 63 43

Utrecht's Gooi

Wim I. Scholten
Comeniuslaan 99
3706 ED Zeist
tel. 03 076 85 68 38

Noord-Brabant Oost

Antoon P. Pennings
Thorbeckestraat 101
5344 SM Oss
tel. 04 12'82 35 15

Limburg

Harry J.A. Duls
Heerlaerweg 49
6132 CL Simonsdorp
tel. 04 6'4 52 13 16

FONDS SOCIALE ZORG

Beheerder

Leen van Eijk
Oost Kanonweg 12A
2461 EP Ter Aar
tel. 01 72'60 27 05

Assistent beheerder

Tjibbe J. Goosens
A. van Henschedate 15
2461 VJ Ter Aar
tel. 01 72'60 24 52

Propagandiste

Jac. M. Holvewijk
Alberdus de Thijnsloot 19
2061 ES Bloemendaal
tel. 02 3'5 39 19 30

aangetoet bij

stichting
veteranen
platform

Vereniging Oud Militairen Indiëgangers

- Ingeschreven in de registers van de Kamer van Koophandel te Arnhem onder letter en nummer V 123191 -

Jaarcontributie minimaal f 30,00
inclusief 6x per jaar "Sobat"

nummer 48 - 11e jaargang nr. 4
augustus 1996

BIJ DE VOORPLAAT

De voorplaat toont U een foto van het Indisch Monument in Den Haag. Daaronder staan de eerste vier regels van het 12e couplet van het Wilhelmus. Woorden die indertijd in de mond werden gelegd van Willem van Oranje. Woorden die ongetwijfeld ook H.M. Koningin Wilhelmina eeuwen later uit het hart moeten zijn gegrepen. Wat dit monument betekent voor de landgenoten die Indië indertijd als hun geboorte- en thuisland hebben gehad wordt hieronder weergegeven door een van hen. Het is het lid van onze Raad van Advies, de heer S.A. Lapré (RMWO).

NB. Het woord tempeest betekent in het oud-nederlands "ramp of treurige toestand". In de engelse taal heeft het woord "tempest" (storm of slechte tijd) nog dezelfde betekenis.

Mij is gebleken dat er enig misverstand kan bestaan tussen de benaming van het "Indisch Monument" in Den Haag en het "Indië-Monument" in Roermond.

Het is om die reden wenselijk de plaatsnaam er steeds bij te vermelden.
TL.

Het Indisch Monument aan de Prof. Teldersweg in Den Haag betekent héél véél voor de Nederlandse slachtoffers, die de Japanse bezetting van Nederlands-Indië, Azië en de Pacific hebben overleefd en voor de vele nabestaanden, nazaten en anderen. Want natuurlijk gaan de gedachten daarbij ook uit naar de slachtoffers van andere nationaliteiten. Dit monument symboliseert het historische feit dat op 15 augustus 1945, voor het gehele Koninkrijk der Nederlanden, de Tweede

Wereldoorlog werd beëindigd, want toen capituleerde Japan. En zo kwam er een einde aan de bezetting van dat deel van de wereld. Vandaar dat op 15 augustus de Nederlands Indische gemeenschap en haar vele sympathisanten officieel deze datum herdenken. Voorts herinnert dit monument de Nederlandse regering er aan dat de bestaande vlaginstructie een uitbreiding behoeft. Feit is, dat op 15 augustus - na meer dan 50 jaar(!) - de Nederlandse vlag nog steeds niet wappert van de RIJKSGEBOUWEN. Dat is zeer betreurenswaardig en de strijd inzake de vlaginstructie is daarom bij lange na niet van de baan. Een jaarlijkse vlaginstructie - inbegrepen de datum van 15 augustus - is vooral voor komende generaties van groot belang. Dat ligt dan vast voor altijd.

Op meergenoemde datum worden bloemen en kransen gelegd en de gedachten gaan naar de vele omgekomenen en vermisten, naar familieleden, vrienden, collega's en anderen en men gedenkt ook op welke wijze zij destijds zijn heengegaan. En dat betreft krijgsgevangenen en burger geïnterneerden, mannen, vrouwen en kinderen tot de allerkleinste toe. Zij verloren het leven in de oneindige deining van oceanen en zeeën, wanneer hun niet gemarkeerde schepen (Japan handelde hierbij tegen de internationale conventies) werden getorpedeerd, of zij stierven door het totaal gemis aan medicamenten en/of door ondervoeding en gemis aan kleding en schoeisel; of zij berweken door ziekte, mishandeling of uitputting tijdens slavenarbeid bij werkzaamheden aan spoorlijnen, wegen, bruggen of vliegvelden, veelal in mensvijandige jungle- of andere gebieden; of zij gingen ten onder aan

tropische zweren, zo groot als atensborden die alsmaar groter werden en tenslotte bezit namen van het gehele uitgemergelde lichaam; of zij gingen ten onder aan sekslavernij; of zij stierven door gruwelijke executies, veelal uitgevoerd met de bajonet; of zij gaven hun leven met onvoorstelbare moed in de verhoorkamers van de beruchte Japanse kempetai, temidden van de meest schandalige martelwerktuigen; of zij gingen door zichzelf op te offeren door hun weinige eten te geven aan hun kinderen of andere dierbaren; of zij stierven waar dan ook of hoe dan ook in de onmetelijke gebieden van Nederlands-Indië, Azië en de Pacific.

Een op de vijf stierf veelal een ellendige dood en de nog levenden werden gered door de afgeworpen atoombommen door de USA. Want de overlevenden bevonden zich op dat moment in een erbarmelijke toestand. Zo intens worden de gevallen/vermisten herdacht met de belofte dat zo goed mogelijk gezorgd zal worden voor hen die nog in leven zijn, en ook dat voor hun rechten steeds zal worden opgekomen.

Dat is de betekenis van dit Indisch Monument. Het is tot stand gekomen met particuliere middelen en de ont-hulling vond plaats door Hare Majesteit Koningin Beatrix op 15 augustus 1988.

Tenslotte mag niet onvermeld blijven, dat het EERSTE Indische Monument werd onthuld op 14 januari 1960 te Enschede, door onze mevrouw H.T. Spoor-Dijkema, weduwe van "Onze Generaal".

Dit monument bevindt zich in het Blijdensteinpark aan de Boulevard 1945.

S.A. Lapré RMWO
Ex-krijgsgevangene van Japan
Voorzitter JES
Adviseur VOMI Nederland en VOMI Friesland.

Kopij voor het volgende nummer inzenden vóór 26 augustus a.s. aan: Zie onder rubriek: VAN DE REDACTIE. S.v.p., zo mogelijk, eenzijdig getypt insturen met anderhalve of twee regels afstand.

BOVEN DE ENDIKAT-KLOOF WORDT EEN KLOOF OVERBRUGD!

Wij hebben als veteranen-reisgroep van 11 april tot 15 mei 1996 een tocht gemaakt over heel Sumatra, van Medan tot Palembang. Tijdens deze reis hebben we 4 ontmoetingen gehad met veteranen van de T.N.I. en daarover wil ik graag iets vertellen.

Tevoren was er al schriftelijk contact gelegd door Gooi van der Veen uit Zuidhorn en hun antwoord luidde, dat wij van harte welkom waren en dat ze ons als vrienden zouden ontvangen. Nu, die ontvangsten in respectievelijk Benkulu, Curup, Lahat en Pagar Alam overtroffen onze stoutste verwachtingen!

Wij werden in Benkulu niet alleen hartelijk begroet door een groep oudstrijders van het veteranen-legioen, maar ook op grootse wijze ontvangen door de Gouverneur van de provincie Benkulu en tal van andere burgerlijke en militaire autoriteiten. Daar hadden we helemaal niet op gerekend en we werden er dan ook stil van!

Onze reisleider Rudi Tiwon, een Indonesiër, speelde voor tolk en leidde alles in goede banen. De Gouverneur sprak ons persoonlijk toe en dit werd vertaald door een nog Nederlands sprekende veteraan! Hij vond het heel prettig dat hij ons mocht ontmoeten en hij hoopte dat deze vriendschap zich voort mocht zetten en waar mogelijk uitbreiden, in het belang van beide volkeren.

Gooi van der Veen sprak een dankwoord en overhandigde een geschenk aan de voorzitter van de veteranen. Hij kreeg van de Gouverneur ook een prachtig cadeau als aandenken aangeboden.

Versillende veteranen kenden nog enkele woorden Nederlands en wij deden ons best nog wat Bahasa Indonesië te kletsen; zo kwamen we er best uit. Ik zat naast een veteraan, die destijds in Lahat gewond geraakt was. Een kogel door zijn knie, hij liet me het litteken zien. Hij had er een stijf been van overgehouden, maar geen rancune hoor! "We zijn nu vrienden en dat moet zo blijven!" Het viel ons ook op, dat de veteranen

daar voor bijzondere gelegenheden nog uniformen dragen, donkerblauw met een gele veldmuts. Ook de kinderen van de veteranen droegen uniformen en zij werden ingezet om het ons zo goed mogelijk naar de zin te maken. We kregen o.a. een rondleiding door de stad, met de bus. De Nederlands sprekende veteraan ging ook mee met de stadstoer en hij kende nog oude Nederlandse liedjes zoals "Piet Hein" en "Daar bij die molen". En wij maar zingen in die bus. Benkulu heeft ook een eigen ereveld. Daar hebben we 's middags een bezoek gebracht en een krans gelegd. De volgende dag brachten de kinderen van de veteranen, begeleid door de militaire politie, ons naar Curup. Daar weer hetzelfde, haast nog indrukwekkender dan in Benkulu. Ontvangst in het huis van de Resident van het district Curup. Naast een groot aantal veteranen met hun vrouwen, waren hier ook burgerlijke en militaire autoriteiten en officieren van de politie ter begroeting aanwezig.

Weer toespraken, ook van iemand die nog goed Nederlands sprak en hier werd ons een complete nasi-maaltijd aangeboden.

Henk Meijer uit Leek bedankte namens onze reisgroep voor de hartelijke ontvangst en bood de voorzitter van deze veteranengroep een herinneringstegel van 4-1-R.I. aan. Hij kreeg zelf ook iets moois, ik meen van het wapen van de stad Curup. Net als bij de Gouverneur in Benkulu, stonden we hier bij de Resident ook met lege handen, maar dat hopen we later nog goed te maken. In beide plaatsen was de pers aanwezig en de artikelen uit de kranten hebben we mee naar huis genomen. Die laten we vertalen en dan beraden we ons er nog over, wat we er verder mee doen. De volgende ontmoeting was in Lahat. De veteranen stonden ons al op te wachten bij ons hotel. 's Avonds werden we voor een diner uitgenodigd in het huis van de Resident van het district Lahat. Ook hier weer een hartelijke ontvangst met muziek en dansgroepen.

De Resident was zelf verhinderd, maar werd vervangen door de voorzitter van het Parlement. Na het diner en de toespraken volgde een ongedwongen, gezellig samenzijn. De veteranen waren natuurlijk benieuwd op welke buitenposten in de omgeving van Lahat wij gelegen hadden.

Iemand uit onze reisgroep sprak toen de treffende woorden:

"Boven de kloof wordt een kloof overbrugd!"

Deze uitspraak vond ik zo passen bij alles wat wij de afgelopen dagen meegemaakt hadden en daarom begon ik hiermee mijn verhaal.

In Pagar Alam ook weer een ontvangst, inderhaast georganiseerd, want zij wilden kennelijk niet voor Lahat onderdoen. Ze waren daar bezig een veteranenhuis te bouwen en daarin wilden ze ook een museum inrichten. Henk Meijer stond hiervoor spontaan zijn gedenkboek 4-1 R.I. af en ik bood nog een herinneringstegel van dit bataljon aan. Hebben ze vast een begin.

Als afscheid van Lahat nog met onze hele groep gast geweest ten huize van de voorzitter, H. Ali Kasim. Ook hier werd ons een complete maaltijd aangeboden en een zeer hartelijke ontvangst door hem, zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen.

Ik heb mijn relaas zo kort mogelijk gehouden maar ik hoop, dat veel sobats toch een indruk gekregen hebben van de wijze, waarop de veteranen van Indonesië staan tegenover ons, de oud-Indiëvaarders uit Nederland.

Wij willen dit verder uitdragen. Op welke wijze, daar denken we nog over na.

Anne Piersma,
Westerbork

De stemming zat er goed in en ook hier hebben wij op hun verzoek enkele Nederlandse liedjes gezongen, o.a. "Waar de blanke top der duinen" ... en zelfs het Gronings volkslied!!

Hiervoor kregen we een luid applaus. Onvoorstelbaar, zo'n hartelijke ontvangst, dat moet je meemaken. Alles is ook gefilmd, dus kunnen we anderen nog eens mee laten genieten. Ik mocht daar een dankwoord spreken en dit werd vertaald door Gooi van der Veen, die nog goed Bahasa spreekt.

De volgende dag hebben we het oreveld in Lahat bezocht en ook daar een krans gelegd. En wat nog niet eerder was gebeurd, wij werden toegelaten tot de kasern, voorgesteld aan de commandant en kregen een rondleiding over het kazerneterrein. Ik heb voor de barak gestaan, waarin we met ons peloton gelegen hebben. Onvergetelijk zijn die momenten. Bij het afscheid van Lahat kreeg ik ook een mooi cadeau aangeboden als herinnering aan ons bezoek.

Tenslotte op weg van Lahat naar Pagar Alam. De voorzitter, Lt.kol. b.d. H. Ali Kasim, begeleidde ons op die tocht en vertelde openhartig hoe het indertijd gegaan is, toen de Nederlandse troepen oprukten van Lahat naar Pagar Alam. Er lagen diverse bruggen op deze route en omdat wij zo snel oprukten, bleef hun niets anders over dan terugtrekken en de bruggen opblazen. Bij één brug lukte dat niet meer, wij waren hun te snel af.

En toen kwamen we bij de Endikat-

kloof, bekend bij vele jongens van o.a. 4-1 R.I. en 4-4 R.I. Die brug was toen ook opgeblazen en de kloof erg diep. Daarom maakte de b-compagnie van 4-1 R.I. een onttrekkende beweging en stootte zo door naar Pagar Alam. Een reisgenoot van ons, Roelof Veldman uit Koekange, behoorde tot die compagnie en had dit persoonlijk meegemaakt.

Toen wij nu weer op de nieuwe brug over de Endikat-kloof stonden, was dit voor ons een historisch moment om even bij stil te staan. Midden op deze brug reikten de veteranen H. Ali Kasim en Roelof Veldman elkaar de vriendenhand en deze handdruk werd vastgelegd.

Van de Redactie

Wij verzoeken U beleefd er nota van te nemen dat het adres van redactie-lid L.C. Zéguers met ingang van 20 augustus 1996 gewijzigd is in: Zonstraat 118, 6463 AE Kerkrade. Het telefoonnummer blijft 045-545 40 13. De sluitingsdata voor het inzenden van kopij voor de eerstvolgende nummers van de "SOBAT" zijn: nummer 49 (oktobernummer) 28 augustus 1996; nummer 50 (decembernummer) 28 oktober 1996. Bij voorbaat onze dank voor Uw medewerking in deze.

Veteranenpasvoordeel

optiek
niënhaus

10 % korting

aan de houders
van een veteranenpas.

burchtstraat 20 - 6602 ar wijchen
postbus 272 - 6600 ag wijchen
telefoon: 024 - 6413454
fax: 024-6413212

Sabtu, 4 Mei 1996
Terbit 8 Halaman

No. 293 Tahun IV
Dalam Kota Rp. 600

SEMARAK

Harian Pagi Pertama di Bengkulu

Gouverneur van Bengkulu; een vrolijke sfeer die eerst formeel begon.

Daarna begonnen Syafei Ibrahim en Zakaria Kamidan enkele Nederlandse liedjes te zingen. Toen konden de bezoekers ook niet achterblijven en oude liedjes kwamen ten gehore zoals Ons Bootje en Daar bij die Molen, over een liefde van een jongen en een meisje dat dicht bij een watermolen woonde. Ze werden gesteund door de echtgenotes en de reet.

Iedereen klapte in de handen, ook als zij de woorden niet hebben begrepen of zelfs de liedjes niet eens kenden. "Deze zijn echt oude liedjes vandaar dat wij die ook kunnen zingen", zei Syafei Ibrahim die inderdaad goed Nederlands sprak.

Deze gelegenheid werd ook bijgevoerd door de Voorzitter van het parlement (DPRD TK 1) Bengkulu H. Babaruddin DJ, Sekwidia SH, Mevr. Rismani Adjis Ahmad en alle ambtenaren van de Provincie Bengkulu, waar de Nederlandse Veteranen, die hier vanwege de oude band op bezoek kwamen, werden welkom geheten.

Het was ook een aangename verrassing toen de spreker van de Nederlandse veteranen Hr. Gooi van der Veen de aanwezigen in zeer begrijpend Indonesisch toesprak. Hij sprak over het mooie landschap van Bengkulu. "Ik zal mijn collega's in Nederland van dit mooie Bengkulu vertellen, zodat zij ook hier komen" verzekerde hij.

Hij benadrukte ook hoe verrast zij waren van de geweldige ontvangst door de overheid.

"Onze komst hier is eigenlijk een toeristische aangelegenheid, maar wij zijn toch heel verrast en vereerd om zo ontvangen te worden", zei van der Veen, die zonder twijfel de vooruitgang van Bengkulu loofde.

Een deel van de veteranen heeft, hetzij gebrekkig, ook het Indonesisch geprobeerd en heeft net zo goed heel veel plezier gehad.

De Gouverneur nam ook de gelegenheid om de veteranen voor hun bezoek te bedanken. Hij hoopte ook dat Bengkulu verder bekend wordt gemaakt straks in Nederland. Hij noemde de toeristische objecten en plekken en zette tegelijkertijd ook de

Lagu Nostalgia Veteran Belanda di Bengkulu

SUASANA di Balai Raya Semarak Bengkulu, kemarin, terasa begitu riuh dan meriah. Suasana gemerlap dengan beberapa nyanyian yang diucapkan secara spontan telah berhasil membangkitkan suasana para tamu yang datang memperingati ulang tahun ke-50 Gubernur Bengkulu H. Adji Ahmad bersama para anggota Legiun Veteran Republik Indonesia (LVRI) Provinsi Bengkulu memperingati ulang tahun Belanda yang pernah berkuasa di Bengkulu.

Gubernur Drs H Adji Ahmad dan veteran Belanda

Nyanyian bersemangat yang tidak terancam dalam suasana resmi—dewasa juga. Anwar Supriadi yang dibawakan Drs H.A. Rizieq Jachja, anggota LVRI yang juga mantan Gubernur Bengkulu ini menceritakan suasana yang semakin meriah saat formal.

Kemudian dilanjutkan Syafei Ibrahim dan Zakaria Kamidan yang membawakan lagu-lagu kebangsaan Belanda. Turun-palunya, para tamu pun ikut riuh berlagu, mereka juga bernyanyi. Maka lagu-lagu nostalgia seperti *Ons Bootje* (Kapal Kami) dan *Daar bij die Molen* yang menggambarkan romantisme remaja pada kehidupan yang riuh di dekat kanal di Amsterdam—bersemangat.

Konsep DPRD Tingkat I Bengkulu H. Sekwidia Dj, Sekwidia Tingkat I Bengkulu Sekwidia SH, Ny Rismani Adjis Ahmad serta para pejabat di lingkungan Ponds Tingkat I Bengkulu, termasuk di antaranya memusatkan para veteran Belanda yang sengaja berkunjung ke Bengkulu untuk berkegiatan.

Van Der Veen mengucapkan sambutannya dalam Bahasa Indonesia yang cukup fasih dan dapat dimengerti. Dalam bagian sambutannya, ia mengucapkan bahwa Bengkulu merupakan daerah yang indah. "Saya akan memperkatakan kepada rekan-rekan di Belanda tentang keindahan di Bengkulu, agar mereka datang ke sini," ujar Van Der Veen sangat luguh.

Sebagus dari para tamu Belanda yang berkegiatan di Bengkulu ini, termasuk dalam berkegiatan dalam Bahasa Indonesia mereka tidak begitu lancar. Tetapi hal tersebut tidak mempengaruhi keakrabannya.

Dalam kesempatan tersebut, Gubernur Adji juga mengucapkan kata-kata terima kasih kepada...

Lagu ..... para veteran Belanda memukul Gubernur juga menghidupkan lagu nasional dapat menghidupkan suasana. Para tamu yang datang ke Bengkulu ini...

sepergokan pejabat Ponds Tingkat I Bengkulu kepada wakil veteran Belanda. Diakui LVRI Provinsi Bengkulu maupun mantan Belanda yang berkegiatan di Bengkulu. Cideraan dan LVRI Provinsi Bengkulu diharapkan...

berkegiatan di Bengkulu. Setelah para muskawan berkegiatan berkegiatan para pejabat upacara pengukuhan ada berbagai pejabat berkegiatan dengan LVRI Provinsi Bengkulu dan para veteran Belanda berkegiatan di tanggal...

Kontribusi veteran Belanda di provinsi Bengkulu di Bengkulu selama tiga hari. Mereka tiba di Bengkulu pada 2 Mei 1996 dan akan meninggalkan Bengkulu hari ini. Selama di Bengkulu mereka mengunjungi berbagai objek wisata di Kota Bengkulu dan Kabupaten Bengkulu Lingsib. Selain itu mereka juga berkegiatan ke Taman Makam Pahlawan (TMP) Balak Bengkulu dan melihat keaingan laga laga.

Herinneringsliederen van de Nederlandse Veteranen in Bengkulu

De sfeer in de Balai Raya Semarak (Algemene Ontvangstzaal) te Bengkulu was gisteren een beetje anders dan normaal. Een vrolijke sfeer en liedjes die zo spontaan werden gezongen hebben werkelijk een geweldig fijne sfeer gebracht bij zowel bezoekers als gastheren.

Op die dag, ontvingen de Gouverneur en de leden van de Indonesische oudstrijders (LVRI) de Nederlandse veteranen, die ooit in Bengkulu hebben gediend. Samen zingen, buiten de officiële ceremonie trouwens, zoals Pantai Bengkulu, werd gebracht door de heer Drs. H.A. Rizieq Jachja, lid LVRI, thans

Halaman 7

(dari halaman 1)

geschiedenis van Benkulu uiteen. Natuurlijk vertaalde Syafel Ibrahim ook deze toespraak van de Gouverneur. Na de toespraak overhandigde de Gouverneur het plakaat van de Provinciale Overheid aan de vertegenwoordiger van de Nederlandse veteranen. Beide groepen veteranen wisselden souvenirs. Na de ontvangst in de Balai Raya, nodigden de Gouverneur en echtgenote

de bezoekers uit om het Cultureel Centrum links ernaast te bezichtigen. De bezoekers waren vooral zeer enthousiast over de traditionele bruiloften en gewaden van de vier Districten in de Provincie, die hier ten toon werden gesteld. Bij het bruiloftsaltaar werden ook van elkaar afwisselend foto's gemaakt. Hierna werd een officiële groepsfoto gemaakt op de trap van het centrum.

De Nederlandse groep bleef drie dagen in Benkulu, vanaf 2 mei. Daarna vertrokken ze naar Curup.

In deze periode bezocht de groep verschillende toeristische attracties in Kotamadia en District Rejang Lebong. Zij zijn ook op het Militaire kerkhof geweest (TMP) om een krans te leggen.

HERDENKING STICHTING INDIË MONUMENT FRIESLAND 1996

Op 31 augustus 1996 worden in het Rengerspark te Leeuwarden de uit Friesland afkomstige militairen, die in voormalig Nederlands-Indië zijn ongekomen, herdacht. De plechtigheid begint om 19.00 uur. Tijdens deze bijeenkomst zal de Staatssecretaris van Defensie, drs. J.C. Gmelich Meijling, de herdenkingsrede uitspreken. Declamatie wordt verzorgd door mevr. A.G. Steenstra, Emmen. Muzikale medewerking wordt verleend door het Frysk Seniorenorkest. Na de plechtigheid zullen, namens de diverse organisaties, kransen worden gelegd, terwijl de aanwezigen daarna gelegeheid krijgen bloemen aan de voet van het monument te leggen.

Er wordt, evenals voorgaande jaren, een grote opkomst verwacht. Het bestuur draagt zorg voor 1500 zitplaatsen, doch dit betekent niet dat u uw eigen stoel niet mag meenemen naar de herdenking. Uw aanwezigheid wordt zeer op prijs gesteld. N.B. Organisaties die een krans willen leggen, worden verzocht contact op te nemen met: Dhr. A. Wijma, Boekwei 28, 9299 HT Zwagerbosch, tel.: 0511-441777. Voor algemene informatie omtrent de herdenking kunt u zich wenden tot de secretaris van het bestuur: Dhr. J. Hoogsteen, Oostenstein 14, 9291 GR Kollum, tel.: 0511-451764.

ALGEMENE MILITAIRE PENSIOENWET

Onlangs verscheen de 3e druk van de Algemene militaire pensioenwet, deel 176, uit de Editie Schuurman & Jordens, Nederlandse Staatswetten.

In deze uitgave zijn de wetten, besluiten, regelingen etc. opgenomen zoals die thans gelden voor de gewezen, post-actieve militairen (beroepsmilitairen, dienstplichtigen, reservisten). Als belangrijkste wetten en besluiten kunnen genoemd worden de Algemene militaire pensioenwet, de Uitkeringswet gewezen militairen, de Militaire wachtgeldregeling 1961 en het Werkloosheidsbesluit beroepsmilitairen bepaalde tijd. Nieuw in deze druk is de wettekst van de Pensioenwet voor de landmacht 1922. Het deeltje bevat naast de geschiedenis van de militaire pensioenwetgeving ook de van belang zijnde jurisprudentie en wordt gecompleteerd door een alfabetisch register. Dit deel is bewerkt door mr. W.J. Schmitz, Adjunct Hoofd USZO-Defensie.

Omvang: 550 pagina's.
ISBN 90271 4354 4. Prijs f 89,65.
Bijgewerkt tot 1 oktober 1995.
Editie Schuurman & Jordens,
Postbus 23, 7400 GA Deventer.
Tel.: 0570-647459/647455.

OORLOGSDAGBOEK 3-2 R.I.

Gaarne vraag ik uw aandacht voor het onderstaande, dit in verband met de uitgave van een boek 'Het oorlogsdagboek van 3-2 R.I., 1e Div. "7 Dec.", jaren 1946-1950'. Daarnaast het campagne-dagboek 'Oorlogsdagboek 2-3-2 R.I.'.

Het oorlogsdagboek zal uitgegeven worden in eigen beheer, niet via de boekhandel, en bij vooruitbestelling. Het boek behandelt de geschiedschrijving van het Bataljon 3-2 R.I., vanaf de oprichting tot de ontbinding in 1950.

De prijs zal liggen tussen f 27,50 en f 30,00 plus portakosten. Beide boeken zijn te bestellen via tel.: 0334725116, of op giro nr.: 5232808, t.n.v. F. Noordsij te Amersfoort. De op-

lage zal aangemaakt worden naar het aantal bestellingen.

F.H.W. Noordsij

Onze activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door de opbrengsten uit de Giro- en de Bankloterij.

Uw deelname aan de Giro- c.q. Bankloterij wordt daarom van harte aanbevolen.

OBSTINAAT?

Het was weer zo ver. Bij het eerbetoon aan Prins Bernhard op Soestdijk werd onze secretaris weer eens geconfronteerd met de obligatoire vraag "Waarom is de VOMI binnen het VP altijd zo obstinaat?" (obstinaat = koppig of halsstarrig).

De vraagsteller was een lid van het Algemeen Bestuur van het VP. Ook uit de eigen rijen komt die vraag wel eens naar voren. Nu is het een antegengesteld en vrij algemeen bekend gegeven dat de verhouding tussen de VOMI en het VP niet een van de allerhartelijkste is.

De gestelde vraag valt dan ook uiteen in twee delen, t.w.

- waarom zijn wij zo obstinaat?
- waarom wordt ons dat zo zwaar aangerekend?

Op het eerste deel van de vraag wil ik hier wel nader ingaan, voor het tweede deel blijf ik het antwoord schuldig en moet U bij de andere in het VP deelnemende verenigingen zijn.

Waarom wij zo obstinaat zijn zal ik U

proberen duidelijk te maken aan de hand van een paar voorbeelden. Voorbeelden die met vele zouden kunnen worden uitgebreid maar die in dit geval als voldoende illustratief kunnen worden beschouwd.

Hieronder volgt een brief geschreven door HM Koningin Wilhelmina in 1943 en gepubliceerd in "De Wervelwind" (nr. 11 juni/juli 1943). Een blad dat werd uitgeworpen boven bezet gebied.

Voor degenen die moeite hebben met het ontcijferen van dit facsimilé volgt hieronder een versie in drukletters.

Wij scharen ons op dezen 10den Mei 1943 om het
altaar des Vaderlands - in leggen getuigenis af:
van ons geloof aan de komende overwinning
van Britannië en recht over barbaarsdom en
slavernij;
van ons geloof aan een strijdend, eensgezind,
beraadend Nederland; - aan allen
die buiten zijn grenzen onze
driekleur hoog houden; - aan de
wakkere Engelandvaarders, aan hun
kameraden, die uit alle deelen der
wereld opkwamen; - aan de bemanningen
der koopvaardijvloot, die
schouder aan schouder met onze
Marine strijden;
van ons geloof dat Nederland onsterfelijk
is en door alle eeuwen heen zal
blijven; - dat het zal opstaan, vrij en
herboren, dat Nederlands-Indië, dat
ons geheel Rijk zal herrijzen, hechter
aanéengesloten dan ooit te voren.
Zoowaar als de geest van strijdend
Nederland in ons allen leeft.

Leve het Vaderland

Wilhelmina

"Wij scharen ons op dezen 10den Mei 1943 om het altaar des vaderlands- en leggen getuigenis af: van ons geloof aan de komende overwinning van Britannië en recht over barbaarsdom en slavernij; van ons geloof aan een strijdend, eensgezind volhardend Nederland, aan allen die buiten zijn grenzen onze driekleur hoog houden; - aan de wakkere Engelandvaarders, aan hun kameraden, die uit alle deelen der wereld opkwamen; - aan de bemanningen der koopvaardijvloot, die schouder aan schouder met onze Marine strijden; van ons geloof dat Nederland onsterfelijk is en door alle eeuwen heen zal blijven; - dat het zal opstaan, vrij en herboren, dat Nederlands-Indië, dat ons geheel Rijk zal herrijzen, hechter aanéengesloten dan ooit te voren. Zoowaar als de geest van strijdend Nederland in ons allen leeft.

Leve het Vaderland"

Wilhelmina

De brief is te zien als een eerbetoon aan alle strijders voor onze vrijheid. Vanuit deze achtergrond heeft de VOMI de vraag gesteld aan onze overheid (en ook aan het VP) waarom één van die strijders van de Irene-brigade die in Frankrijk is gaan wonen, geen AOW krijgt over de jaren die hij diende in Engeland, Frankrijk en België.

Had hij die tijd, rustig op zijn krent zittend, in Nederland doorgebracht, dan had hij deze jaren wel toegekend gekregen.

Dat door de betrokken instanties (incl. het VP) daarbij naar de huidige wetgeving wordt verwezen, is voor de VOMI geen maatstaaf.

Dit onrecht moet ongedaan worden gemaakt. Dan moet er maar een aanvulling op die wet worden gemaakt. De VOMI zal dit onrecht nimmer accepteren en zich nimmer bij welke negatieve beslissing ook neerleggen. Daarin zullen wij obstinaat blijven zolang wij zullen bestaan.

Onbegrijpelijk voor ons is wel dat verschillende organisaties van de Irene-brigade niet naast ons op de barricaden staan en ons blijkbaar

ook obstinaat vinden, waar het toch gaat om het onrecht, een van hun strijdmakkers aangedaan, en niet om een Indië-veteraan.

PS. Wij vragen ons evenzeer af hoe HM Koningin Wilhelmina hierover geoordeeld zou hebben. In hetzelfde nummer van "De Wervelwind" is onderstaande regeringsverklaring opgenomen.

Degenen die als goede vaderlanders deze opdracht van de regering in Londen hebben opgevolgd en zijn ondergedoken, zijn door de na-oorlogse regeringen daarvoor gestraft doordat zij geen 700 gulden hebben ontvangen en hun deze tijd niet als pensioenbelasting aangerekend (als zij ambte-

naren waren) onder het motto "dat zij niet in werkelijke dienst waren". Ook tegen dit onrecht zullen wij blijven strijden en wij hebben daartoe reeds verschillende acties ondernomen.

Onbegrijpelijk vinden wij het dat ons voor deze acties het predicaat "wereldvreemde theoreticus" is toegekend. Het gaat hier immers om de vraag naar recht en onrecht.

Onbegrijpelijk vinden wij het ook dat bijvoorbeeld de vereniging van militaire "wielrijders" niet naast ons op de barricaden staat en het blijkbaar heel gewoon vindt als wij als obstinaat worden betiteld.

Evenzeer zetten wij ons in voor de toen nog jonge marinier die wel 5 jaar werkelijk dienst heeft volbracht maar nog geen 18 was toen hij zijn verbandacte tekende. Op grond van een er bij gesleepte wet uit 1922 wordt hem de uitkering van f 7500,- ontzegd, omdat hij dan net onder de 5 jaar blijft als de tijd voor zijn 18e jaar niet wordt meegeteld. Alsof meer dan 5 jaar werkelijke dienst op zich niet reeds een rechtvaardiging is voor de uitkering.

Dat de verenigingen van oudmariniers e.g. marine niet naast ons staan op de barricades in deze gevallen en ons blijkbaar ook als obstinaat beschouwen is voor ons onbegrijpelijk.

Maatgevend is voor de VOMI het gevoel dat onrecht wordt gedaan, ongeacht uit welke groepering de benadeelde ook afkomstig is. Tegen dat onrecht zullen wij blijven vechten zolang wij bestaan, ook al vindt men ons honderd keer obstinaat.

T.L.

Regeringsverklaring betreffende de Gedemobiliseerden

Uitgesproken op 3 Mei 1945 voor Radio Oranje door Prof. Mr. P. S. Gerbrandy,
Voorzitter van den Ministerraad

Gij hebt allen kennis genomen van den nieuwen aanslag van den Duitschen overvelder op het Nederlandsche volk. Zijn gebrek aan soldaten en aan arbeidskrachten doet den vijand grijpen naar allerlei middelen, om zijn zigen lanende macht te versterken ten koste van de Nederlandsche volkskracht. Gij weet, wat U dienszake reeds door "Radio-Oranje" is meegedeeld en welke raad U namens de Nederlandsche Regering heeft bereikt.

De Nederlandsche Regering roept allen, die door het Deutsche aanmeldingsbevel getroffen zouden worden, met den meesten nadruk op in geen geval aan dat Deutsche bevel gehoor te geven, en zich te onttrekken aan iedere Deutsche poging om zich van hen meester te maken.

Daarbij doet de Nederlandsche Regering een dringend beroep op de gehele bevolking, om alles te doen teneinde het wetslagen van de Deutsche poging te verhinderen en om de betrokkenen te helpen en bij te staan.

De Nederlandsche Regering herinnert uitdrukkelijk aan de opdracht van 4 Februari aan alle leden van het Personeel in Overheidsdienst.

Deze opdracht gelastt bemoeijking en tegenwerking van alle maatregelen van den bezetter, die het Deutsche oorlogspotentieel zouden verhoogen ten koste van het Nederlandsche volk. Geen geval is, in dit opzicht, duidelijker dan wat zich thans voordoet. Geen enkele uitzondering op de opdracht tot bemoeijking en tegenwerking kan dan ook in de huidige omstandigheden, worden toegestaan.

Meer in het bijzonder geldt dit voor wat de identificatie, de opsporing, de aanhouding en de wegvoering van de slachtoffers van den Duitschen maatregel betreft.

Tevens wensch ik echter nadrukkelijk te verklaren, dat dit geen oproep tot algemeen gekopend verzet beteekent. Als het oogenblik daarvoor gekomen is, zal de Nederlandsche Regering U dat op overduidelijke wijze laten weten.

Voor het oogenblik geldt het alleen den Duitschen aanslag op de Nederlandsche weerbare magten af te slaan. Daarbij rekenen Koningin en Kabinet op de volle medewerking, de offervaardigheid en de vasthoudendheid van alle Nederlanders.

Mededeeling van het Geallieerde Opperbevel

ZWAAR vallen de slagen der Vereenigde Volkeren op den Duitschen vijand.

Mede als gevolg daarvan ziet hij zich genoodzaakt de volkeren in de bezette landen te dwingen voor de aanvulling van zijn geslonken militaire reserves en voor steeds nieuwe arbeidskrachten zorg te dragen.

Zij, wien uw bevrijding en de toekomst van Uw land ter harte gaan als U zelve, vragen U. Uw verzet tegen deze Deutsche maatregelen vol te houden.

Weigert. Verzet U. Verrijdt.

Meer: volgt bij alles strikt de aanwijzingen van Uw eigen wettige Regering, die te Londen haar werkzaamheden uitvoert. Laat U noch door onbesuisden raad noch door listige provocaties

van den vijand verleiden tot ondoordacht handelen.

Tegen vereenigden tegenstand staat de vijand machteloos. Daarop heeft hij geen antwoord.

Het oogenblik nadert, dat wij tezamen met U zullen ontstaan. De verplettering van de Deutsche macht in Afrika heeft dat oogenblik nadert gebreikt. Dan zal de slag, die in Afrika den vijand heeft verdoofd, in Europa herhaald worden.

Maar soldat dit tijdstip is aangebroken: Beheerscht U, oeffent geduld.

Wij beseffen, dat het moeilijk is thans nog de hand te moeten oerhouden.

De goede soldaat echter beidt zijn tijd. Hij houdt het hoofd koel.

Biedt tegenstand — en wraak gebiedt.

ENGELLEN BESTAAN NIET !?

(PALMAM QUI MERUIT FERAT)

Het deed mij deugd, in SOBAT nr. 46 van 2 april 1996 twee artikelen te lezen gewijd aan de militaire verpleegsters uit de ziekeninrichtingen in het voormalig Nederlands-Indië. Aan deze verpleegsters is weinig aandacht besteed in de literatuur en de media. Toch hebben al deze "meisjes" gedurende onze Indië-tijd zeer belangrijk werk verricht met een grote inzet. Deze verpleegsters bestonden zowel uit uitgezonden krachten als lokaal geworven personeel.

Bedoelde artikelen ademen hun eigen sfeer en beleving. Gemeenschappelijk in de waardering voor de verpleegsters. De "Open Brief" is persoonsgericht, de belevenissen van onze mariniers zijn anoniem. Het laatsbedoelde verhaal brengt – met humor – een traumatisch gebeuren. Zijn beschrijving van de vermeende ontmoeting met een engel gaf mij zowel een blij als een somber gevoel. Een blij gevoel, omdat hier waardering wordt uitgesproken voor een lokaal geworven verpleegster. Een somber gevoel omdat het Veteranen Platform niet in engelen gelooft. Het is enige tijd geleden dat een aantal burger-verpleegsters van het Marine Hospitaal Soerabaya – terecht – het ereteken "Orde en Vrede" en tevens de veteranenstatus hebben ontvangen. Zoals bekend voert Nederland geen actief veteranenbeleid. Er is geen instantie die veteranen registreert. Het passieve beleid wacht op aanmelding door belanghebbende zelf. De verpleegsters uit Soerabaya hebben dit dan ook zelf gedantameerd. Omdat deze groep kennelijk niet zelf op de hoogte was van het feit dat van hun lokaal geworven collega's er een aantal in Nederland wonen of hun adressen niet kenden, bleef het beperkt tot de groep uitgezonden krachten. In Nederland, waar men alles graag in regeltjes vatslegt, zijn deze door het Veteranen Platform opgesteld en vastgelegd in hun Nieuwsbrief nr. 1/96. Hierin is expliciet vast-

Uitreiking draaginsigne gewonnen aan A. Ten Have, door de burgemeester van Capelle a/d IJssel op 25 september 1995.

gesteld, dat van de burger-verpleegsters, werkzaam geweest in militaire ziekeninrichtingen in Indië uitsluitend aan die verpleegsters de veteranenstatus kan worden verleend die toen de Nederlandse nationaliteit bezaten. Hierdoor werd de engel van onze marinier buitenspel gezet, ook al heeft zij hetzelfde werk met dezelfde inzet gedaan. Is men er bij het Platform vanuit gegaan dat er van de lokaal geworven verpleegsters niemand naar Nederland is gekomen of heeft men met een totaal gebrek aan kennis deze regels opgesteld? Want zo men wel kennis droeg van de gang van zaken in de militair medische wereld in Indië heeft men desondanks deze regels op deze wijze opgesteld. Regels die passen in een vooroorlogs koloniaal denken. Mogelijk staan deze regels zelfs op gespannen voet met de hedendaagse wet- en regelgeving. Dat men zich wil beperken tot die verpleegsters die zich metterwoon hier in Nederland hebben gevestigd, kan ik begrijpen. Genoemde benadering zou in een zich tolerant noemend Nederland met een post-koloniaal denken niet mogen voorkomen. Dit kan en wilde ik daarom ook niet geloven. De groep militaire-verpleegsters die lokaal in Indië werd geworven bestond voor een belangrijk deel uit meisjes die niet de Nederlandse nationaliteit bezaten. Deze groep wil ik graag aanduiden met de term Landskinderen. Van hen zijn een aantal met de wegtrekkende Nederlandse militairen meegegaan

naar Nederland. Een ander deel is met de Nederlandse militairen meegetrokken naar Nederlands Nieuw-Guinea en hebben zich daar voor de verpleging van die militairen ingezet. Later is ook deze groep met de naar Nederland terugkerende troepen meegegaan. Een aantal hiervan is werkzaam gebleven als verpleegster bij Defensie, anderen zijn gehuwd of elders in Nederland terechtgekomen. Allen hebben de Nederlandse nationaliteit gekregen. Velen hebben, door ook hier in Rijksdienst te werken, pensioenrechten opgebouwd en hebben deze gekregen inclusief de tijd als verpleegster in Indië. Helaas de verpleegsters die meegegaan zijn naar Nederlands Nieuw-Guinea hebben de tijd in militaire dienst niet als pensioentijd toegekend gekregen. De reden hiervoor is nog steeds onduidelijk. Al deze tegengestelde regelgevingen versterkt het vertrouwen in de Nederlandse Regering niet. Engelen krijgen dus soms wel pensioen maar geen erkenning voor hun werk. Gaarne zie ik hierover een gefundeerde weerlegging of een even onomwonden bijstelling van de regelgeving, zodat onze engel ook erkenning krijgt. Wel binnen korte tijd, want steeds meer ontvallen ons.

F.L. van Gulik, OVW

(Noot van de Sociale Commissie: voorgaand artikel toont weer aan dat er nog veel te doen valt voor ons op het gebied van "belangenbehartiging". V.B.)

VETERANEN OP PALEIS SOESTDIJK

Van heinde en verre waren zij gekomen: veteranen uit de oorlogsjaren en de daarop volgende Indië- en Korea-periode. Woensdag 26 juni jl. bevalkte een leger van ruim 2200 mannen en vrouwen de paleistuin om een eerbetoon te brengen aan Prins Bernhard, die 3 dagen later 85 jaar werd. Natuurlijk waren ook de VOMI-verenigingen aanwezig met een delegatie van zo'n 50 man. Het VOMI-borstembleem tooide niet alleen onze groep, maar wij zagen dit ook hier en daar bij delegaties van onderdelen, zoals bij Stoottroepers, Grenadiers en Jagers, de 7 dec. divisie, Mariniers en anderen. Het doet je goed, VOMI heeft overal leden.

Begunstig door lekker weer, niet zo heet als 5 jaar geleden, inspecteerde de Prins na enkele korte toespraken de stram in de houding staande veteranen. Daarna mengde hij zich tussen de massa en onderhield zich ruim an-

derhalf uur met – zoals hij het zelf noemde – zijn vrienden veteranen. Hij sprak o.a. over de ziekten, waar hij de laatste jaren mee geconfronteerd werd. Trappen klimmen is er niet meer bij en het gezichtsvermogen eist ook aanpassingen. Ook zijn kleinzoon, die overigens een flinke kop groter is, liet zich bij de vele vragen niet uit het lood slaan, hij kwam zeer sympathiek over. Prinses Juliana richtte haar belangstelling voornamelijk tot de invaliden en de dames, die destijds de wapenrok droegen. Met een defilé van alle aanwezige verenigingen en onderdelen werd dit "verjaardagsfeestje" afgesloten.

Van een zeer groot deel van deze dag zijn niet alleen door de vele persmensen en veteranen foto's en video-opnamen gemaakt, ook VOMI Rivierland/Oost Gelderland maakte een amateur video-film. Tot aan het

defilé ging alles goed, maar even voordat het VOMI-peloton langs het Koninklijk podium trok, was de batterij leeg. En toen een nieuwe batterij was ingebracht, waren er al weer een paar volgende groepen gepasseerd. Jammer, maar niets aan te doen. Toch is de band van ca. 40 minuten de moeite waard, het is een herinnering aan (hoewel niemand het hoopt) mogelijk de laatste grote veteranen-bijeenkomst met Prins Bernhard. Het toont de massale verbondenheid van veteranen en is dan ook ongetwijfeld voor iedere veteraan interessant.

Exemplaren van deze band kunnen besteld worden door overmaking van f 20,- (= band + porto) op giro 941513 t.n.v. Th. Koning te Cuijk, waarna de band z.s.m. wordt toegezonden.

Th.J. Koning

Veteranen betonen eer aan prins

Machel Haag uit Elst sprak met prins Bernard

SOESTDIJK/ELST

Tweeduizend veteranen uit het land hebben woensdag 26 juni een eerbetoon gebracht aan Prins Bernard. Dit ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van de prins. Ondanks dat de prins de laatste tijd nogal wat problemen heeft gehad met zijn gezondheid, is alles bijzonder goed verlopen.

Na een informele begroeting en inspectie volgde een formele ontmoeting en een defilé.

Uit Elst werd Machel Haag uitgenodigd om deel te nemen aan het defilé in de tuinen van het paleis Soestdijk. Haag werd op dinsdag 8 oktober 1946 door Prins Bernard uitgezwaaid bij de sluisen van IJmuiden, toen hij als lid van de 7 december divisie naar voormalig Nederlands Indië vertrok.

BOEKAANKONDIGING

Het blijkt dat nog steeds bij een grote groep, waaronder ook vele jeugdige Nederlanders, maar weinig bekend is over de periode Nederlands-Indië. Dat was voor de uitgever PALAVER aanleiding een reeks boeken te ontwikkelen, waarin de jaren (ver) voor, tijdens en na de Tweede Wereldoorlog centraal staan. Momenteel zijn er al 4 titels in voorbereiding, waarvan de eerste in augustus van dit jaar zal verschijnen. En dat is gelijk een zeer bijzonder boek van een zeer bijzonder mens. Onder de titel "Onstuitbaar" zijn de herinneringen van SJOERD LAPRÉ te boek gesteld. Hij vertelt er in over zijn jeugd destijds in Nederlands-Indië, zijn krijgsgevangenschap en de naoorlogse periode van de politionele acties, waarin hij een belangrijke rol in het KNIL (Koninklijk Nederlands Indisch Leger) speelde, waarvoor hij werd benoemd tot Ridder in de Militaire Willems-Orde. Daarna diende hij in Nederland,

maar ook in de "overgebleven gebiedsdelen in de tropen" zoals Nieuw-Guinea (thans Irian Jaya) en Suriname.

Hij houdt ervan om met zijn vrouw Peggy Meeng "op patrouille" te gaan om de wijde wereld te verkennen; van Siberië tot Brazilië, van China tot Oost-Afrika, van de Himalaya tot Mexico, om maar enkele tochten te noemen.

Sjoerd Lapré komt onstuitbaar op voor het Recht van zijn medemens. Zo zet hij zich volledig in - altijd weer gesteund door zijn vrouw - voor de slachtoffers van de Japanse bezetting, voor de veteranen, in het bijzonder voor de Indië-veteranen, voor de Vrije Indische Partij (VIP) en de Ouderen Partij UNIE 55 PLUS.

Het is een buitengewoon lezenswaardig boek geworden, verlevendigd door een aantal foto's. Het boek wordt geschreven door de Directeur van PALAVER zelf: mevrouw Drs. G.M. Oonk.

Palaver streeft ernaar, twee tot drie titels per jaar te laten verschijnen. De prijs per deel is f 24,50 en de condities voor schade-claim indieners/donateurs van JES en de veteranen zijn als volgt: bestellen van de eerste titel geschiedt door middel van een ingevulde en getekende bank- of girobetaalkaart ter waarde van f 19,50. Na verschijning wordt het boek gratis toegesonden. Tegelijkertijd ontvangt men informatie over de volgende titel en tevens een accept-girokaart, waarmee besteld kan worden. Vanzelfsprekend is er geen enkele verplichting alle delen te kopen. Een bestelling geldt steeds slechts voor één titel, daarna blijft PALAVER u op de hoogte houden en kunt u desgewenst volgende titels bestellen.

Voor verdere vragen kunt u terecht bij (gaarne schriftelijk):

Uitgeverij PALAVER, Jordaan 10a,
1251 PC Laren. Tel./Fax 035-5381339.
Mevr. Drs. G.M. Oonk, Directeur.

ARIE KORTLEVER

Groot was de ontsteltenis bij het bericht dat ons bestuurslid tevens commissielid van regio Arnhem o.o., Arie Kortlever, op 25 mei is overleden.

Na een tijd in onzekerheid geleefd te hebben, maar vol goede moed toen de artsen een operatie verantwoord achtten, maakte een hartstilstand 2 dagen na een geslaagde ingreep een abrupt einde aan zijn leven.

Op 28 mei werd hij ter aarde besteld, waar veel veteranen, oud-2-5 R.I.'ers en tientallen V.O.M.I.-leden

afscheid van hem namen.

Hoewel Arie slechts 1 jaar deel van ons bestuur uitmaakte, nam hij daarin een belangrijke plaats in.

Als een van de initiatiefnemers van regio Arnhem o.o. heeft hij ruim 4 jaar hiervoor veel gedaan. Hij zal een groot gemis zijn voor iedereen die de woensdagmiddagen bezoekt.

Wij zullen hem node missen.

Theo Koning
Jake Gasselink

Veteranenpas- voordeel

Ook Wanders Herenmode.

Touwslagersbaan 23
te Wijchen geeft op alle

herenmode-artikelen
10 % korting

aan de houders
van een veteranenpas.

DE DIENSTPLICHT ZWAAIT AF

Donderdag 22 augustus wordt op de Trip Van Zoudtlandtkazerne in Breda afscheid genomen van de laatste lichting dienstplichtige landmacht-militairen. Vooraigand aan deze ceremonie opent in Breda de foto-tentoonstelling "De Dienstplicht Zwaait Af, gezicht van de dienstplicht". Deze tentoonstelling van het Legermuseum te Delft toont op boeiende wijze persoonlijke en collectieve herinneringen aan de dienstitijd.

Zesendertig voormalig-dienstplichtigen komen in de foto-expositie "De Dienstplicht Zwaait Af" aan het woord en in beeld. Foto's uit de dienstitijd en persoonlijke herinneringen vormen tezamen een interessant tijdsdocument. Onder de geportretteerden bevindt zich een aantal prominente Nederlanders onder wie Commissaris der Koningin H. Vonhoff, Shell-topman C. Herkströter, oud-

KNVB scheidsrechter Charles Corver en The Blue Diamonds. Aan de hand van typerende afbeeldingen biedt de tentoonstelling herkenningspunten voor iedere oud-dienstplichtige. Aan bod komen onderwerpen als oefeningen, uitrusting, voeding en medische verzorging.

De opening van de tentoonstelling vindt 22 augustus om 11.30 uur plaats op de Trip Van Zoudtlandtkazerne, Cavaleriestraat te Breda. Om 13.30 uur start de afscheidsceremonie van de laatste lichting dienstplichtige landmacht-militairen.

Vanaf zaterdag 24 augustus tot en met zondag 20 oktober is de foto-tentoonstelling "De Dienstplicht Zwaait Af, gezicht van de dienstplicht" te zien in het Legermuseum te Delft, Korte Geer 1, tel.: 015-2150500.

TOPOGRAFISCHE DIENST

Herdruk Overzichtskaart Sumatra 1922

Het Koninklijk Instituut voor de Tropen en de Topografische Dienst Nederland hebben in nauwe samenwerking een herdruk vervaardigd van de oorspronkelijk in 1922 verschenen overzichtskaart van het eiland Sumatra.

Op deze in kleuren uitgevoerde kaart ziet U wegen, spoor- en tramwegen, rivieren, plaats- en bergnamen. De vele eilanden langs de westkust tussen Sabang in het noorden en Krakatau in het zuiden zijn, evenals de Riouw- en de Lingga Archipel aan de oostkust, in het kaartbeeld opgenomen.

Een inzetkaart toont een "Overzicht van de politieke indeling van Sumatra met aanduiding van de kantoren van de post-, telegraaf en telefoon-dienst, de telegraaf- en telefoon-verbindingen, de spoor- en tramwegen, de automobioldiensten, de stoomvaartlijnen der K.P.M. en de vaartdiensten langs rivieren". Tekens, kleuren en gebruikte afkortingen worden verklaard in een uitvoerige legenda.

De schaal van de kaart is 1 : 1.650.000. Het formaat is 82 x 92 centimeter. De kaart is herdrukt op zwaar, enigszins getint papier zodat het oude karakter volledig tot zijn recht komt. De prijs van de kaart bedraagt f 20,00 (excl. f 4,50 verzend- en verpakkingskosten).

Afhalen: Kon. Instituut voor de Tropen (Kaartenzaal), Mauritskade 63, 1091 AD Amsterdam. Tel.: 020-5688312. Openingstijden: maandag t/m vrijdag 10.00 - 16.30 uur

of
Kon. Instituut voor de Tropen (Tropenmuseum/museumbibliotheek), Linnæusstraat 2, 1092 CK Amsterdam. Openingstijden: maandag t/m vrijdag 10.00 - 16.30 uur, zondag 12.00 - 16.30 uur.

Per post: Topografische Dienst Nederland (Bibliotheek/kaartenverzameling), Postbus 115, 7800 AC Emmen. Tel.: 0591-696230. Fax 0591-696231. Bezoek op afspraak.

MUSEUM BRONBEEK VIJF MAANDEN GESLOTEN

Wegens de renovatie en restauratie van het hoofdgebouw van het K.T.O.M. Bronbeek zal de vaste expositie van Museum Bronbeek van 1 augustus 1996 tot en met 1 januari 1997 gesloten zijn. In deze periode wordt de zojuist opgeleverde gerenoveerde oostvleugel van het museum opnieuw ingericht, terwijl de westvleugel wordt ontruimd. In de nieuwe museumzalen, die aan de modernste museale eisen voldoen, zal een compleet nieuwe opstelling worden gerealiseerd. Na 1 januari 1997 wordt deze vleugel weer voor het publiek opengesteld. De algehele heropening - als na de renovatie ook de westvleugel opnieuw zal zijn ingericht - is gepland op 19 februari 1998.

Tijdens de periode dat de vaste expositie gesloten zal zijn, valt er in de wisseltentoonstellings-ruimte Kumpulan Bronbeek nog genoeg te zien. Tot en met 17 oktober 1996 is daar de expositie OT EN SIEN IN IN-

DIE te zien. Schitterend origineel werk van Cornelis Jetses laat Ot en Sien in een koloniale omgeving zien. Te zien zijn de originele tekeningen, schetsen en aquarellen zoals Cornelis Jetses die gemaakt heeft. De tentoonstelling wordt aangevuld met schoolplaten en andere schoolattributen rond de eeuwwisseling. De schetsen en aquarellen tonen veel scènes uit het Indische leven, de sociëteit, de pasar, de sawah's, eetkraampjes op straat, enz. In november 1996 zal er een spectaculaire tentoonstelling te zien zijn over het maken van de gloednieuwe televisieserie van de NCRV 'In naam der koningin'. De art-director van de productie bouwt zelf, met origineel materiaal, een gedeelte van de set na. Museum Bronbeek was met historische adviezen, ook op locatie op de Filipijnen, nauw bij deze productie betrokken.

L.H. Vossen (PR Bronbeek)
Tel.: 026-3840822, b.g.g. 3840840

PATROUILLE IN HET VULKAANGEBERG- TE OP CELEBES

STILTE

Pril en sprankelend
de morgenstond.
Hoog aan de hemel de zon
in pralende pracht.
Gebukt onder zware bepakking
zwoegend naar boven.
Het bergpad smal en steil
hoge rotswanden, diepe ravijnen.
Het geluid van een kali.
Klatterend dertelt
het water dalwaarts.
Eeuwen oude woudreuzen
enorme kruinen reiken omhoog.

Staande op de top
de stilte tastbaar en
suizelend aan de oren.
Adembenemend panorama
diep gloeiend dal,
overdekt met oerbos.
In de verte de Dua Soedara *
blauwwasige toppen
reiken ten hemel.
Stilte, diepe suizelende stilte.

Sprakeloos, ijle ruimte.
Gedachten zweven weg.
De hemel raakbaar.
Stilte, diepe diepe stilte.

Opklinkend uit het dal
joelende roep van een aap.
Aanzwevend geluid
helder en klaar.
Het antwoord komt van nabij.

Felkleurige papagogen
fladderen aan.
Zetten zich neer op een tak.
Baltsen het liefdesspel.
Wij bestaan niet, bestaan niet.
Stilte, diepe suizelende stilte.

Dan, de ban doorbroken.
De weg is nog ver.
Overstijgen de top.
Flonkerend in de zon
de oceaan
diep en ver onder ons.

* Twee gebroeders

1947 Co van Rooijen
S-2 RI Manado N. Celebes

IN LIEFDE GEDENKEN WIJ

Op 30 mei 1995 overleed Arend Stoker, lid van VOMI Zuid-Holland Zuid. Zijn echtgenote, mevrouw Stoker-Nijmeijer, stuurde ons een foto van de gedenksteen, die zij ter nagedachte-nis aan haar man op de begraaf-plaats liet aanbrengen. In een bege-leidend briefje gaf zij hier de volgen-de toelichting bij.

De op deze steen afgebeelde rozen, dat zijn in mijn gedachten mijn man Arend en ik, de twee rozenknoppen onze beide zonen. Op de rechterzijde

staat een beeldhouwd Orde- en Vredeteken.

Het definitieve ontwerp van deze ge-denksteen is tot stand gekomen aan de hand van een door mevrouw Stoker-Nijmeijer zelf gemaakte teke-ning.

Wij werden getroffen door de verbondenheid van man en vrouw, hetgeen zo sprekend tot uiting is gebracht.

H.C. Clasquin,
Zuid-Holland Zuid

Deze foto behoort nog bij uitreiking draaginsigne aan ons lid C.N. Hoek te Vlaardingen. (links op de foto). Rechts de burgemeester van Vlaardingen de heer Stam.

EEN VOORAANKONDIGING VAN EEN DOCUMENTAIRE

Zoals reeds aangekondigd in de "Sobat" van juni van dit jaar zal de EO proberen om op 4 september een documentaire uit te zenden over de achtergronden van de Indië-veteranen.

De gedachtengang die achter deze documentaire zit is duidelijk aangegeven in het "werkdocument" van de maakster van deze documentaire, Mevrouw Pia van der Molen.

Wij vragen thans reeds Uw aandacht voor deze documentaire, die naar wij hopen meer recht doet aan ons allen.

Hieronder volgt de gedachtengang van Mevrouw van der Molen. Een gedachtengang waaraan wij niets hebben toe te voegen.

Onbesproken geschiedenis (werktitel)

De zoektocht van een dochter naar het Indië-verleden van haar vader.

Pia van der Molen had een speciale band met haar vader, Pieter van der Molen (sergeant I.I.-R.I.) en hij met haar. Voor zijn vertrek naar Indië schilderde hij haar naam op zijn gevechtshelm. Hij overleed aan een longaandoening op 23 juli 1992, het jaar waarin zij met hem een reis naar Indië zou maken. Aan de hand van foto's, gedichten en amateur-videobeelden vertelt zij welke rol hij in haar leven heeft gespeeld.

Pieter van der Molen was een diep gelovig man en trouw aan God en Vaderland. In de oorlog nam hij deel aan het verzet, bood onderdak aan (joodse) onderduikers en verborg op de zolder van zijn huis de apparatuur van een Joodse fotograaf. Hij vond dat niet meer dan zijn plicht. Met hetzelfde motief ging hij als vrijwilliger naar Indië. Wat daar allemaal gebeurd is bleef tot zijn dood een gesloten boek voor zijn vrouw en kinderen; hij nam zijn geheim mee in zijn graf.

Pia van der Molen gaat op zoek naar de O.V.W.-ers die haar vader tijdens zijn verblijf in Indië goed hebben gekend. Zij ontdekt dan welk leed haar vader en zijn kameraden hebben

doorstaan tijdens de politionale acties, wat de krenkende houding was van het merendeel van de Nederlanders bij hun terugkomst in Nederland en hoe onrechtvaardig hun behandeling nog steeds is door een maatschappij, die sinds 1969, nadat de VARA wereldkundig maakte dat er door Nederlandse soldaten in Indië misdaden zijn gepleegd, nog steeds van mening is dat "het optreden van Nederlandse soldaten in Indië ongeoorloofd was", en zelfs dat "de daden van Nederlandse soldaten in Indië vergelijkbaar zijn met die van de SS-ers in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog."

In de documentaire probeert ze ook er achter te komen vanuit welke achtergronden de vrijwilligers - gehuwd of ongehuwd, met of zonder kinderen - hun vaak weloverwogen besluit namen naar Indië te gaan. Wat waren hun ervaringen daar. Hoe is het om te vechten in een tropisch land met een snikheet klimaat, zonder behoorlijke voeding, kleding en wapenen. Wat is je houding als de vijand voor jou onherkenbaar is. Wat gebeurt er met je

als je beste kameraden voor je ogen worden doodgeschoten. Hoe ga je om met de woede die je hebt als je ziet hoe b.v. Chinese verpleegkundigen door "peloppers" zijn afgeslacht. Wat voel je als je merkt dat de vijand die je beschiet bestaat uit vrouwen en kinderen. Hoe voelt het om onterecht te worden beschuldigd van oorlogsmisdaden en vergeleken te worden met SS-ers, en hoe heeft de tijd in Indië je verdere leven beïnvloed. Wie bleven je kameraden voor het leven.

En ook: wat voel je als dochter, wanneer het Indië-verleden van je vader door velen als misdadig wordt gekenmerkt.

"Onbesproken geschiedenis" is een diep emotionele getuigenis, waarin een dochter op zoek is naar het onbesproken Indië-verleden van haar vader.

De documentaire (40-50 minuten) zal worden uitgezonden door de Evangelisch Omroep.
Straatdatum: 7 september 1996.

LAATSTE NIEUWS

"Vrijwillig voor het Vaderland"

In het juninummer van dit jaar hebben wij U via een vooraankondiging (op pagina 24) laten weten dat de EO (Evangelische Omroep) in september een documentaire zou uitzenden over een naar Nederlands Oost-Indië uitgezonden OVW-er.

Thans kunnen wij U hierover concreter inlichten. Volgens opgave van de Evangelische Omroep is de uitzending gepland op woensdag 4 september a.s. om 22.30 uur op Nederland 2 bij de Evangelische Omroep.

De documentaire duurt plm. 40 minuten en krijgt als titel

"VRIJWILLIG VOOR HET VADERLAND" mee.

Deze documentaire zal meer recht doen aan ons verblijf destijds in de Oost. Dus Sobats, zet op 4 september Uw televisietoestel aan, schakel om 22.30 uur over op Nederland 2 en kijk naar "VRIJWILLIG VOOR HET VADERLAND"

"ER IS EEN AMSTERDAMMER DOODGEGAAN"

Een ieder zal deze uitdrukking wel eens hebben gehoord. Hiermee wil men aangeven dat een zeer bijzonder mens is gestorven. Een mens die de typische kenmerken in zich had die aan Amsterdammers worden toegedicht.

In feite is het een "hommage" aan de gestorvene.

De gevoelswaarde die daaraan is verbonden is ongetwijfeld "hij was één van ons".

Maar welk beeld wordt opgeroepen als er geschreven staat "Er is een Indië-veteraan doodgegaan"? Dat is meestal niet een beeld dat wij als een "hommage" zouden willen betitelen.

Toen ik enkele jaren geleden, na mijn pensionering, het in mijn hoofd haalde op zoek te gaan naar de "sobats" waar ik indertijd mee naar Indië ben gegaan was mijn zoektocht ook gericht op een zekere "Johan". Het vroeg niet eens zo heel veel tijd om hem te vinden.

Ik vond hem in een "verpleeghuis", zittende in een rolstoel. Dat het hem lichamelijk niet zo goed ging was direct duidelijk, al bij de eerste ontmoeting.

Veel erger was voor mij de ervaring dat hij vrij snel na de begroeting tegen mij zei: "Ze hebben ons belazerd.". Uit zijn stem klonk niet alleen bitterheid maar ook een toon van een terugzien op een nutteloos en verknoeid leven.

Nog geen jaar later ben ik naar zijn begrafenis geweest.

En het was triest te ervaren hoe zijn broer en schoonzoon mij vertelden dat Johan het niet zo gemakkelijk had gehad in zijn leven. In de familie hebben ze vaak tegen mekaar gezegd dat Johan last had van "tropenkolder".

Deze ervaring is mede aanleiding geweest om lid van de VOMI te worden. Mij heeft de vraag namelijk niet losgelaten: waar waren wij toen deze sobats, misschien reeds midden in hun leven, ons zo nodig hadden? Hadden wij er al niet veel eerder moeten zijn dan nu na 50 jaar? En ook nu nog geldt voor ons allen die vraag. Maar hoe bereiken wij die sobats die mede door hun Indië-tijd zo gebeukt en gekwetst zijn.

Ik schrijf dit omdat ik in het plaatselijk kerkblad onlangs het volgende berichtje vond.

"Op 13 mei overleed plotseling de heer F.v.B. in de leeftijd van 70 jaar. Hij handelde nog altijd wat in kippen en konijnen en op een van die "handelsreizen" in de Betuwe overleed hij. Als jongen van 22 jaar werd hij als dienstplichtig militair naar het toenmalig Nederlands-Indië gezonden om daar ruim drie jaar lang te vechten tegen de Indonesische opstandelingen. Toen hij terugkwam in Nederland kon hij zich niet meer echt aanpassen. Hij kreeg allerlei moeilijkheden en al op tweeënvertigjarige leeftijd kwam hij buiten het ar-

beidsproces te staan. Zo raakte hij vervreemd van de maatschappij en ook van de kerk. Zo werd hij een mens, die wat eenzellig zijn gang ging en die zich niet uitte. Ook tegen de mensen niet die hem het naast waren, zijn vrouw en kinderen."

Hij zal wel geen lid van de VOMI geweest zijn en hij zal ook verder wel weinig contact hebben gehad met zijn vroegere strijdmakkers. Of deze jongens ooit van BNMO gehoord hebben of elders steun gevraagd en gekregen hebben waag ik te betwijfelen. Ze komen op mij over als vereenzaamd en verbitterd.

"Eer en erkenning" het zijn zulke grote woorden. Ik doe daar in deze gevallen niet zo veel mee.

Ik vraag me alleen maar af of wij juist voor deze sobats nog iets kunnen betekenen, ook nu nog na 50 jaar.

Hoe bereiken wij ze?

Door ze te zoeken en niet te wachten tot ze bij ons komen. Een uitgestoken hand is niet voldoende. Eerst moeten we ze vinden en tonen dat wij er zijn, ook voor hen. Misschien hebben we daar meer aan dan aan "eer en erkenning".

Ik hoop daarom dat U, als U ze weet te vinden, niet zoals de priester en de leviet en niet zoals onze overheid en ons volk "hen ziende aan de overzijde voorbij gaan".

T.L.

INTEGRAAL DOCUMENTATIE EN INFORMATIE SYSTEEM (IDIS)

Sinds kort bestaat de Werkgroep Integraal Documentatie en Informatie Systeem (IDIS) die zich beijvert om het Indisch erfgoed vanaf de 16e eeuw tot heden niet verloren te laten gaan.

Van deze werkgroep maken deel uit het Indisch Wetenschappelijk

Instituut, de afdeling Geschiedenis van het Museum voor het Onderwijs (Museum) die de collectie "Nederlanders in Japanse kampen" beheert, de Stichting Documentatie Pelita, en de Stichting ICODO. Contact-adres voor de Werkgroep IDIS en haar werkzaamheden is het

Indisch Wetenschappelijk Instituut (IWI), Waldeck Pyramontkade 906, 2518 JV Den Haag, telefoon 070-3632067.

Veel materiaal zoals dagboeken, brieven, verslagen, foto's, tekeningen, voorwerpen enz., bevindt zich thans nog onder particulieren, reüniecom-

missies e.d. Om te voorkomen dat deze collecties, mede gezien de toenemende vergrijzing van de eigenaren, verloren zullen gaan, is op initiatief van bovengenoemde werkgroep de mogelijkheid geschapen dit materiaal te zijner tijd aan te goeder naam en faam bekend staande archieven en documentatiecentra af te staan.

Als tussenstap heeft de werkgroep besloten een sammelpunt in te richten bij de Stichting ICODO te Utrecht. Daar wordt geregistreerd welke personen zich bereid hebben verklaard het in hun bezit zijnde materiaal betreffende de Tweede Wereldoorlog en zijn gevolgen over te dragen aan een archief of documentatiecentrum. Schenkers kunnen daarbij een keuze

maken uit o.a. de volgende instanties:

- Algemeen Rijksarchief
- Museum Bronbeek
- Indisch Wetenschappelijk Instituut
- Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde
- Museon
- Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie
- Stichting ICODO
- Sectie Militaire Geschiedenis Koninklijke Landmacht
- Stichting Steun en Documentatie Pelita.

Deze opsomming is niet limitatief, aangezien denkbaar is dat een schenker(ster) een andere voorkeur heeft. Van belang is in ieder geval dat het materiaal daar terecht komt

waar het toegankelijk is en geraadpleegd kan worden. Hierbij zij aangekend dat men desgewenst voorwaarden kan stellen met betrekking tot een beperkte of onbeperkte openbaarheid van de geschonken documenten enz. De desbetreffende instellingen kunnen hieromtrent de nodige informatie verschaffen.

Mocht men nog meer informatie wensen, dan kan men contact opnemen met mevrouw J.W.F. Eggink van de Stichting ICODO, Maliebaan 83, 3581 CG Utrecht, tel. 030-2343436. (hoofd afdeling Documentaire Informatievoorziening en Onderzoek Stichting ICODO).

VAN DE BESTUURSTAFEL

Van de Rijksvoorlichtingsdienst ontvingen wij het volgende persbericht:

UITVOERING MOTIE-ZIJLSTRA INDIË-VETERANEN

De regering heeft besloten een uitkering toe te kennen aan dienstplichtigen die langer dan de gebruikelijke twee jaren in werkelijke dienst zijn geweest in voormalig Nederlands-Indië.

Dit besluit is genomen naar aanleiding van de in juni 1995 aangenomen motie-Zijlstra, waarin op een dergelijke uitkering werd aangedrongen als blijk van erkenning van de Indië-veteranen.

Militairen van de Nederlandse krijgsmacht, met inbegrip van de dienstplichtige oorlogsvrijwilligers en dienstplichtigen van het voormalig Koninklijk Nederlandsch Indisch Leger die een werkelijke diensttijd van langer dan twee doch korter dan 5 jaar hebben vervuld in het voormalig Nederlands-Indië in de periode

1938 - 1962, komen in aanmerking voor een uitkering. Zij die al op een andere wijze een financiële compensatie hebben ontvangen in de vorm van een ambtelijk pensioen over deze periode, krijgen evenwel geen recht op een uitkering.

Vooralsnog wordt gedacht aan een eenmalige uitkering van f 1000,- bruto per persoon. De uiteindelijke systematiek en de exacte hoogte van de uitkering zullen worden uitgewerkt in een wetsvoorstel dat bij het parlement zal worden ingediend. De lasten van deze uitkering worden geschat op 75 à 80 miljoen gulden, inclusief de uitvoeringskosten. Deze kosten zullen binnen de Defensiebegroting moeten worden gevonden.

RVD, 11.07.1996

Ons (voorlopig) commentaar:

De enige voorlichting via dit bericht is dat de Staatssecretaris voor Defensie door de bocht is; de rest is abracadabra.

Er wordt in dit bericht vermeld dat de Staatssecretaris uitvoering zal geven aan de motie Zijlstra van april 1995.

Wat o.i. in het persbericht had moeten worden vermeld is:

- a) de motivering waarom deze uitkering wordt gegeven
- b) de categorieën die voor de uitkering in aanmerking komen
- c) de voorwaarde(n) waaronder de uitkering wordt gegeven
- d) de hoogte van de uitkering.

OORLOGSGRAVENSTICHTING

Prijswijziging bloemleggingen

De Oorlogsgravenstichting doet onderstaande mededeling:
Door prijswijzigingen voor wat betreft bloemen in Indonesië zijn wij helaas genoodzaakt de prijzen te verhogen. Tevens betekent dit ook een beperking in de keuze van de bloemstukjes. Onderstaand treft u de nieuwe prijzen aan die gelden vanaf 1 februari 1996:

- Type A : Bloemstukjes van orchidee type Douglas/Vanda, hoog model, prijs zonder foto: f 10,00. Idem, met foto: f 12,50.
- Type B : Andere soorten bloemen niet zijnde orchideeën, prijs zonder foto: f 10,00. Idem, met foto: f 12,50.
- Type C : Bloemstukje van Bangkok orchideeën, laag model, prijs zonder foto: f 10,00. Idem, met foto: f 12,50.
- Type K30: Kransje 30 cm, prijs zonder foto: f 15,00. Idem, met foto:

f 17,50. Soort bloemen wordt in overleg met de plaatselijke bloemist bepaald.

- Type K75: Krans 75 cm met foto: f 50,00, inclusief rood- wit-blauw lint met tekst. Deze krans is niet bestemd voor een individueel graf, maar voor kranslegging bij één van de monumenten op de erevelden (oranje gladiolen of witte bloemen).

Voorzover dit een wijziging mocht betekenen in de lopende afspraken, dan moge ik u vriendelijk verzoeken contact op te nemen met mevrouw J. Huijsing van de Afdeling Bloemlegging, toestel 16.

Bij haar afwezigheid kunt u vragen naar mevrouw A.C.M. Smits, toestel 11.

Mr. G.J.M. Ter Horst,
algemeen directeur

BESLUITEN VAN DE LEDENVERGADERING VAN 23 APRIL jl.

De Stichting "Vrienden van Frans" wordt opgeheven. Als er na aftrek van reeds gemaakte kosten geld wordt teruggestort, zal VOMI dit geld storten in een fonds voor het laten maken van een goede Veteranen-videofilm. VOMI is van mening dat de tot nu toe gemaakte films over de Indië-veteranen geen correct beeld hebben gegeven over ons verblijf aldaar; wat werd vertoond was altijd negatief.

Een goed voorbeeld hoe een film zou kunnen zijn is:

"sawahtrappen met Oom Coen"

van Jan Blokker en Klaus Ortelee die beide dienden bij de 3e compagnie van het 1e Mitrailleur-bataljon van de C Divisie 7 December

De jaarstukken over 1995 van de penningmeester zijn unaniem goedgekeurd.

Op grond van klachten omtrent "ontheiliging" van de dodenherdenking op 7 september te Roermond heeft de ledenvergadering besloten in het vervolg niet meer met een stand op het terrein van "ons monument" te staan.

Er zal bij de Stichting Dienstverlening Veteranen op worden aangedrongen te trachten een "Veteranenpostzegel" te realiseren. In Nederland werd en wordt negatief gesproken en geschreven over onze veteranen, waar en wanneer zij ook hun taak hebben verricht. Het wordt hoog tijd dat de sprekende en schrijvende pers zich wat positiever en met meer waardering gaat uiten voor al hetgeen door de veteranen werd verricht. Wellicht dat een "Veteranenpostzegel" kan bijdragen aan een beter imago van de veteraan bij de Nederlandse bevolking.

In Memoriam

In gepaste stilte en met grote eerbied brengen wij een laatste Eresaluut aan:

J.P. van Sundert	Eiten-Leur
P.A. Oostvogels	Eiten-Leur
J.E. RADIUS	Zeist
G.B.P. Veltkamp	Baarn
L.W. Verschaagen	Amsterdam
I.J. van Eeden - 4.11.81.	Eindhoven
C. Biek	Apeldoorn
P. Beumer	Leur
A.L. Wolwijk	Alphen aan de Rijn
P.J. Giesen	Eiten-Leur
F. Houben	Best
J. Nieboer	Gieterveen
H. Likerse	Sluis
A.J.C. Wubben	Oudenbosch
E. Vos	Coevorden
B. Wouda	Dokum
T. Vandenberg	Telkwa Canada
J. Knopper	Hilversum
J. de Vries	Bovensmilde
J. Vermeulen	Rotterdam
N. van Dein	Enkhuizen
A.L. Wolwijk	Alphen aan de Rijn
K. Schreuder	Emmeloord
H.H. Zonderop	Leiden
J. Kinderdijk	Baarn
L.C. Jansen	Oud Gastel
H. Nijland	Oldenzaal
R. de Wilde	Damwoude

sociale
VOMI

Moge de warmte en de liefde van Uw naasten en ons aller oprecht medeleven U de kracht en de moed geven dit zware verlies te dragen.

V.B.

TEMPO DOELOE (FEUILLETON)

TIMOR II

De 19de februari 1942 landden de Japanners, tegelijk met hun invasie van Bali, met twee bataljons troepen bij Koepang, de hoofdplaats van Nederlands-Timor. De dag daarop, de 20ste, zetten ze Marinelandings-troepen (Mariniërs) aan land bij Dilly op Timor, de zetel van het Portugese gezag, dat intact was gelaten. Tegelijk wierpen ze parachutisten af bij Koepang.

Uit het voorgaande artikel in deze Indië-rubriek over Timor zullen we ons herinneren, dat twee maanden eerder, op 17 december 1941, Australische en Nederlandse troepen het eiland, dat als een springplank naar het Australische vasteland werd gezien, hadden bezet, met inbegrip van de Portugese enclave. Op de dag van de Japanse invasie van Timor bevonden zich 300 à 400 mannen van het KNIL, en één bataljon Australische troepen op het eiland. De Japanners waren op Timor plm. 6000 km van Tokyo verwijderd. Ze stonden op de drempel van Australië. De enorme lengte van hun aanvoerwegen begon zich echter te wreken. De aanval verrekte als het ware zijn arm doordat het doel van zijn voorwaartse stoot net buiten het bereik van zijn stootkracht was komen te liggen. Wel werd Port Darwin, aan de Australische noordkust, ten zuiden

van Timor, herhaaldelijk vanuit de lucht zwaar gebombardeerd. Japanse strijdkrachten veroverden de kleine eilanden ten noorden en oosten van Timor. Om Timor zelf ontwikkelden de operaties zich voor de Japanners schijnbaar in gunstige zin. Al op 21 februari bezetten hun troepen Koepang en Dilly, waarop de grote meerderheid van de Australische militairen, onder brigade-generaal W.C.D. Veale, capituleerde. De generaal zelf trok zich met het resterende gedeelte van zijn mannen terug op Atamboea, de thuisbasis van het oorspronkelijke Nederlandse garnizoen op Timor (100 man), dat onder bevel stond van de Kapitein KNIL C.L.E.F. van Swieten. Na besprekingen met Lt.Kol. N.C.W. van Straten, de commandant van het Nederlandse expeditiecorps, dat op 17 december 1941, tegelijk met de Australische Independent Compagnie op Timor was geland, besloot de Australiër samen met de Nederlanders over te schakelen op de guerillaoorlog. De sterkte van de Geallieerde strijdtroepen op Timor bestond op dat ogenblik uit 200 Australiërs en 225 man van het KNIL. Op het Portugese gedeelte was nog één compagnie Australiërs achtergebleven.

Overete van Straten beschikte dus over 425 man. De meeste

Indonesische KNIL-soldaten waren gedeserteerd.

De 28ste februari startten de Japanners hun opmars naar Atamboea. Portugees Timor werd op 4 maart antruimd. Op 2 maart verliet een Nederlandse officier van gezondheid, J.C.L. Stoll, per prauw het eiland met bestemming Australië.

Na de capitulatie van de Nederlandse troepen op het Portugese deel van Timor, op 4 maart, trokken de gedemoraliseerde en van hun uitrusting beroofde restanten van de gecombineerde strijdkrachten zich samen in Atamboea, waar het nog intacte territoriale garnizoen bivakkeerde. De 1ste april veroverden de Japanners Atamboea, waarna de intussen gevormde guerillagroepen zich opdedden in een aantal commando's. De Nederlandse guerilla-groepen neestelden zich in de plaatsen Dacolo, Foho, Ren, Fatululik en Lebos, de Australiërs, twee compagnieën sterk, in het oostelijk gedeelte van het eiland.

Luttenant Stoll bereikte, na een vreselijke tocht van 33 dagen, op 4 april Australië. Hij had de opdracht van daaruit hulpacties voor de guerilla's op Timor te organiseren.

De guerilla's zelf slaagden erin zich te consolideren. Ze kregen eind april contact met Australië.

Het verdere verloop van de beroemd geworden guerillaoorlog op Timor loop ik U in een volgende "Terugblik" uit de doeken te doen.

J. Zwaan

OPDAT HET INDISCH ERFGOED NIET VERLOREN GAAT

1995 is een jaar vol herdenkingen en symposia die in het teken van de Tweede Wereldoorlog staan. De maand mei was voornamelijk gewijd aan de oorlog die in Europa plaats vond. De komende tijd zal veel aandacht aan de oorlog in het voormalig Nederlands-Indië worden besteed.

Heeft u er wel eens bij stil gestaan wat er later gebeurt met uw persoonlijk erfgoed, zoals documenten, tekeningen en andere kamprelicten? Sinds enige tijd bestaat er een

samenwerkingsverband van diverse Indische documentatiecentra, archiefinstellingen en een museum. Hiervan maken deel uit: het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie (RIOD), het Museum, het Indisch Wetenschappelijk Instituut (IWI), de Stichting Pelita, de Vereniging Kinderen uit de Japanse Bezetting en de Bersiap 1941-1949 (KJBB) en de Stichting ICODO. Het is de gezamenlijke bezorgdheid van de genoemde instellingen dat het Indische erfgoed uit de jaren van de

Tweede Wereldoorlog en de dekolonisatie binnenkort verloren zal gaan. Veel van dit materiaal, zoals dagboeken, briefcollecties, verslagen en foto's, bevindt zich nu nog bij reüniecommissies en particulieren. Om te voorkomen dat deze collecties, mede in verband met vergrijzing van de eigenaren, straks wellicht verloren zullen gaan is sinds kort een aanmeldpunt bij het ICODO ingericht. Hier kunt u uw "Indisch erfgoed" aanmelden. Zij worden dan in het integraal

Documentatie en Informatiesysteem, het IDIS, opgenomen. Later kunt u dan beslissen bij welke instantie uw eigendommen worden ondergebracht.

Indien u nu reeds weet tot welke organisatie u zich wilt wenden, kunt u rechtstreeks met één van de genoemde organisaties contact op-

nemen. De telefoonnummers zijn hieronder vermeld.

Het is ook uw zaak dat vele documenten later toegankelijk en raadpleegbaar zijn en blijven.

Wij danken u voor uw aandacht en hopen op uw medewerking.

Werkgroep IDIS.

Aanmeldpunten:

Stichting ICODO, Utrecht 030-2343436

RIOD, Amsterdam 020-5233800

Museum, Den Haag 070-3381410

IWI, Den Haag (p/a Tong Tong) 070-3540944

Stichting Pelita, Den Haag 070-3305111

KJBB, Amsterdam 020-6900519.

HET MOBILISATIE OORLOGSKRUIS

In verband met de publicatie in de "Sobat", nr. 47 van juni 1996 over het Mobilisatie-Oorlogskruis van de heer M.H. Vegter te Stadkanaal (blz. 23) zie ik mij genoodzaakt het een en ander recht te zetten.

Het Mobilisatie-Oorlogskruis werd bij Koninklijk besluit van 11 augustus 1948, nr. 52 ingesteld.

Door de tanende belangstelling werd besloten een einddatum vast te stellen om aanvragen in te dienen. Na 15 november 1951 konden geen verzoeken om toekenning van het Mobilisatie-Oorlogskruis meer in behandeling worden genomen.

De toenmalige Minister van Defensie, R. ter Beek besloot dat in het kader van het Veteranenbeleid de mogelijkheid geboden moest worden het Mobilisatie-Oorlogskruis voor diens-ten, verricht gedurende de Tweede Wereldoorlog, wederom te kunnen aanvragen.

Bij Koninklijk besluit van 1 oktober 1992 (Stb. 559, 1992), houdende hernieuwde vaststelling van het besluit tot instelling van het Mobilisatie-Oorlogskruis, werd dit gerealiseerd.

Aangezien degenen, die voor deze onderscheiding in aanmerking kunnen komen, thans niet meer actief dienend zijn en waardoor er géén actueel adressenbestand bij de behandelende instantie aanwezig is, werd anderzins in de landelijke dagbladen op 16 december 1994 op verzoek van de Minister van Defensie, Sectie Onderscheidingen, een advertentie gepubliceerd om degenen, die menen voor deze onderscheiding in aanmer-

king te komen, hiervan in kennis te brengen, zodat een aanvraagformulier kon worden aangevraagd. Ook diverse verenigingsbladen hebben melding gemaakt van de heropening van de aanvraagmogelijkheid van dit kruis.

Vanwege de - overigens niet te voorspellen - massale belangstelling is gekozen de toegekende onderscheidingen via de PTT aan de huisadressen te laten bezorgen. Collectieve uitreikingen waren, door deze hoeveelheid, niet te realiseren. Bovendien zou de wachttijd voor de belanghebbenden hierdoor met vele maanden worden uitgebreid, een bijkomend aspect wat als onwenselijk wordt beschouwd.

Echter, indien een veteraan kenbaar maakte uitreiking van de onderscheiding door een autoriteit op prijs te stellen, werd hieraan - indien mogelijk - gevolg gegeven.

In het artikel van de "Sobat" van juni 1996 is een onjuiste mededeling gedaan voor wat betreft de reden van toekenning aan de heer Vegter van het Mobilisatie-Oorlogskruis. Deze kan namelijk beslist niet worden toegekend voor deelname aan politiole acties in Nederlands-Indië. Hiervoor is het Ereteken voor Orde en Vrede beschikbaar.

De Minister van Defensie

voor deze
Het Hoofd van de Sectie
Onderscheidingen
w.g. P.V.E. Horbowjec.

RECTIFICATIE

In "Sobat" Nr. 47, pagina 23, van juni 1996 is onder de rubriek "Reünie" een fout geslopen.

Onder de aankondiging: "De verbinding AHK Batavia 1946-1950" enz, staat vermeld: "dat het 50 jaar geleden is dat wij in dienst zijn gekomen". Dit moet zijn: "dat het 50 jaar geleden is, dat in Batavia de verbinding AHK Batavia is opgericht".

In het op pagina 13 van Sobat nr. 47 geplaatste artikel "Onthulling L.T.D.-plaquette is in de 15e regel van onderen in de eerste kolom een foutje geslopen. Er staat "station Roermond", dit moet uiteraard "station Utrecht" zijn.

Redactie

Plaquette Heerjansdam.
G. Rijdsdijk.

OP ZOEK NAAR / OPSPORING VERZOCHT

Sobat R. Grit, redacteur van "SOBAT", is op zoek naar "Sobat" nummer 3. Dit nummer ontbreekt in het archief. Wie van de lezers kan de redactie helpen aan het ontbrekende nummer? Uw reacties gaarne aan de redactie van "Sobat", Balloo 90, 9458 TD Balloo. Tel. 0592-241361.

Sobat de Vos is, als oud-gediende van de 7e afd. Veldart. op Noord-Sumatra, op zoek naar en wil gaarne in het bezit komen van het boek "Bandjir over Noord-Sumatra", deel III. "Bedwongen Bandjir". Uitgegeven door "Pax" Medan.

Reacties hierop gaarne aan C. de Vos, Kerksingel 66, 3257 AH Ooltgensplaat. Tel. 0187-631529.

Sobat J. v.d. Molen, lid van VOMI-Canada, is op zoek naar informatie van onderstaand bericht.

Op 5 augustus 1947 was 5-1-1 R.I. in of nabij Tg. Balai, zo'n 100 km ten Zuiden van Medan, toen twee van hun maten sneuvelden, t.w. J.I. de Boer en Harm van der Molen (legernummer 26.08.30.007), en Sobat J. van der Molen, een broer van Harm, destijds in Oost-Java gelagard bij de MARBRIG. Hij heeft eigenlijk nooit geweten wat er precies is voorgevallen op die bewuste dag van 5 augustus 1947.

Mocht er nog iemand van 5-1-1 R.I. zijn, die evt. nadere inlichtingen kan geven omtrent deze gebeurtenis, zou die dan zo vriendelijk en welwillend willen zijn om contact op te nemen met J. (Jan) van der Molen, 8825-116 St., Delta, B.C., V4C-5W4, Canada.

Sobat Dirk Rozendaal, 36 Damfries Rd, Toheroa, 2392 Nieuw-Zeeland, heeft gediend bij het 421e Bataljon Infanterie (6e Bat. Garde Reg. Jagers) en zoekt contact met sobats van genoemd onderdeel en in het bijzonder zijn sobats van de 1e Cie., Post school Ngawi.

Hij is momenteel met vakantie in Nederland tot en met augustus en vertrekt vermoedelijk ± 10 sept. a.s. weer naar Nieuw-Zeeland. Sobats, die contact met hem willen, kunnen

inlichtingen verkrijgen op zijn contactadres: Rietschoot 161, 1511 WG, Oostzaan. Tel. 075-6843795.

Sobat Lanting is op zoek naar de twee instructeurs van het "gewapende verzet" uit Ommen en/of omgeving, in dertijd (1944) ondergedoken in de omgeving Hoogeveen, die hem in oktober 1944 schietles met vuurwapens hebben gegeven, ergens op een afgelegen boerderij in midden Drenthe. Hij zou deze twee verzetsstrijders van toen (1944) nog graag weer eens willen ontmoeten, of evt. familieleden van deze twee personen en/of deelnemers van de verzetsgroep, waartoe zij behoorden. Wie kan hem aan adressen helpen en op een bepaald spoor zetten?

Reacties gaarne aan dhr. A. Lanting, Nieuwleusen. Telefoon 0529-483387.

Sobat Geldof is op zoek naar Sobat KERKS, voornaam Piet of Pietje, zoals wij hem noemden.

Als O.V.W.-er opgekomen in 1945 bij het Gezags Bataljon Indië, (het G.B.I.). In Malakka, Penang, over gegaan naar de Militaire Politie en op Java samen gediend op de buitenpost Goedang-Air, een waterreservoir. Hier waren we samen met Gudden, Smit, v.d. Meer en onze commandant was de korporaal Brown.

In september 1946 een opleiding moeten volgen op de M.P.-school te Batavia.

Daarna onbekend. Klerk, waar ben je, zoek contact met mij, P. Geldof,

Polluxstr. 14, 4625 CD Bergen op Zoom. Tel. 0164-240584.

Sobat Gerard Frank van der Giessen van het 6e Bat. Inf. "Van Heutss", gelagard geweest in Sorong (Nieuw-Guinea) en nu wonende in Canada, zoekt contact met de reünie-commissie van genoemd onderdeel en met zijn sobats, die met hem samen in Nieuw-Guinea hun dienstplicht hebben vervuld.

Reacties gaarne aan secretariaat VOMI-Canada, 12 Leacrest St., Bramalea, Ontario, L6S 3K6, Canada of aan de redactie van "Sobat", Balloo 90, 9458 TD Balloo.

Sobat Boy Smits (34 AAT) heeft jaren geleden het boek: "Memoires van Westerling" uitgeleend en het nooit meer teruggekregen. Helas weet hij niet meer aan wie dit boek is uitgeleend. Wil degene die dit boek destijds van hem heeft geleend dit alsnog terugbezorgen?

Indien iemand hem een vervangend boek (met dezelfde titel) zou willen schenken zou hij dat zeer op prijs stellen.

Inlichtingen gaarne aan Boy Smits, De Messemaker 3, 5506 CG Veldhoven.

Mevr. Clarien Schoeren-Langenkamp haar vader is op zeer jonge leeftijd overleden. Wij, zijn kinderen, weten derhalve zeer weinig van hem. Zeker over de tijd die hij in Indië heeft doorgebracht weten wij vrijwel niets. Derhalve zijn wij op zoek naar vroegere dienstkameraden die hem goed gekend hebben en ons iets over hem kunnen vertellen.

Alles wat wij weten is dat hij, als vrijwilliger, op de tweede boot die in Indië aangekomen is, zat. Ook dat hij twee politianaals acties heeft meemaakt. Ook hebben wij foto's waar hij op staat met een grote bulldozer. Hij was in die tijd ongeveer 27 jaar oud. Heeft u mijn vader gekend en weet u iets over hem te vertellen, neemt u dan contact op met Clarien Schoeren-Langenkamp, Havixhorst 102, 2402 MV Alphen a/d Rijn. Tel. 0172-437165.

Al een hele tijd ben ik op zoek naar de authentieke tekst van het GREBBELIED, een lied ter nagedachtenis aan onze soldaten, die in de Meidagen van 1940 op de Grebbeberg hun leven lieten.

Hoewel ik mij bepaalde delen nog goed kan herinneren, mis ik toch het geheel. Ik ben gaarne bereid eventuele gemaakte kosten te vergoeden. Wie kan mij, M.A.

Krabbendam, Kagertuinen 21, 2172 XH Sassenheim, tel.: 0252-216684, aan deze tekst helpen?
Bij voorbaat dank.

J.J. de Leeuw (Legernr. 250805139) zoekt contact met dienstmakkers van het Reg. Anti Tank 1-2 R.A.T.A., opgekomen 7-11-1946 in de Simon Steveninkkazernes te Ede en op

25-4-1947 vertrokken naar Indië met S.S. Boissevain, voor het houden van een reünie op 7 november 1996.

Wil ook J.C. de Bakker contact opnemen (adres is zoek - Rotterdam - 261010007)?

Reacties aan: J.J. de Leeuw, Kromhout 199, 3311 RG Dordrecht Dordrecht, tel. 0796149948 (na 19.30 uur s.v.p.).

REÛNIE

De leden van het voormalig O.V.W. bataljon 1-1 R.I. houden op 27 september 1996 een reünie in de Johan Willem Friso-kazerne te Assen. Degenen, die hiervoor geen uitnodiging hebben ontvangen, kunnen zich alsnog opgeven bij de secretaris van de Reünie-commissie, telefoon 0592-330023, of bij de penningmeester, Telefoon 0591-612793.

Voor allen (K.M./MLD en KLu/LSK), die gediend hebben en/of een technische opleiding hebben genoten in de periode 1946-1947 op de Technische School Langham, Norfolk/Engeland, wordt op 18 oktober 1996 in de Luchtmacht Electronische en Technische School (LETS), Clement van Maasdijklaan 6 te Arnhem, na 50 jaar, de officiële reünie gehouden. U dient zich zo spoedig mogelijk op te geven bij de heer J.F.M. Heeneman, A. Jacobestraat 134, 2296 BS Rijswijk. Tel. 070-3937587 of bij de heer G.J. de Haas, Prinses Beatrixlaan 375, 2284 AM Rijswijk. Tel. 070-3960660.

Het 4e bataljon Garde Regiment Grenadiers houdt op woensdag 6 november 1996 in de Oranjekazerne te Schaarsbergen een reünie (50 jaar geleden opkomst in Amersfoort). Voor informatie gaarne één van de volgende personen bellen:
J. de Boer (Staf Cie.) 079-3311943,
W.F.H. Hoolhorst (1e Cie.) 030-6036474,
A.A.G. de Kam (2e Cie en Ost.Cie) 0174-412836,
B. Mouris (3e Cie.) 0113-215683,
C. Verbaan (4e Cie.) 0341-415767.

De reünie van 5-5 R.I. wordt gehouden op 25 september a.s. in de Prinses Margrietkazerne te Wezep. Zij die nog geen bericht hebben ontvangen kunnen contact opnemen met J. Jansen Venneboer. Telefoon 0575-519424.

Op woensdag 25 september 1996 wordt de reünie gehouden van het eerste peloton van de A. Cie. van 5-9 R.I. (Steenwijk - Sumatra) in het Aegon vakantiepark "Aelderholt", Aelderholt 4 te Aalden bij Zweeloo (Dr.). Tel. 0591-371919. Inlichtingen te verkrijgen bij: W. v.d. Sluis. Tel. 0570-523818.

De 7e Hupya, Midden-Java, houdt op woensdag 25 september 1996 weer haar 2-jaarlijkse reünie in de Korporaal van Ophousten-kazerne te Hollandse Rading (Hilversum). Inlichtingen bij Ph. Meershoek, Mandarijnstr. 42, 2564 SZ Den Haag. Tel. 070-3250497.

Het O.V.W.-bataljon 2-4 R.I. houdt op zaterdag 12 oktober a.s. een reünie in de Kolonel Six kazerne te Amsterdam. Inlichtingen te verkrijgen bij: L. Visarius, Wingerd 45, 1944 NB Beverwijk. Tel. 0251-239438 of bij F. Damen, Engelandlaan 690, 2034 HD Haarlem. Tel. 023-5356459.

Sobat Henk Wikkerink in Canada zoekt contact met oud-militairen van "LENA BATTERIJ" van de 6e abd. Art. (Y-Brigade), Oldenbroek - Batoeradja - Zuid-Sumatra 1947-1949. Contacten gaarne opnemen met Henk

Wikkerink, 30 Ladore Ave, Brampton, Ontario, Canada. L6Y 1V5.

Op vrijdag 20 september a.s. wordt weer de jaarlijkse reünie gehouden van het voormalig Havencommando Tandjong-Pririk, waar ook de oud D.K.G.-ers, welke destijds in Tandjong-Pririk gelegerd waren, van harte welkom zijn.

De reünie vindt weer plaats in Kumpulan/Bronbeek te Arnhem. Inlichtingen bij: G. Kappert, Louis Braillestr. 19, 7523 GV Enschede. Tel. 053-4351296 of bij: J. van Zwielen te Lakkerkerk. Tel. 0180-661448.

Oproep aan alle sobats van 1-42 R.V.A. om zich te melden voor het organiseren van de reünie. Inlichtingen te verkrijgen bij: R.A. Bos, Staalmeesterstr. 34 L, 2613 MX Delft. Tel. 015-2141595, of bij P. de Bruin, Havenstr. 9, 2342 LZ Wassenaar. Tel. 070-5116930, of bij Th.G. Gabriel, Dr. Kuyperstr. 5, 6535 TH Nijmegen. Tel. 024-3551183.

Op 18 oktober a.s. wordt door het bestuur van de Stichting Reünie Comlté O.V.W.-ers Engeland-Schotland in de Bernhard-kazerne te Amersfoort weer een reünie georganiseerd voor hen, die hun opleiding hebben ontvangen in Engeland, Schotland en/of Wales, danwel zij die op de diverse staven werkzaam zijn geweest. Wij verwachten de vrouwen en mannen van alle Krijgsmachten. Zij wier namen bij ons bekend zijn krijgen automatisch bericht.

Nadere inlichtingen: Westdijk 3, 3244 BM Nieuwe Tonge, tel. 0187-651447.

Op vrijdag 4 oktober a.s. houdt het Indië-regiment II-6 R.I. een reünie in de Frederik Hendrikkazerne te Venlo-Blerick.

De ontvangst zal zijn tussen 11.00 en 11.30 uur, waarna een Dodenherdenking bij het monument zal plaats vinden.

Om 17.00 uur wordt er een rijstmaaltijd geserveerd, waarna om 18.00 uur de sluiting zal zijn.

De sobats van dit regiment (ook genaamd "De kapotte schoen"), die nog niet in de administratie van het reünie-comité zijn opgenomen en graag willen deelnemen aan de reünie kunnen zich opgeven bij: C.J.G.L. Parla, Valkenierslaan 296, 4834 CP Breda, Tel. 076-5650965.

Bataljon 4-8 R.I.

Op zaterdag 12 oktober a.s. houdt het voormalige bataljon 4-8 R.I. (West-Java 1947-1950) haar dertiende reünie, ook ditmaal weer in de Prins Bernhardkazerne te Amersfoort. Het programma omvat de traditionele plechtige herdenking van de gevallen en overledenen van het bataljon, gevolgd door een rijstmaaltijd en gezellig samenzijn.

Aan de vorige bijeenkomst, die in oktober 1994 plaatsvond werd door ruim 240 man deelgenomen.

Degenen die bij het Indië-bataljon 4-8 R.I. dienden en op 1 september a.s. nog geen bericht omtrent de komende reünie ontvingen, kunnen voor nadere informatie contact opnemen met:

- S.H. (Simon) Joling te Almere (tel.: 036-5323878) of met

- N.J. (Nico) Rustenburg te Purmerend (tel.: 0299-423128).

2e MITRAILLEUR-BATALJON

Vele veteranen van het 2e mitrailleur-bataljon hebben bijgedragen aan een herdenkingsplaquette met de namen van onze 30 in Indonesië achtergebleven vrienden. Ik kan U mededelen dat deze plaquette inmiddels gereed is en geplaatst bij ons Nationaal Indië-monument in Roermond.

Ik wil U bij deze uitnodigen om in zo groot mogelijke aantallen op 28 september aanwezig te willen zijn om - nu dat nog kan - gezamenlijk onze achtergebleven vrienden te herden-

ken en tijdens de plechtigheid de plaquette te onthullen.

Aansluitend is er voor de rest van die dag een gezellig samenzijn in de directe omgeving van het Indië-monument.

In de eerste helft van augustus zullen persoonlijke uitnodigingen verzonden worden met de nadere bijzonderheden. Helaas mis ik nog een aantal namen en adressen; gaarne zou ik ook

deze "vermiste" Mibatters bij onze herdenking en reünie willen uitnodigen. Ik hoop langs deze weg ook hen te bereiken en ik verzoek alle Mibatters die voor 20 augustus nog geen persoonlijke uitnodiging hebben ontvangen met mij contact op te nemen.

A.J. Steeghs, Aalsburg 1732, 6602 VE WIJCHEN, tel.: 024-6420777.

V.O.M.I.

Onderscheidingen

Met gepaste trots melden wij dat is uitgereikt aan:

J. van Rossum - Heesch
Ridder in de Orde van Oranje-Nassau - 30.04.96

L.J.G. Woltman - Tauranga New Zealand
Draaginsigne voor Gewonden - 30.06.95
Mobilisatie-oorlogskruis - 08.03.96

W.H. Dinges - Breda
Draaginsigne voor Gewonden - 27.06.96

W. de Koning - Bergschenhoek
Draaginsigne voor Gewonden - 19.06.96

A.J. van de Wetering - Eindhoven
Draaginsigne voor Gewonden - 05.07.96

1e Detachement Gezags-Bataljon Infanterie
Mobilisatie-oorlogskruis

Voor de Draggers van het Gewonden Insigne zijn wij zeer verheugd met deze uiteindelijke erkenning en voor de anderen onze oprechte gelukwensen met uw onderscheiding.

Voor U allen ons Ere-salut.

V.B.

VERENIGINGSNIEUWS

Drenthe/Groningen

Secr. J. Plat, Sasenbergen 71,
9531 GW Borger.
Tel. 0599-235666.

Velen van ons zullen 7 sept. a.s. weer met de ontvangen vrijvervoerbewijzen met de NS naar Roermond reizen, om deel te nemen aan de jaarlijkse Nationale Dodenherdenking.

Alle onvolkomenheden van het vorig jaar zijn ter kennis gebracht aan de instanties die met het reizen, de catering en de organisatie te maken hebben. We gaan er vanuit dat er veel dingen verbeterd zullen zijn. Namens het bestuur van VOMI DRENTHE/GRONINGEN een hele goede reis gewenst, met voor iedere deelnemer een stijlvolle belevenis van deze dag. Een ieder van ons zal dit gebeuren op zijn eigen manier ondergaan.

Het nieuwe seizoen met al zijn bijeenkomsten begint zich daarna al weer af te tekenen. Als start van de winterperiode 1996 - 1997 volgen we onze traditie. Dat betekent dat het nieuwe seizoen geopend wordt met de VETERANENDAG DRENTHE/GRONINGEN. Evenals in 1995 ziet het er naar uit dat we hier weer twee dagen voor moeten gebruiken. Deze zijn in overleg met het kazernecommando van de Joh. Post kazerne in Havelte vastgesteld op woensdag 2 en donderdag 3 oktober a.s. We zullen deze dagen weer gastvrij ontvangen worden in de Officiersmess aan de Helomaweg. U heeft de persoonlijke uitnodiging al ontvangen of deze rolt eerstdaags in uw brievenbus.

Wilt u de gevraagde medewerking accuraat uitvoeren, zodat de organisatie in goede banen geleid kan worden? De organisatoren rekenen op u!

AFDELING HOOGEVEEN

Hier gaat men de spits afbijten met de eerste contactmiddag van het nieuwe seizoen. Iedereen is van harte welkom op donderdag 17 oktober '96 in de welbekende Mauritsshal. De middag gaat om 14.00 uur beginnen.

AFDELING MEPPEL

De laatste bezigheid van deze afdeling was een dagtocht met 102 perso-

nen in twee bussen richting Limburg. Het hoofddoel van deze tocht was om eens in alle rust ons "Nationaal Indië-monument" in Roermond te bezoeken. 7 sept., de jaarlijkse dodenherdenking, is het altijd zo druk in het stadspark Hattem rondom het monument, dat er bijna geen tijd en gelegenheid is om eens rustig met het verleden bezig te zijn.

Concordia-reizen uit Wapserveen had voor deze dag verder een prachtige route uitgestippeld. Het "natje" en het "droogje" kregen eveneens alle aandacht.

In Melderslo koffie met Limburgse vlaai.

In Nederland een lunch.

In Epe tot slot nog een 3-gangen diner.

Voor herhaling vatbaar volgens de deelnemers. Een aanbeveling voor de andere afdelingen. Hartelijk dank aan de reisorganisatie met hun prima chauffeurs.

Nu naar het nieuwe seizoen.

23 okt. '96 komt dhr. Vuick uit Bodegraven met zijn prachtige en alom geroemde dia-serie. Iedereen hartelijk welkom om dit te komen zien bij "Waanders" in Staphorst. Aanvang 13.30 uur.

Dan kijken we al even over de jaarwisseling heen en komen we bij de bijeenkomst van 15 jan. '97. Dit wordt een Nieuwjaarsvisite met Henny Kuijer, bekend als medewerkster van Radio Drenthe. Weer bij "Waanders" in Staphorst. Aanvang 13.30 uur. Ook daar is iedereen weer hartelijk welkom.

J. Plat.

Flevoland

Secr. Oevergriend 13,
1356 EA Almere.
Tel. 036-5318972.

Men zegt wel eens: "het is of de duvel er mee speelt" en zeer waarschijnlijk is dat momenteel zo, want we hebben de wind behoorlijk tegen op het ogenblik!

Voor de geplande Friese-bustocht waren helaas te weinig deelnemers;

een mogelijke lokatie in Lelystad om iets te organiseren kon jammer genoeg geen doorgang vinden (Ka en Nel Hoksbergen, dank voor jullie moeite en inzet) en de geplande "OPEN VOMI-DAG" op 1 juni jl. moest naar een later tijdstip verschoven worden. Helaas kon "SMARAGD" op die dag tot hun grote spijt geen dia-presentatie realiseren (een volgende gelegenheid graag) en tot overmaat van ramp kon de eveneens geplande "Pasar-Malam ketjil" met allerlei nieuwe artikelen, mede door het ongeluk van Carry en ook door de minder goede gezondheid van Piet van der Bom niet doorgaan. Eén en ander heeft er toe geleid dat de "Open-dag" op het laatste moment moest worden afgeblazen. 21 september (was 14 september!!!!) staat, naar aanleiding van een suggestie van Dick Bink, in het licht van een "algemene 70e verjaardag" met o.a. levende muziek. Donaties van "Deugnieten" die dit jaar deze leeftijd bereiken zijn welkom, zodat wij gezamenlijk die dag een "FEESTJE" kunnen bouwen, VOMI Flevoland waardig!!!

Er is voorgesteld om een bustocht te organiseren naar het Safaripark "De Beeksebergen". Zij die belangstelling hebben verzoeken wij dit te melden, zodat wij bij voldoende interesse hieraan kunnen werken.

Inmiddels zijn er gelukkig positieve berichten binnen gekomen in verband met de "Open-dag"; Piet van der Bom en "SMARAGD" hebben beiden toegezegd 20 juli a.s. aanwezig te zijn ter opluistering van deze dag. Ondanks de "pittige tegenwind" hopen wij deze dag, vooral nieuwe sobat's te mogen begroeten in onze Tangsi "KOLKZICHT".

Klokkeluidstr. 57, Almere-Stad C., aanvang 11.00 uur. Via een oude Sobat kwamen wij op het spoor van een partij van acht en twintig dozen (een paar honderd kilo) postzegels; met "kunst en vliegwerk" zijn deze van Emmeloord naar Bloemendaal, mevr. Jac. M. Holewijn, gebracht. Dirk Moerman en Ton v.h. Kaar, dank voor jullie medewerking en inzet! Er zijn kennelijk enkele (misschien maar één) sobat'(s) die moeite hebben dat de zon óók in het water schijnt; ik hoop dat bovenstaande "uitbarsting"

niet te lang is; volgende keer weer beter! en toch... SELAMAT DJALAN!!!!

Frits Frantzen

Friesland

Secr. Drostlaan 68,
8303 EE Emmeloord.
Tel. 0527-616717.

Ook tijdens de vakantieperiode menen we u van één en ander aangaande onze vereniging op de hoogte te willen houden.

Wegens afwezigheid van onze secretaris ontvangt u dit van ondergetekende.

13 mei j.l. hield het bestuur haar laatste vergadering en hoopt op 19 augustus a.s. de draad weer op te pakken.

Er zijn alvast data vastgesteld voor de te houden regio bijeenkomsten in het nieuwe seizoen, t.w. 8 oktober in Oostrum, 19 november in Sneek, 14 januari 1997 in Heerenveen en 11 februari in Franeker. Het invullen van de programma's komt nog. Op Koninginnedag, 30 april j.l., nam een delegatie van VOMI Friesland samen met "Wapenbroeders" en VOMAP deel aan de vlaggenparade op de vliegbasis Leeuwarden. De basiscommandant was zeer ingenomen met de deelname van veteranen en stelde voor hiervan een traditie te maken. Op 23 mei j.l. heeft een mobiele eenheid van VOMI Friesland, vergezeld van hun marketentsters, een geslaagde verkenningsoperatie uitgevoerd naar de Zaanse Schans en nog enkele strategische plaatsen in Holland. Een volledig succes, zo melden de commandanten Terpstra en Holwerda tevreden.

Ter gelegenheid van zijn 85ste verjaardag werd op 26 juni een eerbetoon gehouden aan Prins Bernhard. Op verzoek van VOMI Nederland nam ook een afvaardiging van onze vereniging hieraan deel, t.w. de sobats Kl. Swart, I. de Jong, H. Boschma en A. Wijma.

De jaarlijkse gezellige bijeenkomst op 13 juni j.l. op de vliegbasis te Leeuwarden was een groot succes. Een volle bak, rond de 450 aanwezige genoten van een gezellige dag, waartoe ook zeker het optreden van "Lijtse Teake" heeft bijgedragen. Ook de verzorging van koffie met

cake, een uitstekende lunch enz. enz. door het kantinepersoneel, was uit de kunst.

Uit de toespraak van de basiscommandant bleek, dat hij alvast het 10-jarig bestaan van onze vereniging in 1997 claimde, om dit op de vliegbasis te komen vieren; hulde!

Op 23 september a.s. vertrekt een sterke afdeling van VOMI Friesland naar het buitenland voor een meerdaagse tocht.

Na met gemotoriseerd vervoer over de weg te vertrekken naar Keulen, wordt aldaar ingescheept om per boot op hun bestemming aan te komen.

Rest ons nog eens uw aandacht te vragen voor de herdenking op 31 augustus a.s., 's avonds om 19.00 uur bij het monument in het Rengerspark te Leeuwarden. Vraag vrienden, familie en nabestaanden mee te komen. Zoals gemeld begint het bestuur hopelijk 19 augustus weer met haar werkzaamheden. Men wacht een "bealch fol wurk" de komende tijd met het invullen van de programma's voor de regio bijeenkomsten en het 2e lustrum voor het volgend jaar.

I. de Jong, alg. adj.

Limburg

Secr.: L.C. Zéguers, Zonstraat 118,
6463 AE Kerkrade,
Tel. 045-5454013

BIJENKOMSTEN

Zoals te doen gebruikelijk plaatsen wij ook in deze Sobat de nog in 1996 te houden veteranenbijeenkomsten. Zoals reeds in de vorige Sobat aangekondigd is er nog een bijeenkomst in Echt ingelast. De aanvang is steeds om 14.00 uur (zaal reeds één uur van te voren open) en het einde ongeveer om 17.00 uur.

24.09 Café-Restaurant "Gulikshoes"
Ophoven 1 te Sittard

08.10 Café-Restaurant "De Sport"
Wilhelminaplein 14 te Horst

22.10 Café "Apollo"
Mariaplein 15 te Helden

12.11 Café-Restaurant "t Groene
Waud"

Graafschap Hornelaan 12 te Weert

19.11 Café "Bruincafé"
Marktstraat 3 te Echt.

EXCURSIES AWACS

Met betrekking tot de twee excursies naar de AWACS-vliegbasis kunnen wij diegenen die daarvoor hebben ingeschreven nu meer concrete gegevens geven omtrent de data en de aanvangstijden.

Groep 1 donderdag 5 september 1996.
Aanvang: 13.30 uur.

Groep 2 donderdag 14 november 1996
Aanvang: 9.30 uur.

Betreffende de groepsindeling wordt nog met de deelnemers contact opgenomen.

NORMANDIË

Voor deelname aan de excursie naar Normandië kan men nog inschrijven d.m.v. een kort briefje aan het secretariaat of telefonisch bij de secretaris dan wel bij een van de andere bestuursleden.

ADRESWIJZIGING

Zoals bovenstaand te zien en te lezen is, is het secretariaatsadres gewijzigd.

De secretaris is verhuisd en het adres is nu dus: Zonstraat 118, 6463 AE Kerkrade.

Noord-Brabant Oost

Secr. J. van der Ham,
De Kraan 60, 5058 EC Berkel-Enschot.
Tel./Fax 013-5333899.

NIEUW-GUINEAGANGERS

De laatste tijd is er een toename in de aanmeldingen van Nieuw-Guineagangers en wij heten deze hierbij dan ook van harte welkom.

Wij zullen ons beraden hoe met deze (jongere) groep samengewerkt zal kunnen worden, daar deze toename toch een zekere continuïteit voor onze vereniging waarborgt.

VRIJ VERVOER

Wij refereren aan onze mededeling in de vorige SOBAT. Als u nog wil reageren dient dit zeer snel te gebeuren!

BIJENKOMST IN HELMOND

Deze middag kan wederom als zeer geslaagd worden betiteld; de zaal stroomde al snel vol en uiteindelijk waren er zo'n kleine 200 personen binnen.

De stemming was onmiddellijk zeer gezamenlijk; de film boekte wederom succes en ook de verloting leverde

een aardig saldo op voor de verenigingskas.

Uiteindelijk heeft deze middag ons een 18-tal nieuwe leden opgeleverd en vanaf deze plaats heten wij ook deze van harte welkom.

EXCURSIE MONUMENT KAMP VUGHT

Ook voor deze excursie hadden zich zo'n 30 personen verzameld en onder de deskundige leiding van ons lid Piet Peters uit Vught werd ons een boeiende middag bezorgd.

Hoewel de fusilladeplaats nog niet voor het publiek was opengesteld (u weet wel dat dit monument door vandalen onherstelbaar besmeurd is geweest), mocht onze groep toch ter plaatse een kijkje nemen en het geheel heeft een diepe indruk op de aanwezigen achtergelaten.

Na afloop bood de vereniging de deelnemers nog een kopje koffie aan, waarna ieder weer huiswaarts toog.

MIJLPAAL

Op onze bijeenkomst in Helmond mochten wij ons 750ste lid begroeten; dit is dhr. Bernoarde uit Helmond, die door de voorzitter met een passend geschenk werd beloond.

Nog dit jaar hopen wij ons 800ste lid te begroeten!

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING

Hoewel dit in de aparte rubriek wordt vermeld, willen wij hier toch vermelden dat het VOMI-lid Jan van Rossem uit Heesch op 9 mei jl., tijdens een reünie in de Generaal Spoor kazerne te Ermelo, is onderscheiden met de benoeming tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau, welke onderscheiding hem door de burgemeester, in aanwezigheid van vele hoge autoriteiten, is uitgereikt.

Jan van Rossem is voorzitter van de reünie-commissie van 3 RS (7 December Divlste) en tevens voorzitter van de kring Cuijk van de Bond van Oud-Stoottroepers, alsmede hoofdbestuurlid van die bond. Verder is hij lid van de sociale begeleidingscommissie van genoemde bond en onderhoudt nauwe contacten met de SDV, terwijl hij altijd aanspreekbaar is voor elke Oud-Indië Militair, die een probleem op te lossen heeft.

Terecht is in de lokale pers een uitgebreid artikel over hem verschenen en het bestuur van VOMI Noord-Brabant Oost heeft hem dan ook een

gelukwens toegezonden, omdat een dergelijke ontplooiing van initiatieven niet onvermeld mag blijven.

J. van der Ham

Noord-Brabant West

2e secr. Mevr. M.C.A. Looyen-van Reusel, Cameedijk 1, 4706 EG Roosendaal. Tel. 0165-560546.

BIJeenKOMST IN ROOSENDAAL

Op 14 mei was er een zeer geslaagde, druk bezochte bijeenkomst in het buurthuis "De Wieken". Onze voorzitter had één van zijn kennissen uitgenodigd ons dia's te vertonen van diens reis langs de kleine Soenda-eilanden.

De dia's waren prachtig en de uitleg daarbij was helder en geestig. Daarom hartelijk dank aan onze voorzitter, J. Mol en aan de heer Landa, P. Bosselaar en J. van Dorst verzorgden de loterij en A. van Nassauw en J. van Dorst hadden voor de prijzen gezorgd.

ONZE BOOTTOCHT NAAR DE BIESBOSCH

Op 5 juni hadden we onze jaarlijkse excursie. Deze keer geen busreis, maar een boottocht door de Biesbosch vanuit Willemstad.

Het aantal deelnemers was boven verwachting, bijna 120 personen. Om 11 uur vertrokken we uit Willemstad voor een vaartocht van 5 uren. Het weer was prachtig, warm en op het bovendeck zelfs zeer warm. Tijdens de tocht genoten wij van een uitgebreid Brabants broodbuffet, van zeer goede kwaliteit.

Onze voorzitter trad weer op als entertainer, dat is hem wel toevertrouwd. Hij had voor de deelnemers nog een verrassing in petto, want iedere deelnemer die hij de secr./penningmeester een gulden inleverde, kon tien gulden in ontvangst nemen tengevolge van het grote aantal deelnemers.

Van de S.D.V. was mevr. Zuijdwegt onze gast. Ook zij heeft van de tocht genoten. Rond vijf uur reden we allemaal voldaan huiswaarts. Iedereen was tevreden en dat doet ons bestuur goed.

BERICHT VOOR ONZE LEDEN

Het secretariaat heeft van de heer Offerman - onze sociaal commissaris - bericht ontvangen dat hij zijn functie heeft neergelegd. Zijn functie zal voorlopig worden waargenomen door onze voorzitter, de heer J. Mol.

Mevr. M.C.A. Looyen-van Reusel

Noord-Holland

Secr. E. Pereboom, Postbus 2163, 1000 CD Amsterdam. Tel. 020-6146804.

Op vrijdag 21 juni kwam het bestuur van VOMI Noord-Holland bijeen om de activiteiten voor het seizoen 1996/1997 te bespreken. Ten aanzien van de regio-bijeenkomsten valt het volgende te melden.

De eerste bijeenkomst is op donderdag 17 oktober a.s. in het clubgebouw van de korfbalvereniging A.K.C. Rhoda te Osdorp (Amsterdam). Het clubgebouw is zeer goed met openbaar vervoer te bereiken. (Bussen 19, 21 en 68) en heeft een zeer ruime parkeergelegenheid. Bovendien hanteert de vereniging zeer vriendelijke consumptieprijsjes. De leden uit de regio Amsterdam krijgen tijdig daarvoor een uitnodiging met een daarbij behorende route-beschrijving en een overzichtkaartje. Wij verzoeken jullie de datum reeds te noteren.

Voor de regio Noord-Holland Midden (Haarlem, Zaanstreek, Kennemerland) zal op donderdag 21 november een bijeenkomst worden georganiseerd in het clubgebouw van B.V.V.

De Kennemers, Adrichemlaan 3 te Beverwijk.

De leden uit deze regio krijgen tijdig een uitnodiging, voorzien van de bijbehorende route-beschrijving.

Voor de regio Noord-Holland Noord (Hoorn, Alkmaar, Den Helder) zal een bijeenkomst worden georganiseerd op donderdag 5 maart 1997 in de omgeving van Schagen. De lokatie staat echter nog niet vast.

ENQUÊTE

Het bestuur stelt zich voor op boven- genoemde bijeenkomsten het resultaat van de onder de leden gehouden enquête met de leden te bespreken.

BIJWONEN BIJENKOMSTEN BUITEN DE EIGEN REGIO

In het februari-nummer schreven wij reeds dat dit altijd mogelijk was. Een sobat schreef ons: "Ik dacht dat dit een "RECHT" en geen "GUNST" was. Wel, het is ook een recht, echter uit kosten oogpunt zenden wij niet alle 700 leden een uitnodiging voor alle bijeenkomsten. Zij die wel een uitnodiging willen ontvangen, kunnen ons dat medelen en dan voldoen wij daar gaarne aan.

Een aantal leden staan reeds op de lijst.

BESTUURSVERGADERING

De volgende bestuursvergadering is op dinsdag 27 augustus 1996. Uw eventuele voorstellen gaarne schriftelijk inzenden aan de secretaris.

E. Pereboom

Overijssel

Secr. Almeloeweg 80,
7671 RG Vriezenveen.
Tel. 0546-561348.

EXCURSIE LUCHTMACHTBASIS TWENTE

Op 5 september a.s. is ons weer de gelegenheid geboden deel te nemen aan een excursie op de vliegbasis Twente. In overleg met de staf is voor deze middag een aantrekkelijk programma (kosten f 10,00 per persoon) samengesteld.

Leden, die aan deze excursie nog niet hebben deelgenomen, kunnen zich opgeven door f 10,00 per persoon te storten op onze postbank-rekening 420704 t.n.v. VOMI Overijssel, De Hoge Kampen 8, 8141 VL Heino. Ook hier geldt: storten is aanmelden. De deelname is beperkt tot 100 personen, dus haast u.

JAARVERGADERING

Op woensdag 24 april 1996 werd de jaarvergadering gehouden in café-restaurant "Wim Reimink" te Lemelerveld.

Na opening door de voorzitter werden de namen van 13 leden voorgelezen,

die ons in 1995 door de dood zijn overleden, waarna een ogenblik stilte in acht werd genomen. De gebruikelijke agendapunten op een jaarvergadering, zoals de notulen, verslagen van secretaris, penningmeester en sociaal commissaris, als ook de bestuursverkiezing konden in een vlot tempo worden afgewerkt. Van de rondvraag werd weinig gebruik gemaakt.

Enkele vragen omtrent rijbewijs en veteranenpassen konden worden beantwoord.

Na de pauze werd het woord verleend aan de heer H. Thiele van de S.D.V. De heer Thiele stelde dat er drie ministeries betrokken zijn bij het veteranenbeleid, n.l. Defensie, Binnenlandse Zaken en Verkeer en Waterstaat. De S.D.V. wordt geheel door Defensie gefinancierd. S.D.V. voert geen officiële besprekingen met dit ministerie. Wel wordt op verzoek advies, informatie e.d. verstrekt.

Advies ook en vooral naar de individuele veteraan. Het Veteranen Platform voert wel regelmatig besprekingen met ministeries. De S.D.V. zorgt voor individuele dienstverlening en tevens hulpverlening. Bij de gedachtenwisseling over de erkenning wordt de vraagstelling geconstateerd en geconcludeerd, dat de veteranenpas in het buitenland een

veel hogere waardering geniet dan in Nederland. Triest genoeg, aldus de heer Thiele. Getracht zal moeten worden hierin verbetering te verkrijgen. De heer Thiele stelde met nadruk en stelligheid vast, dat S.D.V. er zeker voor heeft zorg gedragen, dat H.M. de Koningin, prins Bernhard en de regering volledig op de hoogte zijn gesteld wat er leeft onder de veteranen. Probleem van jullie en mij is echter, dat er niets of weinig mee wordt gedaan, aldus de heer Thiele.

Een verwijzing naar de grote verschillen, zowel wat honorering als erkenning betreft tussen Indiëgangers en de nadien in V.N. verband uitgezonden militairen achtte de heer Thiele niet terecht. De omstandigheden waren geheel anders en niet vergelijkbaar. Wij mogen met die gunstiger situatie blij zijn, aldus de heer Thiele, maar het neemt niet weg, dat de Indië-veteranen onrecht is aangedaan. Weduwe van de veteraan heeft geen veteranenpas en dus geen rijbewijs en overige faciliteiten. Dit alles is een centenkwestie volgens de heer Th. Komt uitsluitend toe aan de veteraan zelf. De minister

is niet bereid hieraan uitbreiding te geven. Aan de partner van de veteraan zal meer aandacht worden besteed. De materiële vergoeding is nog niet geregeld. Indien de regering opnieuw met negatieve reactie komt, wordt het indienen van een initiatief-wet overwogen, aldus de heer Thiele. Om der tijds wille was er geen gelegenheid meer voor verdere vraagstelling. De voorzitter bedankte de heer Thiele voor zijn uiteenzetting en beantwoording en bedankte de aanwezigen, wenste ieder wel thuis en sloot de vergadering.

VOMI OVERIJSEL 1986 - 1996

In het najaar van 1986 werd VOMI Overijssel opgericht. Het bestuur wilde dit lustrum niet ongemarkt voorbij laten gaan en heeft gemeend om op 24 oktober 1986 een feestelijke bijeenkomst te organiseren in het CENTRE CARTS, Noordbroek 2 te Almelo. U heeft hierover een uitvoerige circulaire ontvangen met het verzoek de antwoordstrook en de betaling van de bijdrage van f. 15,00 voor 1 september 1996 in te zenden c.q. over te maken. We rekenen op uw aanwezigheid. Tot ziens in Almelo.

G.J. van der Sluis

Rivierenland/Oost Gelderland

Secr. R.W. Gosselink,
Kronenburgsingel 785,
6831 GP Arnhem. Tel. 026-3233328.

JAARBIJENKOMST DAVEREND SUCCES

zaterdag 11 mei 1996

Vroeg op was het devies voor het bestuur, want van hen werd verwacht dat zij voor de komst van de leden in de Oranje-kazerne te Schaarsbergen aanwezig zouden zijn, die vanaf 10 uur verwacht werden. Dus als afgesproken: om 9 uur in de tangsi, dan heeft het bestuur nog voldoende gelegenheid om alles te controleren. Aangekomen bij de poort leek alles nog rustig, bijna uitgestorven. Op de parkeerplaatsen stonden wat auto's en elders passeerde zowaar een peletonnetje blauwhelmen in loop-pas. En dat op een zaterdag; het moderne leger is gedurende het

weekend kennelijk ook nog actief. Of zou het een strafexercitie zijn?

In de ontvangsthallen van de cantines aangekomen viel je in de volgende verbazing. Er was al een compagnie Sobats aanwezig; het was 08.53 uur in de ochtend, die waren dus eigenlijk een uur te vroeg: letterlijk en figuurlijk veteranen van het eerste uur. Maar waren die zo'n 50 jaar geleden ook zo enthousiast? Langzamerhand druppelden er meer en meer leden binnen en dan werd het ineens een bandje van toestromende sobats. De zalen liepen vol en hoeveel leden - deels met partner - tenslotte aanwezig waren, is niet exact te zeggen. De schattingen liepen uiteen van 350 tot 400 personen. De ontvangst met koffie (er werden 984 koppen uitgeschonken) en gebak verliep vlekkeloos. Alle leden kregen ook tegelijk het jaar- en financieel verslag, benevens een aantal consumptiebonnen. Het werd daardoor een hele toer om rond 11.00 uur iedereen naar de filmsaal te krijgen, waar het officiële gedeelte, de jaarvergadering, zou worden gehouden.

Na de opening en een ogenblik stilte voor hen, die niet meer in ons midden kunnen zijn, werden de agenda-punten vlot afgewerkt. Bij het onderdeel financiën werd met algemene instemming besloten een behoorlijk deel van de opgebouwde reserves voor de viering in 1997 van het 10-jarig bestaan van Rivierenland/Oost-Gelderland. Namens de kascontrolecommissie sprak sobat Niemeijer uit Elst lovende woorden.

In het bestuur was Gerrit Soetskouw aan de beurt van aftreden. Met een diepe zucht had hij zich herkiesbaar gesteld voor een volgende periode en toen hij bij acclamatie werd herkozen hoorde je nog een diepere zucht. Staande dankte hij de vergadering; als sociaal commissaris zal Gerrit het ook in de komende tijd druk krijgen. Met de uitbreiding van het bestuur tot volle sterkte werden Jo van Son uit Nijmegen en Joop Ploeger uit Doetinchem eveneens bij acclamatie benoemd. In Jo hoopt het bestuur een goede voorzitter te vinden, terwijl Joop speciale aandacht zal gaan schenken aan de regio Oost-Gelderland. Zowel Jo als Joop brachten iets van hun levensloop en bestuurlijke gedachten naar voren,

zodat een ieder kon constateren dat ze geen vreemdelingen in het veteranengebeuren zijn.

Vervolgens werd - onder dankzegging voor zijn aanwezigheid - het woord gegeven aan onze landelijke voorzitter, Jan Dijkema, die een gloedvol betoog hield en in het bijzonder terugblikte op de periode van zo'n 50 jaar geleden, toen na de verschrikkingen van de Europese oorlogsjaren nog eens een tropische diensttijd van meerdere jaren volgde. Zijn toespraak beroerde velen; meerderen konden hun emoties niet helemaal de baas. Een daverend applaus vertolkte de waardering van de zaal.

In de cantine was het bar-personeel op volle sterkte gereed om de grote stroom dorstigen te laven, die rond twaalf uur uit de filmsaal kwamen. Als gebruikelijk bij een reünie-karakter werden veel oude koeien uit de sloot gehaald en naarmate de con-

sumptiebonnen oprakten, steeg het aantal oude koeien. En daar tussendoor zagen de dames van de bestuursleden nog kans enkele duizenden loten (die sommigen voor consumptiebonnen aanzagen) aan de "man" te brengen, waarop vele prijzen en prijsjes vielen.

Dorst maakt hongerig en in het geheel verbouwde en gemoderniseerde bedrijfsrestaurant (die naam verdient het echt) werd een uitstekende, goed verzorgde, rijstmaaltijd opgediend.

Natuurlijk kunnen zoveel personen niet allemaal tegelijk bediend worden; om de vijf minuten kon een groep van 50 personen de oversteek van cantine naar restaurant maken.

Na een kort intermezzo in de cantines zaten we allemaal weer in de filmsaal te wachten op wat zou komen.

De club "Comique" bracht eerst een vooroorlogse sketch uit de "Jantjes".

De vakantieperiode breekt weer aan, alhoewel we allemaal al gepensioneerd zijn gaat zo'n periode gewoon door met de kinderen, kleinkinderen, samen en soms alleen. Afgelopen periode hebben ook wij weer sobats verloren en wat zo jammer is dat in beide gevallen de mededeling van overlijden te laat op het secretariaat binnen zijn gekomen. Graag hadden wij bij de crematie of begrafenis met enkele sobats aanwezig willen zijn, dit ter ondersteuning voor de naasten.

Het felt ligt er nu eenmaal, we worden ouder en uiteindelijk ontkomt niemand aan deze situatie. Laten wij zorgen dat onze naasten op de hoogte zijn van ons bestaan. Ook in geval van ziekte. We kunnen zoveel betekenen voor elkaar.

Sobat A. Noordergraaf is opgenomen in het verpleeghuis "Snavelenburg" te Maarssen en door toeval zijn we daar achter gekomen en wat was hij blij met een bezoekje van één van ons.

Verder hebben we door een actie, ondernomen door VOMI-Nederland, een vijftal Nieuw-Guineegangers als lid er bij gekregen.

Dat geeft weer wat jong bloed in onze gelederen. We hopen dat ze bij onze volgende bijeenkomst in de Kromhoutkazern, oktober a.s., aanwezig zullen zijn. Verder wens ik u een goede tijd toe met veel zon.

Secr. A.J.B. Martens

De Veluwe

Secr. J.J.C. Stramrood,
Binnenhof 35, 6715 DP Ede.
Tel. 0318-638160.

TOEKENNING VAN HET EUROPA-KRUIS

Het is ons een eer, u als lid van de Veteranenorganisatie VOMI - De Veluwe, te kunnen mededelen dat aan één onzer leden en gedurende enige jaren bestuurslid van onze vereniging, de heer R.F.R. Beckman een eervolle en zeer persoonlijke onderscheiding is uitgereikt. Het Europese Veteranenkruis is vooral daarom zeer persoonlijk omdat door de "Confédération Européenne Des Anciens Combattants" deze onderscheiding werd ingesteld in juni 1963 en geen andere betekenis

Na een korte pauze kwamen de uit 15 personen bestaande groep in kleding uit de veertiger jaren via het middenpad de zaal in en het podium op, onder de tonen van toen.

Dat vond zijn vervolg in een grootse medley van songs, die naar te horen nog iedereen kende en al spoedig door de hele zaal werd meegezongen.

Van "Ik sta op wacht" en "Lily Marlene", "Op het Leidse plein" waar Troes haar Canadees vroeg wat een zoentje is en via de "Long way to Tipperary" met "My bonny is over the ocean" tot "Deep in the heart of Texas" en werkelijk nog tientallen andere wereldberoemde hits uit die jaren werd dit gezamenlijk gezang een onvergetelijk gebeuren.

Tot ieders verrassing werden ook de echte appeltjes van Oranje zowel op het toneel als in de zaal gebracht. Met "cheerio" en het befaamde toeterje en vlaggetje (waar door honderden flink mee gezwaaid werd, was "Auf Wiederseh'n" en dus "We'll meet

again" een waardige afsluiting van het optreden van "Club Comique", waar de zaal overigens geen genoeg van kreeg.

Maar de dag was nog niet voorbij. Het duurde zeker nog een paar uur voordat de sobats onder de tonen van het VOMI-lied een lunchpakket in ontvangst namen en naar huis terugkeerden met de zekere overtuiging volgend jaar weer op de jaarbijeenkomst van de partij te zijn, wanneer het 10-jarig jubileum van ons wordt gevierd, waarover nu al hard wordt gebrainstormd.

Ko/vD

Utrecht en 't Gooi

Secr. A.J.B. Martens,
Chico Mendestr. 67,
3573 AW Utrecht.
Tel. 030-2716895.

heeft dan de verdiensten te belonen van de oudstrijders, die niet gefaald hebben in hun soldaten-eer tijdens de verschillende conflicten, die de 20-ste eeuw hebben gekenmerkt.

Door het lijden, ten gevolge van ideologische systemen, waarvan Rob Beckman alles heeft meegemaakt, werd in hem een geest van "strijdbare geestelijke weerbaarheid" wakker die hem in staat stelde een mens tussen de mensen te zijn, een commandant tussen zijn soldaten. Die ondanks alles de goeden er uit wist te halen en er mee kon gaan samenwerken.

De voorwaarden voor de toekenning van het Europa-kruis, die hiervoor gelden en die zeer grondig worden onderzocht, zijn opgesteld door de C.E.A.C., die onderworpen is aan de Franse wet van juli 1901. Het Raadgevend Statuut van deze organisatie is officieel gemachtigd gebruik te maken van het Blauw en de krans van twaalf Gouden sterren voor de decoratie van haar insigne.

La Croix Du Combattant De L'Europe (Het Europa Kruis) is als symbool ingesteld bij besluit van 6 november 1920.

Zij is samengesteld uit drie verbonden kruizen, die de opoffering voor de geest haalt van de miljoenen slachtoffers en de waarden van de Westerse wereld. Het witte kruis is opgedragen aan de vrede. Het rode kruis is er voor de roem van miljoenen Oorlogsslachtoffers. Het Gouden kruis is de hulde, die gebracht wordt aan allen, die hebben gestreden voor de eer.

De kandidaten worden voorgesteld door verenigingen van oud-strijders en oorlogsslachtoffers en moeten

voldoen aan bepaalde criteria, vergeleken met de C.E.A.C.

Geestelijke weerbaarheid bouw je in alle eenzaamheid en met heel veel lijden en een sterk karakter zelf op. Rob heeft zich doen blijken als een waardig Europeaan die de persoonlijke eer meer dan verdient!!

Zoals je persoonlijkheid zich in stilte ontwikkelt zo vindt ook de uitreiking in stilte plaats, zonder hoge autoriteiten, civiel noch militair en in geen geval in het bijzijn van gewapende troepen.

Wij als bestuur van VOMI-De Veluwe zien het als een grote eer dat hij ons vele jaren, tumultueuze jaren, met raad en daad terzijde stond.

Rob, Hermine en kinderen van harte gefeliciteerd.

Het Bestuur van VOMI - De Veluwe

Zeeland

Secr. J. Kloet, Veldzichtweg 4,
4456 RN Lewedorp.
Tel. 0113-612391.

MONUMENTEN

Ter nagedachtenis van de omgekomen Indiëgangers in voormalig Ned. Indië, vanuit de gemeenten Aardenburg/Stuis, Axel, Hulst, Kloosterzande, Oostburg, Sas van Gent en Terneuzen zal op 30 augustus a.s. in Terneuzen een monument worden onthuld. Al eerder werden pogingen ondernomen om in alle gemeenten een plaquette te plaatsen, echter zonder resultaat. Nu lijkt het klimaat gunstiger en is het geworden één monument voor alle gesneuvelden van geheel Zeeuws-Vlaanderen. Het monument wordt geplaatst in het plantsoen voor het bejaardenhuis "Bachtendieke".

Om 13.00 uur een korte kerkdienst in de kerk ongeveer 100 m vanaf het te plaatsen monument.

14.00 uur Klokgelui.

14.30 uur Onthulling monument.

Uw aanwezigheid wordt zeer op prijs gesteld.

Voor het defilé Wageningen en defilé verjaardag Z.K.H. Prins Bernhard, heeft VOMI Zeeland met een delegatie van 8 personen deelgenomen. Onze activiteiten zullen pas in september worden hervat met een busreis naar Roermond op 7 sept. a.s. en bijeenkomsten, waarvan u nader

bericht ontvangt.

J. Kloet

Zuid-Holland Noord

Secr. A.G. Geurink,
Oranjestaan 35,
3311 DH Dordrecht.
Tel. 078-6130180.

LEDENVERGADERING GEHOUDEN OP 14 MEI 1996

Op 14 mei jl. kwamen we bijeen in de Alexanderkazerne voor de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering. Met een openingswoord en een minuut stilte voor de overleden Sobats opende de voorzitter de vergadering. Hij deelde met vreugde mede dat onze vereniging nog steeds groeit en de 950 leden heeft gepasseerd en hij sprak de hoop uit dat we dit jaar de duizend leden bereiken.

Het verslag van de vorige vergadering van 16 mei 1995 werd accoord bevonden.

Het jaarverslag van de secretaris over 1995 en het financieel verslag over 1995 van de penningmeester werden goedgekeurd.

De kascommissie verklaarde de financiële stukken te hebben gecontroleerd en akkoord bevonden en stelde de vergadering voor het bestuur over 1995 te dechargeren, wat door de vergadering met een applaus werd ondersteund.

Als reserve-lid van de kascommissie werd de heer 'd Haan benoemd.

De kascommissie bestaat thans uit de heren Rots en Hofman en als reserve-lid de heer 'd Haan.

De begroting voor het jaar 1996 werd ongewijzigd aangenomen.

De voor aftreden in aanmerking komende bestuursleden de heren J.W. de Jong (2e secr.), W.G.L. Topée (penningm.) en B. Verhoef (Sociaal commissaris) werden bij acclamatie herkozen.

Uitvoering werd stilgestaan bij de komende activiteiten en het 10-jarig bestaan van onze vereniging.

Over de wijze van viering van het 10-jarig bestaan op 25 sept. a.s. en het programma werd door het bestuurslid de Jong een uiteenzetting gegeven. Als nieuwe regiovertegenwoordigers melden zich aan de heren J.H. Krosschall voor regio 4 (Haag-

landen), G.W. de Gier en A.G.J. van Luxemburg voor regio 7 (Zoetermeer). Omdat gelukkig steeds meer monumenten worden gerealiseerd zullen meer delegaties van VOMI Zuid-Holland Noord aanwezig zijn bij herdenkingen en tijdens de plechtigheid een bloemstuk leggen. Over de financiering van deze bloemstukken ontstond onder de aanwezigen een levendige discussie. Het bestuursvoorstel om plaatselijke comités te vormen die vooralsnog tot een bepaald bedrag een beroep kunnen doen op de verenigingskas, werd aangenomen. Over één of twee jaar volgt een evaluatie. Een aantal suggesties werd gedaan voor invulling van de regio-bijeenkomsten. Na afloop van deze geanimeerde ledenvergadering bleef men nog een tijdje onder het genot van een hap en een snap gezellig aan de bar nakletsen.

VERGADERING REGIO- VERTEGENWOORDIGERS

Voorafgaand aan de ledenvergadering vond 's morgens een vergadering plaats van de regiovertegenwoordigers.

Er vond een evaluatie plaats van de gehouden bijeenkomsten en als conclusie werd getrokken dat allen tevreden waren en de bijeenkomsten nog steeds gewaardeerd zijn. Ook kwam naar voren dat door de leden één of meerdaagse activiteiten zeer op prijs worden gesteld, vooral buitenlandse reizen.

KOMENDE ACTIVITEITEN

10-jarig bestaan: vliegbasis Valkenburg 26 september 1996, aanmelding gesloten;

Regio 1: Noordwijk januari 1997;

Regio 2: Ter Aar april 1997;

Regio 3: Valkenburg: december 1996;

Regio 4: Haaglanden maart 1997;

Regio 5: De Lier 12 november 1996 in het gebouw "Het Centrum" in de Hoofdstraat;

Regio 6: Delft april 1997;

Regio 7/8: Alphen a/d Rijn 25 april 1997.

Voor de juiste data en locatie zal u in de volgende sobats worden geïnformeerd. Aanvang van alle bijeenkomsten 13.30 uur.

De Normandië-reis is goed verlopen en allen waren zeer tevreden en hopen dat weer zo'n soort reis wordt

georganiseerd. Het bestuur zal zich hierover beraden.

BERICHT UIT HET VELD

Van ons lid v.d. Plas kregen we een dankbetuiging voor de bijzondere en goede begeleiding door onze Sociaal Commissaris en zijn echtgenote, toen hij lichamelijk en geestelijk wat in de problemen raakte.

Dat is ook ons werk en één van onze doelstellingen n.l. Sobats trachten uit de problemen te halen.

De sociaal commissarissen zijn van die stille werkers in het veld en zij zwijgen over hun activiteiten en daarom doet zo'n bericht uit het veld ons allen zo goed.

Ook bracht hij zijn dank uit aan zijn groepsgenoten en therapeuten van Centrum '45.

W.G.L. Topée

Zuid-Holland Zuid

Secr. A.G. Geurink,
Oranjelaan 35,
3311 DH Dordrecht.
Tel. 078-6130180.

REÛNIE OIRSCHOT OP 18 EN 25 SEPTEMBER 1996

In Sobat nummer 46 werd reeds mededeling gedaan omtrent de viering van het 10-jarig bestaan van de VOMI afdeling Zuid-Holland Zuid. De hierin genoemde plannen zijn inmiddels uitgewerkt. Verdeeld over twee dagen, t.w. 18 en 25 september a.s. zal ter herdenking van ons 10-jarig bestaan een reünie worden gehouden in de Gen. Maj. de Ruijter van Steveninkkazerne te Oirschot.

Het programma voor beide dagen ziet er als volgt uit:

Vertrek van de opstapplaatsen: zie uw deelnemerskaart.

10.00-10.15 uur: aankomst in de kazerne, ontvangst met koffie en cake in de Brabantzaal.

10.45-11.00 uur: toespraak o.a. van voorzitter VOMI-Nederland, J. Dijkema.

11.15-12.15 uur: optreden van het Seniorenorkest SOREO uit Rotterdam in de biocoopzaal.

12.30-13.15 uur: gelegenheid voor het nuttigen van een aperitief in de Brabantzaal.

13.30-14.30 uur: rijtmaaltijd in de eetzaal.

14.45-15.45 uur: tweede optreden van het Seniorenorkest SOREO o.l.v. dirigent Jaost van Beek.

16.00-16.30 uur: vóór vertrek een kopje koffie en uitreiking van de broodjes.

16.30-16.45 uur: vertrek met de bussen naar de opstapplaatsen.

Alle VOMI-leden, waarvan aanmelding voor deelname op één van de twee genoemde dagen ontvangen is, krijgen, nadat zij de deelnemerskosten voor deze dag à f 25,00 hebben overgemaakt, in de loop van augustus definitief bericht omtrent opstapplaats, tijdstip van vertrek en ontvangen tevens hun deelnemerskaarten en consumptiebonnen voor die dag. In de genoemde f 25,00 zijn begrepen de reiskosten per touringcar, de ontvangst in Oirschot, een Indische rijtmaaltijd, broodjes en koffie vóór het vertrek in de middag en enige consumpties.

Gerekend naar het aantal ontvangen aanmeldingen zullen, inclusief orkest SOREO, bestuursleden Zuid-Holland Zuid, bestuursleden van aangrenzende VOMI-afdelingen en genodigden, naar huidige schatting tussen de 600 en 700 deelnemers verdeeld over twee dagen op de 10-jarige herdenking van VOMI Zuid-Holland Zuid aanwezig zijn.

NIET TE GEBRUIKEN VRIJ-VERVOERKAARTEN

Elk jaar probeert Zuid-Holland Zuid vrij-vervoerskaarten, door VOMI-leden aangevraagd, in te zamelen teneinde nabestaanden van gesneuvelden in de gelegenheid te stellen vrij te reizen naar de jaarlijkse herdenking op 7 september a.s. in Roermond. Nabestaanden krijgen deze vervoerskaarten n.l. niet. Het komt voor dat van deze vervoersbewijzen op 7 september geen gebruik wordt gemaakt. Daarom vraagt het bestuur Zuid-Holland Zuid om vervoersbewijzen, die aangevraagd zijn, doch niet gebruikt worden, vóór 7 september a.s. in te sturen aan onze secretaris A. G. Geurink, Oranjelaan 35, 3311 DH Dordrecht.

Nabestaanden wordt hiermede steun en een grote dienst verleend. Dank voor uw medewerking!

ADRESWIJZIGING BESTUURS- LEDEN ZUID-HOLLAND ZUID

J.H. van Breugel - Sociale Zaken;
Groenewaal 54,
3342 DD Hendrik-Ido-Ambacht.
Tel. 078-6821824

H.C. Clasquin -
Ledenadministratie en PR:
Groenewaal 20,
3342 DD Hendrik-Ido-Ambacht.
Tel. 078-6815849

UITREIKING GEWONDENINSIGNE

Ons lid, W. de Koning, wonende te Bergschenhoek, ontving op 19 juni jl. uit handen van de burgemeester, mevrouw Chevalier, het Draaginsigne Gewonden. Hierbij aanwezig waren zijn vrouw en kinderen, vrienden en kennissen. Het bestuur VOMI Zuid-Holland Zuid werd vertegenwoordigd door voorzitter Ger de Jong en 2e secretaris H. Barmentio. Na de uitreiking gaf onze voorzitter een nadere toelichting omtrent de doelstelling van de VOMI en overhandigde sobat de Koning de VOMI-badge.

ACTIVITEITEN SEIZOEN 1996/1997

Gepland voor dit jaar zijn drie contactbijeenkomsten, t.w.: dinsdagmiddag 29 oktober, gebouw Laurens, Sinclair Lewisplaats 22, Rotterdam-Ommoord;
woensdagmiddag 13 november, zalencentrum "De Til", Breestraat 1, Giessenburg;
dinsdagmiddag 26 november, Rekreatiecentrum "De Staver" - zaal "het Prieel", Olympiaweg 32, Middelhamnis.
Omtrent de in 1997 te houden contactbijeenkomsten volgt mededeling in de sobat van oktober a.s. VOMI-leden in Zuid-Holland Zuid ontvangen schriftelijk de uitnodiging, voorafgaande aan de bijeenkomsten.

H.C. Clasquin

Canada

Sect. D. Walinga,
12 Leactrest Street,
Bramalea,
Ontario, Canada.
L6S 3K6,
Tel. (905)-457-8782.
Fax (905)-457-8929.

DISTRICTSNIEUWS

1. De allereerste "picnic-meeting" voor ons British-District # 11 van VOMI-Canada is gehouden op woensdag 12 juni in Klahami, Salmon Arm BC. Onze districtsvertegenwoordigers

Len en Corinne Jagt, Arie en Joao Thur en John en Helen Schaap hadden een fijne dag georganiseerd met prachtig weer. In totaal waren 12 sobats met echtgenote en 4 gasten aanwezig.

Het eten was geschonken door de lokale adverteerders in onze "Surat-Khabar", n.l. Windmill Meat en Imports en Gort's Goudse kaasboerderij uit Salmon Arm. De volgende bijeenkomst zal plaatsvinden op 11 september 1996. Dit wordt waarschijnlijk een boottocht op het meer van Kelowna (BC) in combinatie met een gedeelte van het district # 11A (Lower Mainland).

2. Ook op woensdag 12 juni jl. hielden de districten # 2 (Hamilton) en # 1 (St. Catharines) hun districts-bijeenkomst in Cayuga (Ont.) in de tuin van Sylvia en John Dijkstra, aan de oever van de Grand River. In totaal waren er 55 personen aanwezig en het was een fijne middag met veel gezelligheid en een heerlijk

"Kentucky Fried Chicken" diner was het resultaat. Veel dank aan Sylvia en John voor hun gastvrijheid en al die extra's.

3. District # 10, Alberta, is ook zeer actief en houdt elke twee maanden lunch in het Indonesisch Restaurant in Calgary. Door het werk van onze districtsvertegenwoordiger Bill Taman groeit ook deze Western Canada-afdeling gestaag.

4. Onze jaarlijkse picnic voor Centraal Ontario is gehouden op 17 juli 1996 in Rockwood (Ont.). Er waren voor de verloting twee tickets (Toronto - Amsterdam - Toronto) aangeboden door "Canada # 3000 Airlines" Ltd, die op deze dag verloot werden.

De verwachting voor deze dag was dat er meer dan 200 personen aanwezig zouden zijn.

D. Walinga

Indiëgangers

V.O.M.I.

vereniging oud militairen

veteranen

meldt U aan!

V.O.

NIEUW-GUINEA I

Het grote meest oostelijke eiland van de Indische Archipel behoorde slechts voor de helft tot Nederlands Oost-Indië.

De oostelijke helft, aanvankelijk Duits gebied, stond na de nederlaag van Duitsland in de eerste Wereldoorlog, sinds 1919, eigenlijk de facto al sinds 1905, onder mandaat van Australië.

Nederlands Nieuw-Guinea, de westelijke helft, was al zo lang het deel uitmaakte van Nederlands-Indië, sinds 1828, het stiefkind van ons Rijk overzee geweest. In het Centrale Bergland dat in onze tijd nog nauwelijks in kaart was gebracht (sommige gedeelten nog helemaal niet), leidden primitieve Papoea-stammen nog als in het stenen tijdperk. De ontsluiting van het bergland was zo goed als nog niet begonnen.

Met uitzondering van de kusten, waar zich door Nederlandse bestuursambtenaren gecontroleerde nederzettingen hadden ontwikkeld, was het halve eiland nog woest en onbekend.

Op de in peniskokers "geklede" varkensfokkende en rattenetende wilde Papoea's na, was het immens grote eiland nog onbewoond. In het binnenland waren enkele bijna onbereikbare bestuursposten ingericht. Het binnenland was grotendeels bedekt door een onherbergzaam hooggebergte met toppen van boven de 5000 meter hoog. Schelpen golden in deze, op de geografische kaarten nog veelal witte plekken, als betaalmiddel. De inheemse rechtspraak bestond uit het doodpijpen van mensen, die de adatregeis (gewoonterecht) hadden overtreden. Pas in de 20e eeuw drongen vermetele blanken, ontdekkingsreizigers, missionarissen en zendelingen, vergezeld van enkele bestuursambtenaren, met grote moeite de nooit eerder door Europeanen betreden valleien in het ijsige hoogland binnen. Een geschiedenis kende dit land nog niet. De Nederlandse bestuurder, een resident, zetelde op het Zuid-Molukse eiland Ambon, buiten Nieuw-Guinea. Het enorme gebied bestond slechts uit één residentie, met als hoofdplaats Makassar op Celebes (Sulawesi). Hollandia gold als hoofdplaats van Nederlands Nieuw-Guinea.

Voor wat de militaire verdediging betrof, deze was al van oudsher volkomen ontoereikend, zo niet nihil, te noemen.

In 1942, bij het uitbreken van de oorlog met Japan, was bij Babo in de Vogelkop, het noord-westelijkste deel van Nieuw-Guinea, waar olie werd gewonnen, een vlieg-basis ingericht, bewaakt door 200 militairen. Aan de noordkust, in Manokwari, bevond zich een KNIL-garnizoen van 120 man waaronder 56 dienstplichtigen (Landstormers). Deze landstormers waren na het uitbreken van de oorlog in Oost-Azië (8 december 1941, Indische tijdrekening) onder de wapenen geroepen. Gedurende de tweede Wereldoorlog, toen de Japanners bijna het hele eiland bezetten of bepatrouilleerden (een gedeelte aan de zuidkust, het distrikt Merauke, bleef gedurende de hele Japanse bezettingstijd in Nederlandse handen), slaagden een aantal leden van het Manokwari-garnizoen er in uit handen van de Japanners te blijven, evenals een kleine groep van de binnenlandpost Enarotali aan de Wisselmeren. Aan de zuidkust vonden een aantal verkenningsacties van geallieerde zijde, zogenaamde partie's plaats. In het Merauke-district werden wisselende militaire eenheden van uiteenlopende sterkte gestationeerd.

Nadat Amerikaanse leger- en marine-strijdkrachten, vanaf 22 april 1944, aan de noordkust bij Hollandia, aan land waren gegaan en het immense gebied, bijna een sub-continent, van Japanse troepen hadden gezuiverd, stroomden in het kielzog van de militairen Nederlandse militairen en gemilitariseerde bestuurs-detachementen (NICA, opgericht 1944 in Australië), Nederlands-Nieuw-Guinea binnen. Deze NICA (Netherlands Indisch Civil Administration) opereerde voorshands als een militaire organisatie.

Het duurde tot 15 augustus 1945, de totale capitulatie van Japan, voor de laatste Japanse soldaten op Nieuw-Guinea zich overgaven. In de tijd tussen 22 april 1944 en 15 augustus 1945 veroverden de Amerikanen, in fasen, de meeste plaatsen, in het bijzonder op het noordelijke gedeelte. De NICA-

detachementen verzorgden onder Amerikaanse supervisie het civiele bestuur. Gedurende het tijdsbestek, 15 augustus 1945 - 27 december 1949, de soevereiniteits-overdracht door Nederland aan Indonesië van Nederlands-Indië, waren slechts zwakke militaire eenheden op Nieuw-Guinea gelegerd. Aan de zuidkust bewaakten kleine KNIL-detachementen de kusten en riviermondingen samen met enkele marineschepen en vliegboten van de Marine Luchtmacht Dienst (MLD). In het noorden, waar aanvankelijk Amerikaanse en Australische militaire eenheden, van diverse wapens de wacht hielden, waren eveneens kleine KNIL-eenheden, marine-patrouilles en squadrons van de luchtstrijdkrachten actief. In een later stadium kwamen op Nieuw-Guinea, en de eilanden rondom, daar enkele detachementen OVW-ers en mariniers vanuit Australië bij. Twee compagnieën van het VIII-ste Regiment Stoottroepen werden, bijvoorbeeld, na in Malakka een jungle-training te hebben ondergaan, in maart 1946, op Nieuw-Guinea ingezet. Er gebeurde, met uitzondering van de gebruikelijke stammenstrijd onder de Papoea's, in deze periode, betrekkelijk weinig op Nieuw-Guinea. In 1946 bevonden zich op de 3e vliegbasis van de MLD een Centrale Vliegschool met 12 B.25's van het 18e squadron, 2 Piper Cubs, een motorreparatie-afdeling (MRA) en een vliegtuigreparatie-afdeling (VRA) met 1200 militairen en gedemilitariseerde burgers als verzorgings- en onderhoudspersoneel, op deze vliegbasis. In maart 1948 brak op Bink een opstand uit onder militairen van het Papoea-bataljon, opgericht in mei 1945 (Merauke), die onder aanvoering van een korporaal een aanval wilden doen op het daargelegen NICA-kamp. Deze mutterij duurde 3 dagen. Bij deze anti-mutterij-actie sneuvelde aan Nederlandse kant 1 sergeant. Mariniers- en landmachtpatrouilles, expeditie's naar nog niet eerder bezochte streken en onbeklommen bergtoppen, luchtverkenningen en carteringactiviteiten, alsmede zeeverkenningen door de marine hielden de schaarse militairen intensief bezig. NICA-detachementen en andere

bestuurspersonen probeerden het Nederlandse gezag op ons halve eiland te herstellen.

Papoea's stonden de troepen, luchtmachteenheden en marineschepen, als informanten, gidsen en tolken terzijde.

Het roven van varkens, de materiële welvaart van de Papoea's bepalende, het doodpijnen van overspelige vrouwen en mannen, die de adatsregels overtraden, gaven de aanwezige militairen handen vol werk. Het enorm uitgestrekte land, woest en vaak onbegaanbaar, eiste tijdens de vele, vaak meerdaagse patrouille's, door oerbos en hooggebergte, het uiterste van de mannen. Het leven van de hier gestationeerde militairen kan als gevaarlijk worden omschreven. Het trekken door de jungle was dodelijk vermoeiend en riskant. De luchtstrijdkrachten, die voor het vervoer en de verbindingen, in dit bijna weglaze land, zorgden, moesten zich vaak ongelofelijke inspanningen getroosten. Hun activiteiten vergden een groot improvisatie-vermogen en het nemen van vaak afschuwelijke risico's. Van nationalistische activiteiten onder de Papoea's was eigenlijk niets te merken. Uitsluitend de vele immigranten, uit andere delen van Nederlands-Indië, en de Indische Nederlanders bemoeiden zich met politiek en bestuur. Onder de Javanen en Ambonezen trof men anti- en pro-Republikeinse facties aan. De Ambonese KNIL-militairen traden bij acties in het binnenland soms hard tegen de plaatselijke bevolking en subversieve elementen op. De aanwezige bestuurders en militairen waren zich er goed van bewust dat het halve sub-continent een betere militaire beveiliging vereiste. Vooral in de laatste maanden van het politioenele tijdperk in Indië, begonnen de autoriteiten versterkingen voor de ontoereikende militaire sterkte naar Nieuw-Guinea te dirigeren. Naast enkele KNIL-eenheden waren er mariniers op het eiland gelogerd. Vooral nadat duidelijk begon te worden dat Nieuw-Guinea, na het zelfstandig worden van Indonesië, een status aparte zou krijgen en voorlopig nog een Nederlands gebiedsdeel zou blijven. Ook al tijdens de oorlog met Japan had het Nederlands-Indische gouvernement in Australië meer aandacht aan de verdediging van Nieuw-Guinea geschonken dan ooit voor de oorlog. In het niet bezette district,

Merauke, waren Papoea-vrijwilligers in het plaatselijke KNIL-detachement opgenomen, evenals in een aantal in Australië gevormde militaire eenheden. Op 1 mei 1945 richtte de voormalige politie-commissaris, Jan van Echoud, een 500 man tellend Papoea-KNIL bataljon op. Van Echoud zou van 15 juli 1946 tot 27 december 1949 als hongerend resident van Nieuw-Guinea optreden. Nederlands Nieuw-Guinea maakte, sinds 7 februari 1947, deel uit van het zogenaamde SPC (South Pacific Commission), het Canberra Agreement, dat een immens eilandengebied in de Stille Oceaan omvatte (17 territoriale gebieden). Van Nieuw-Guinea in het westen tot Frans Polynesië in het oosten (10.000 km), en van de Marianen in het noorden tot Norfolk-eiland in het zuiden (5.000 km). Het zogenaamde Canberra-Agreement was een overeenkomst van vijf landen (Australië, Nieuw Zeeland, Engeland, de VS en Nederland), voor het economische en sociale civiele beleid in deze niet zelfbesturende territoria (koloniën). Nog voor de soevereiniteit over Nederlands-Indië aan de verenigde Staten van Indonesië door Nederland werd overgedragen, op 27 december 1949, voerde de Nederlandse minister van oorlog en marine, mr. W.F. Schokking, een serie besprekingen met het Comité Verenigde Chefs van Staten (CVCS) in Den Haag, over de te nemen maatregelen ter versterking van de Strijdkrachten op Nieuw Guinea.

De 21e november 1949 besloot de ministerraad dat een infanterie-bataljon van de KL van Padang op Sumatra, naar Nieuw-Guinea zou worden gezonden. Verder zou er nog een tweede Papoea-bataljon worden geformeerd. En er zouden nog eens 6 Catalina-vliegtuigen en een oorlogsbodem van de Koninklijke Marine naar Nieuw-Guinea worden gestuurd. De 6 Catalina's van het 7e squadron MLD (later 321 Squadron) arriveerden op 25 december op de vliegstrip bij Biak. Een zevende Catalina versterkte op 9 januari, rechtstreeks uit Nederland overgevlogen, het squadron. De 10e april werd het squadron opnieuw versterkt, nu met 3 Catalina's van het eiland Doom bij Sorong. Op 27 december 1949 werd Nieuw-Guinea, zoals bij de Ronde Tafelconferentie met Indonesië was overeengekomen, van de overdracht

van Nederlands-Indië uitgesloten en werd het officieel een Nederlands Rijksdeel overzee, het Gouvernement Nieuw-Guinea. (S.L.J. van Waardenburg werd de eerste gouverneur). Op oudejaarsdag 1949 meerde een KPM-schip in de baai van Manokwari. De pakketboot voerde 800 kolonisten uit het nu Indonesië geworden Nederlands-Indië aan. In het kader van de versterking der Nederlandse strijdkrachten in Nieuw-Guinea debarkeerde op 18 oktober 1950 de 21e Infanterie Compagnie (INCO) van het Korps Mariniers. Deze compagnie werd op 1 november operationeel. (Op 3 januari 1951 verloor Inco vier manschappen bij een ongeluk met een vlot op het Sentanimmeer). Per 1 juli werd de uitsendtermijn van het marinepersoneel naar Nieuw-Guinea verlengd van 12 tot 18 maanden. Op 12 augustus 1951 vertrokken de dienstplichtige militairen en 2 beroepsofficieren per vliegtuig, in burger, uit Nederland naar Biak. De 11e januari 1952 landden voor de eerste keer gewapende Indonesische infiltranten op het tot Nieuw-Guinea behorende eiland Gag van de Radja Ampat eilandengroep, ten noord-westen van Sorong. De infiltranten, 37 in getal, waaronder 3 vrouwen, maakten vanaf Gag diverse rooftochten naar verschillende eilandjes in de omgeving. Dertig man van de Algemene Politie en 34 KL-militairen werden er op uit gestuurd om de roofbende onschadelijk te maken. De 26e landden de Nederlandse militairen op Gag, waarna ze het infiltranten-bivak overvielen. Bij de daarop volgende gevechten werd een infiltrant gedood en maakten de Nederlanders drie gevangenen. De 27e werden nog eens 10 infiltranten gevangen genomen. Meteen daarop aansluitend begon de marine een intensieve patrouille-actie in de wateren rond Gag, waaraan een torpedojager, een fregat en een aantal Catalina's van de MLD deelnamen plus een 38 man sterk detachement van de mariniers, die het eiland begonnen te zuiveren van infiltranten. De mariniers maakten op 29 januari contact met de KL-ers. De inheemse bevolking bleek een masse voor de infiltranten op de vlucht te zijn geslagen. De 11e februari gingen opnieuw 200 mariniers, nu met rollend materieel aan land. Deze actie duurde tot 28 maart. Er werden tijdens deze actie meer dan 200 patrouilles gelopen alvorens de eilandengroep van

Indonesische militairen gezuiverd was.

De 25e februari 1953 werd gouverneur Van Waardenburg vervangen door dr. J. van Baal

Intussen herhaalde zich, evenals tijdens het conflict met de Republiek Indonesia in de jaren 1945 - 1949, in Nieuw-Guinea het oude kat en muis spel. Ieder jaar, op 17 augustus, als Soekarno de uitroeping van de Republiek Indonesia herdacht, beloofde Boeng Karno zijn volk de inlijving van Nieuw-Guinea bij

Indonesië. Van 4 tot 27 december 1950, een jaar na de soevereiniteits-overdracht, conferereerden Nederland en Indonesië over de toekomst van Nieuw-Guinea. Deze conferentie liep echter op een mislukking uit.

Indonesië wenste namelijk maar één ding; onvoorwaardelijke overdracht van Nieuw-Guinea aan Indonesië. De zogenaamde confrontatie-politiek van Indonesië tegen Nederland om Nieuw-Guinea, werd jarenlang voortgezet. De volgende Indonesische infiltratie op Nieuw-Guinees grondgebied volgde in mei 1952 bij Werplang, ten westen van Fak Fak. KL-militairen en Papoea-politie spoorden de infiltranten op en dreven ze het oerwoud in. Vuurgevechten bij deze actie eisten aan Indonesische zijde een aantal doden en gewonden.

Het zou mij te ver voeren de vele en de zich steeds herhalende infiltratie's allemaal te vermelden. Voor de oud-Indië-militairen was het eindeloze patrouillelopen achter infiltranten en de daaraan inherente vuurgevechten te bekend om er zich nog over te verbazen en aan te ergeren. Voor de militairen op Nieuw-Guinea, voorzover geen Indiëveteranen, waren de moordende patrouilles, in het zware oerwoud en bergterrein onder veelal barre weersomstandigheden, echter een vreselijke ervaring en te vaak een bloedige verschrikking. Zij snapten niets van de bedoelingen der eigen regering. Het vechten en tegelijk onderhandelen met de vijand was voor hen, evenals destijds voor de Indiëveteranen, iets onbegrijpelijk en verbijsterends. Een politiek van nemen met de ene hand en geven met de andere hand is, als het om mensenlevens gaat, nooit te begrijpen. Het politieke gewabber van de jaren 1945-1950 herhaalde zich. De soldaat te velde wist niet wat van deze draaiborderige handelingen van de eigen regering te denken. Nieuw-Guinea werd een her-

haling, zij het op kleinere schaal, van de ellende die de soldaten in Indië vóór hen hadden meegemaakt.

In 1954, op 29 juni, werden de in 1952 afgebroken besprekingen tussen Nederland en Indonesië hervat. De zogenaamde ijskast-periode behoorde hiermee tot het verleden.

Aan de Ombarivier bij de Etnabaai, werd een Papoea-patrouille, onder leiding van een Nederlandse hoofdagent van politie, op 21 oktober, overvallen door een groep van 48 Indonesische infiltranten. De hoofdagent werd ontvoerd en maandenlang, buiten Nieuw-Guinea, op Halmabeira, geïnterneerd. De dag hierna gingen de infiltranten, bij kampong Etna, aan land waar ze de aldaar wonende Chinezen uitplunderden. De kampongbevolking werd onder doodsb bedreiging gedwongen de infiltranten hulp te verlenen bij het roeien van prauwen, waarmee ze naar een aantal nabijgelegen eilanden voeren.

De 23e verkende de MLD de infiltranten, waarna op de 24e, mariniers in het door de infiltranten bedreigde gebied, aan land gingen. De torpedootjager "Piet Hein" stoomde tegelijk op naar de Etnabaai, terwijl Catalina-vliegtuigen een nieuw detachement mariniers naar het infiltrantengebied overvlogen. Een groot-scheepse actie startte. De 31e oktober werd door verschillende politie- en marinierspatrouilles vuurcontact met de in het Etnagebied rondroevende infiltranten gemaakt.

Marine-eenheden en MLD-toestellen, plus patrouilles van politie en mariniers, kanden een groot gebied stelselmatig uit. Doordat de infiltranten zich verspreidden in het oerbos en steeds andere kampongs overvielen en leegroonden, werden de zich te voet of met kleine prauwen verplaatsende Nederlandse militairen gedwongen een steeds groter aantal mannen in te zetten en al maar verder de rimboe in te trekken, zonder dat ze er in slaagden de infiltrantengroepen te vernietigen. De infiltranten stonden, via zee, in verbinding met hun bases op het Molukse eiland Ceram. Ze kregen geregeld versterkingen aangevoerd. Met als gevolg dat de actie maanden duurde. We sneuvelden veel infiltranten en werden er tientallen gevangen genomen, maar een definitieve afrekening met de Indonesische militairen bleef uit. Steeds weer doken, ergens aan de

duizenden kilometerslange kusten, nieuwe infiltranten op. Met groot-scheepse hulp van de Papoea-bevolking werden de schuilplaatsen van de infiltranten meestentijds snel ontdekt, maar een volledige eliminatie van de rondtrekkende benden bleef buiten bereik. De ingezette Nederlandse troepen kampten permanent met het weerbarstige landschap en de wilde regens. We zouden vele, zeer vele, van dit soort sweepactie's (schoonveegoperaties) kunnen opsommen. Maar of de infiltratie's nu op de noord-, zuid- of westkust plaatsvonden, de opsporingsoperaties en opjaagpatrouilles verliepen steeds volgens het bovenomschreven patroon.

Marine-detachementen namen langs de kusten steeds meer posten van de KL over. Zelfs het militaire commando op Nieuw-Guinea ging, op 28 februari 1955, over van de landmacht naar de marine. De MLD werd versterkt. Samenwerking met de civiele luchtvaart, aanvankelijk de KLM werd met de dag intensiever. Op 14 juli 1955 richtte de KLM, de Nederlandse Nieuw-Guinea Luchtvaartmaatschappij "De Kroonduif" op, die in het begin als formeel onderdeel van de KLM fungeerde, maar later geheel zelfstandig opereerde. Deze in wezen civiele luchvaartdienst werkte in de praktijk nauw samen met de MLD. Op politiek terrein gingen intussen, zij het niet steeds even frequent, de in juni 1954 hervatte besprekingen tussen Nederland en Indonesië over Nieuw-Guinea hun eigen gang. Van 16 december 1955 tot 16 februari 1956, vonden in dit kader onderhandelingen plaats in Genève. Ook deze weinig succesvolle conferentie resulteerde, op 16 februari 1956, in de eenzijdige opzegging van de op de Ronde Tafelconferentie van 1949 moelzaam bereikte Nederlands-Indonesische Unie door Indonesië. De laatste al bijna verschroeiide draad, die de belde landen nog verbond, werd hiermee doorgeknipt. Soekarno zette zijn zogenaamde confrontatie-politiek tegen Nederland, met steeds gewelddadiger middelen voort.

Per 1 maart 1955 nam het Korps Mariniers alle taken van de Koninklijke Landmacht op Nieuw-Guinea over. De Verenigde Naties (VN) plaatsten, op verzoek van 16 Afro-Aziatische landen, de kwestie Nieuw-Guinea op de agenda. Het op 8 oktober 1956 ingediende verzoek van

deze 16 kwam op 23 februari 1957 in behandeling en resulteerde in de benoeming van een Commissie van Goede Diensten voor het Nederlands-Indonesische conflict over Nieuw-Guinea.

De geschiedenis van het conflict over Indonesië in de jaren 1945-1950 herhaalde zich. De internationale druk op ons land, om Nieuw-Guinea aan Indonesië over te dragen, werd steeds zwaarder. Indonesië probeerde Nederland op economisch en financieel terrein te isoleren, met als doel de overdracht van Nieuw-Guinea aan Indonesië zo snel mogelijk te realiseren. In Indonesië zelf werden de anti-Nederlandse maatregelen steeds drastischer. Onteigening van Nederlandse bedrijven, blokkering van Nederlandse gelden en intimidatie van Nederlandse onderdanen in Indonesië werden hiertoe aangewend.

Op het fel omstreden eiland zelf moesten de Nederlandse militairen zich intussen, behalve met de Indonesische infiltranten, ook bezig houden met het handhaven van orde en rust onder de nog koppensnellende Papoea-stammen. Op 4 november 1956 brak, bijvoorbeeld, aan de Wisselmeren, in het ocherbergzame binnenland, een stammenoorlog uit. Krijgers van de Kapruka-stam moorden hele kampongs uit met bijlen en pijlen. De oorzaak van deze moordpartijen was een geval van overspel. Mariniers werden er op uitgestuurd om aan de stammenoorlog paal en perk te stellen. Deze operatie, in zeer zwaar berggebied, duurde tot einde december. Bij het dempen van de stammenoorlog werden zelfs vliegtuigen en mortieren ingezet. De in het Wisselmeren-gebied ingerichte bivaks van de mariniers werden dagelijks bejild en aangevallen. Bij deze actie vonden 120 Papoea's de dood. Aan de kant van de mariniers vielen slechts enkele gewonden. Maar de uitputting van de deelnemende militairen, tijdens het heen en weer trekken door de bijna onbegaanbare valleien en over de ijzig koude bergovergangen van de ene naar de andere vallei in het Centrale bergland, werd bijna bereikt.

De 16e juli 1957 was een zwarte dag voor de KLM-Kroonduif.

Enkele minuten na de start van het vliegveld Molmer op Biak, stortte de KLM Super-Constellation "Neutron" in zee. Van de 88 inzittenden, 59 pas-

sagiers en 9 bemanningsleden, kwamen er 57 om het leven. Elf inzittenden werden door Papoea's met prauwen uit zee gered.

Na ampele besprekingen in de Ministerraad, in Den Haag, werd op 27 juni 1958, besloten de troepensterkte op Nieuw-Guinea te vergroten. Per 8 juli werd door het Verenigd Comité van Staven in Nederland besloten de strijdkrachten op Nieuw-Guinea met 400 man te versterken, te weten, twee stuks mobiele radaruitrustingen van de Koninklijke Luchtmacht met 37 man personeel, 12 stukken Lichte Luchtvaartartillerie van de KL plus 6 stukken Vierling-mitrailleurs met 291 man bedieningspersoneel. Verder een peloton infanterie (70 man) van het Corps Commandotroepen (KL).

Op 6 september 1958 werd in Nederland een wetsontwerp ingediend tot wijziging van de dienstplichtwet. Deze wetwijziging was nodig om het mogelijk te maken dat dienstplichtige militairen zouden kunnen worden uitgezonden naar Nieuw-Guinea. Deze wetwijziging werd op 28 juli 1959 in de Ministerraad aanvaard. Het Verenigde Comité Chefs van Staven stelde per 1 oktober 1958, in een memorandum, dat voor de defensie van Nieuw-Guinea een aanzienlijke versterking van de strijdkrachten aldaar vereist was. Inmiddels had de onlangs benoemde chef van de marinestaf, vice-admiraal Pröpper, een drietal plannen opgesteld voor deze versterkingen. Volgens deze plannen zou de landmacht moeten worden opgevoerd tot 6000 man en de marine tot 1200. Intussen was 1 april 1958, gouverneur Van Baal naar Nederland teruggekeerd en in juni opgevolgd door dr. P.J. Platteel.

In het kader van de militaire versterkingen op Nieuw-Guinea, werd met ingang van 1960, de KLM-Maatschappij "Kroonduif" verplicht vliegtuigen op charterbasis voor de MLD te leveren.

Het 321 squadron had tengevolge van grote verliezen (6 vliegtuigen en 29 man aan doden) een groot tekort aan vliegtuigen. Toen na veel politiek gekrakeel, in Nederland, en felle protesten van Indonesië, op 2 augustus 1960, smaldeel 5 van de Koninklijke Marine met Hr. Ms. "Karel Doorman" in Hollandia arriveerde, had deze kruiser, onder anderen, door het vervoer van militair materieel, ten gevol-

ge van internationale boycots naar Nieuw-Guinea, bijna onmogelijk was geworden, 12 Hawker Hunters, van 860 squadron, voor Nieuw-Guinea aan boord. Het Nederlands smaldeel maakte zogenaamd een wereldreis met representatieve doeleinden.

De Nederlandse marinestaf maakte van deze reis gebruik om militair materieel naar Nieuw-Guinea te smokkelen. De 12 Hawkers betekenden een welkome versterking van de luchtmacht op Nieuw-Guinea. Squadron 321 beschikte op dat moment nog over 9 Fireflies en 7 squadron over 10 Hawker Seahawks. De sterkte van de Nederlandse strijdkrachten op Nieuw-Guinea bestond einde 1960 uit de volgende eenheden: De Koninklijke Marine beschikte over een onderzeebootjager, 2 fregatten, 3 Landing Craft Tanks (LTC's), 7 Landing Craft Personal Ramps (LCPR's), 1 sleepboot, 1 opnemingsvaartuig en 3 dregboten.

De MLD bestond uit Squadron (Sq.) 7, met 9 Fairey Fireflies, Sq. 321 met 4 Dakota-transporttoestellen en 1 infanterie bataljon mariniers (900 man). De Koninklijke Landmacht behelsde: 1 afdeling lichte luchtvaartartillerie, 1 beveiligingspeloton Commandotroepen en een bataljon infanterie (Inf. Bat.).

De Koninklijke Luchtmacht (KLu) beschikte over 1 detachement bedienings- en onderhoudspersoneel, 321 Sq met 12 Hawker Hunter straaljagers, 1 meldings- en gevechtsopleidingsstelsel. (Totaal 6000 man). Daarbij moet nog worden opgeteld het 6e INF-Bat van de KL, dat enkele dagen na de bovenvermelde sterktestelling, vanuit Nederland in Sarong debarkeerde. Met deze relatief zwakke militaire sterkte moesten de Nederlandse troepen het reusachtige gebiedsdeel verdedigen tegen een numeriek overmachtige Indonesische land-, lucht- en zee-macht. De Indonesische strijdkrachten manifesteerden zich steeds agressiever tegenover Nederland, waarbij ze stevig werden gesteund door hun overheid, die steeds openlijker met oorlog dreigde. Om de buitenwacht te tonen dat het Nederland ernst was met het opvoeden van de Papoea-bevolking tot zelfstandigheid, werd op 10 november 1960, een Nieuw-Guinea-Raad ingesteld, tegelijk met een ontwerp Algemene Maatregel van Bestuur tot oprichting van een Papoea-vrijwilligers Korps

(PVK). Per 23 februari 1961 werd bij KB (Koninklijk Besluit) het PVK officieel ingesteld (1 juni werd de luitenant-kolonel der mariniers, W.A. van Heuven, commandant van het PVK. De Commandant van het Papoea-bataljon, J. van Eechoud, was in februari overleden). Op 31 oktober 1961 kreeg West-Papoea, zoals de inboorlingen hun land noemden, een eigen vlag en een volkslied, het Tanahku Papua (o my land Papoea).

In de Ministerraad te den Haag werd het PVK aangeduid als een Papoea Weerbaarheids Korps. Onder al deze politieke en militaire activiteiten op organisatorisch terrein, vonden de Indonesische infiltratie's op Nederlands Nieuw-Guinea nog steeds met grote regelmaat plaats. Nogmaals bij de Etnabaai. Ook deze tweede Etna-invasie dwong de Nederlandse troepen tot wijdverspreide operatie's. In het hele gebiedsdeel namen in de laatste maanden van 1960, KL-eenheden posten van de mariniers over (11 november Fak Fak, 15 november Merauke). Een aantal grote actie's werd echter nog steeds door

eenheden van de mariniers, in samenwerking met de marine en de MLD, uitgevoerd. De troepen werden meer en meer gehergroepeerd en geconcentreerd. De voorbereidingen om te komen tot een zelfstandig West-Nieuw-Guinea werden, ondanks de steeds gevaarlijker wordende Indonesische confrontatie-politiek en opgevoerde militaire strijd, niet onderbroken. In het kader van de Nederlandse politieke bewustwordingspolitiek voor de Papoea's werden, tussen 18 en 25 februari 1961, in het hele gebiedsdeel verkiezingen gehouden voor de Nieuw-Guinea Raad (NGR).

Militairen mochten aan deze verkiezingen niet deelnemen. (Op 6 april opende Staatssecretaris Bot de eerste zitting van deze Raad).

De oorlog, ons laatste oorlogje in de Oost, begon een toenemend grimmig gezicht te vertonen. De 3e juni sneuvelde bij Kaimana, aan de zuidkust, de eerste Nieuw-Guineeganger. Hij zou helaas niet de laatste zijn. De strijd zou steeds verder escaleren. Indonesië liet haar intimidatie-politiek

tegen Nederland vergezeld gaan van steeds grotere infiltratie's, die elkaar bovendien steeds sneller opvolgden. Op diplomatiek en politiek terrein voerde Soekarno, via de VN, de communistisch geregeerde landen en de Afro-Aziatische sates, die Nederland vijandig gezind waren, een zenuwoorlog tegen Nederland. Met grof verbaal geweld, economische treiterijen en het met infame middelen verdacht maken van de Nederlandse bedoelingen met Nieuw-Guinea, plus het uiten van beschuldigingen aan het adres van Nederland, probeerde Soekarno zijn zin ten opzichte van Nieuw-Guinea, door te drijven. De Indonesische President, intussen uitgegroeid tot een oosterse despoot, schuwde geen middel om zijn doel te bereiken.

Nederland zou koste wat het koste op de knieën moeten worden gedwongen.

Hoe deze politiek zich in de praktijk ontwikkelde hoop ik u in een kort volgend resumé te kunnen vertellen.

J. Zwaan.

REIS-IDEE ??

Dat Sobat een prettig leesbaar blad voor ons is, daar zijn wij het, dacht ik, wel over eens. Veel prettige en onprettige dingen uit ons verleden in het voormalig Nederlands-Indië komen weer boven en doen ons aan die tijd terugdenken.

Echter, er is ook een nieuw Indonesië waar ik toch eens graag de aandacht op wil vestigen.

Velen van U zullen al wel een bezoek hebben gebracht aan het prachtige land, dat we in 1950 bijna allemaal verlaten hadden en niet de gedachten hadden er ooit nog eens terug te keren.

Wel, aan diegenen die nooit meer terug geweest zijn, zou ik willen zeggen: "Doe het, voor je er te oud voor bent, want het is een prachtig land en de mensen zijn allemaal even vriendelijk en behulpzaam en als je Nederlander bent, heb je vaak nog een streepje voor."

Voor ons ouderen zijn de eilanden Sumatra, Java, Bali en Lombok zeer goed en makkelijk te bereizen. Er zijn overal voldoende goede hotels en

guesthouses, die niet duur zijn. U koopt hier bij een reisbureau Uw ticket, b.v. naar Medan of Jakarta en bespreekt in de plaats van aankomst een hotel of guesthouse. In Jakarta bijvoorbeeld kunt U voordelig terecht bij Guesthouse Suzy, Jl. Galur 12 Rt 02/05, Cirendeu/Pisangan 15419 Ciputat Jakarta Selatan, telefoon 00-62-21-7421719.

De eigenaar, de heer Nikijuluw, een Ambonees, komt U graag van het vliegveld afhalen en U verblijft in een gezellig guesthouse, waar de hele familie Nederlands spreekt.

Men beschikt over een mini-busje, waarmee de heer Nikijuluw U desgewenst over heel Java tot en met Bali vervoert voor zeer billijke prijzen. Indien U ergens in een hotel verblijft, hoeft U alleen aan de balie een mini-busje te bestellen met chauffeur voor de dag van Uw vertrek, dat U weer naar de volgende bestemming brengt. Meestal hoeft men op Java geen hotel vooruit te bespreken, maar wil men dat toch doen, het tijdschrift Moesson geeft een uitstekend boekje

uit met adressen in heel Indonesië. (Te bestellen bij Moesson, Tjalis Robinson BV, Bergstraat 27, 3811 NE Amersfoort, onder vermelding "Moesson logeeradressenboekje", of telefonisch 033-4611611.

U bent met zo'n privé-reis heel goedkoop uit en de meeste chauffeurs en/of gidsen van zo'n mini-busje zullen U onderweg mooie en belangrijke dingen tonen. Het voordeel voor U is ook dat U Uw eigen tijd kunt indelen en gaan naar de plaats waar U speciaal naar toe wilt.

Tevoren enkele reisgidsen raadplegen is belangrijk, zodat U weet wat U graag wilt zien.

Op Bali zijn veel grote en kleine, gezellige hotels. Ik geef de voorkeur aan Sanur, Ubud of Candi Dasa. De plaats Kuta kunt U als oudere beter vermijden omdat daar de jonge generatie zijn domein heeft en het is daar nogal rumoerig met disco's, enz.

Kortom, ik kan U een bezoek aan Indonesië warm aanbevelen.

Mijn vrouw en ik zijn er nu zeven maal geweest en we kijken alweer uit

naar de volgende keer.

En laat U niet vertellen dat Bali zo verschrikkelijk toeristisch is, want dat geldt alleen voor de hoofdwegen en de speciale toeristische trekpleisters. Als U het echte Bali met zijn cultuur wilt zien, huur dan een busje met

chauffeur, dat de binnenwegen berijdt, waar geen grote toeristenbus kan komen. Ga daar eens kijken naar de ceremonies en de prachtige sawah's.

Bali is gewoon een schilderij. Ik kan hier nog lang over doorpraten,

maar ik rood U aan, ga zelf kijken en zie hoe makkelijk U op Uzelf kunt reizen. Veel plezier en goede reis!

B. Stomps.

OPSTELLING NIEUW INGEVOERDE LEDEN IN COMPUTER-ADMINISTRATIE VAN 29 MEI TOT EN MET 30 JULI 1986

Naam	Woonplaats: Land	Naam	Woonplaats: Land	Naam	Woonplaats: Land
Peels P.	Aalsloot	Tolens G.	Eindhoven	Nieuwelink J.	Oost Souburg
Dam C. van	Alblasserdam	Louwes B.	Ennen	Van der Krak M.	Paisley
Moerland J.	Alkmaar	Den Breejen Wm.	Enderby BC	Ontario	Canada
Jong D. de	Alphen a/d Rijn	Sterk W.	Eekhuizen	Bruins M.W. de	Philipsland
Aberkrom P.	Amsterdam	Griepes F.G.	Geele	Hoogendam L.	Pijnacker
Plym W.C.M. v/d	Amsterdam	Topahary D.	Gendt	Kuijck J.H. van	Rijnsbergen
Stabbe P.J.	Amsterdam	Wit L. de	Grifpskerk	Nijman J.M.	Rijswijk
Stijger C.H.	Amsterdam	Waterman J.	Groningen	Barendrecht W.	Rottendam
Brauer D.J.B.	Assen	Vissers J.	Guelph	Nederveen L.	Rottendam
Scapra F.L.	Assen		Ontario	Wassens A.	Ruinerwold
Winter J. de	Banland	Pardon J.	Canada	Spruit C.A.A.	Sassenheim
Verlangen A.C.J.L.	Beaard	Driessen A.J.	Haarlem	Ruyter Jac.	Schagen
Coppelmans H.	Berkel-Enschot	Essen C. van	Haarlem	Cnossen W.	Schornegoutum
Pol J.	Berkhout	Schrijen M.W.	Hardevijk	Oostra W.J.	Schildwolde
Gerwen J.W. van	Bleick	Eichhorn A.	Heeze	Joumae B.	Serreskerke
Wal P. van der	Bornwird	Lieshout T. van	Helmond	Smulders J.	Sonsbeek
Vrijdaal B.S.	Boven Smilde	Eemeren M. van	Helmond	Siegersma S.	Stiens
Opetal C.	Bosmeer	Rijn G. van	Helmond	Ewijk J.A.	Ter Aar
Vandenbosch J.	Brandsbridge	Luijck H.	Hengelo	Leunis P.L.	Terneuzen
	Ontario	Homans P.	Hijum	Breedveld A.	Tholen
Nogalleerken A.P.	Brada	Nijz A.F. de	Hillegom	Janssen H.	Thornhill
Van de Wiel H.	Brooklin	Hulzen A. van	Hillegom		Ontario
	Ontario	Bouwens H.J.	Hilversum	Verbeul C.	Tilburg
Mooijweer M.	Bunschoten	Kemperman A.G.	Houten	Hoogebuis T.	Trummarum
	Spokenburg	Nieuwenhuyse W.	Huizen	Bakker J.	Uden
Kat W.	Burgh Hoamstede	Vermeer W.	Ingen	Vla F. v/d	Utrecht
Stoel J.	Burgh Hoamstede	Bron E.H.	Iroquois	Schuyk-Donald A.	Utrecht
Vandeglassen F.G.	Caledon, VLG.		Ontario	Daeben J.	Valkenswaard
	Ontario	Ros H.J. de	Canada	Vos F.	Valkenswaard
Brandema S.	Calgary AB	Eversdijk F.L.	Kapelle	Derksen A.W.J.	Volp
Bruyne J. de	Capelle a/d IJssel	Raric W.	Katwijk	Heinen L.C.A.	Venlo
Ploeger F.F.	Coeverden	Putten G.E. van	Kerkrade	Vanmarie P.M.	Venlo
Luttmer A.G.	Coeverden	Vroemen A.	Kerkrade	Woltering J.	Vlissingen
Borsten P.	Coldwater	Egten-Dijkbaan		Maurits B. Th.	Voorst
	Ontario	H.M. van	Koudkerke	Willemsen A.	Vosselaar
	Canada	Tranper G.	Krabbedijke	Wiekamp G.	Westanen
Eck W. van	Cuijk	Berg F. van der	Leuwarden	Schuurman J.	Wouwe
Kroonen H.M. van	Culemborg	Albas J.C.	Leuwarden	Kuiper G.C.	Zuidwolde Dr.
Beute J.T.	Dalen	Deelen A.W.	Leekkerbeck	Deugd J. de	Zwijndrecht
Schouwenburg-Beute	Dalton	Wekking J.H.B.	Lossen	Bischoop T.	Zwolle
Wageningen G. van	Delft	Risz B.G.	Maarsse	Wassens A.G.J.M. van	Zwolle
Spiet T.E.	Den Haag	Kouden Ph. van der	Maarsse		
Scuter F.	Den Haag	Heijnen G.J.	Neer		
Es W. van	Den Haag	Selto Th.J.	Nieuw Vennep		
Grevelink J.	Den Helder	Dunissen Th.W.	Nijmegen		
Wolffjes A.H.	Didam	Huiskes G.	Rijnevel		
Vermeer D.	Dreumel	Compijnen L.H.	Nunspeet		
Poeteray R.C.Ph.	Ede	Thiassen J.	Nuth		
Ovenbeke B.J.J.	Ede	Abels A.	Onkville		
Rechbe R.	Eelde		Ontario		
Kopp J.H.	Eelde		Canada		
Verhoeven G.	Eersel	Velen G.C. van	Oegstgeest		
Jamin J.J.	Eijsden	Amerloet L.	Oegstgeest		

SOCIALE COMMISSIE - V.O.M.I.

V.O.M.I.

tako

Fonds Sociale Zorg

*Met herkenning begint erkenning!
Met meer leden meer kracht!*

fonds
sociale
zorg

Draag ons borstembleem en onze stropdas bij alle officiële V.O.M.I. gelegenheden!

Plak onze V.O.M.I. stickers op de achterruit van uw auto!

U kunt ze bestellen bij de penningmeester van uw vereniging.

V.O.M.I. borstembleem	f 12,50
V.O.M.I. stropdas donkerrood	f 22,50
V.O.M.I. stropdas donkerblauw	f 22,50
V.O.M.I. stickers	f 1,00
V.O.M.I. kerst- en nieuwjaarskaarten, 25 stuks	f 10,00
	portvrij
V.O.M.I. luxe aanstekers	f 7,50
V.O.M.I. sleutelhangers	f 6,00
V.O.M.I. rollerpennen	f 1,50
V.O.M.I. ballpoints	f 1,00
V.O.M.I. demobilisatiespeeldje met sureté verguld	f 12,50
	portvrij
V.O.M.I. OVW-speeldje met sureté verguld	f 12,50
	portvrij
V.O.M.I. wapenschild mahonie met spuit/glotwerk plastic	f 30,00

N.B. alle prijzen zijn per stuk en bij iedere bestelling wordt minimaal f 2,50 extra berekend voor verzending en porto

U kunt de artikelen ook bestellen bij de
Beheerders van het Fonds Sociale Zorg:

**Leen van Eijk, Oost Kanaalweg 12A, 2461 EP
Ter Aar, Tel. 0172 - 602705, Postgiro 6131844**

**Tijbbe J. Gaastra, A. van Heusdenstraat 15,
2461 VJ Ter Aar, Tel. 0172 - 602452**

Ook hier wordt minimaal f 2,50 extra in rekening gebracht voor verzending en porto.

POSTZEGELS

Postzegels, gebruikt of ongebruikt, binnen- of buitenland, bewaar ze en stuur ze naar **Mevrouw Jac. M. Holewijn, Alberdijck Thijmlaan 19, 2081 ES Bloemendaal, Tel. 023 - 5391920.**

De opbrengst komt volledig ten goede van het **Fonds Sociale Zorg V.O.M.I. - Nederland.**

Alle aangesloten Verenigingen worden verzocht ook aan de inzameling mee te werken.

V.B.

INDIVIDUELE DOCH VERZORGDE REIZEN naar INDONESIË

VOLGENS UW EIGEN REISWENSEN (PRIVACYTOURS®)

Tallose mogelijkheden

WIJ KUNNEN OOK REIZEN SAMENSTELLEN VOOR INDIË-VETERANENGROEPERINGEN (BASE TOURS)

Geïnteresseerd?

Geef telefonisch of schriftelijk uw wensen door voor een blijvend reisvoorstel plus kostenindicatie.

Uiteraard bent u ook van harte welkom op ons kantoor.

AURORA TRAVEL SERVICE B.V.

JANVR/SGR nr. 1502/WATN

Clauskinderdijkweg 28-29, 1032 HN Amsterdam. Tel. 0206190377/6190390

(zaterdag telefonisch niet bereikbaar).

Kantooruren: maandag t/m vrijdag 09.00 - 17.00 uur. Zaterdag 09.00 - 12.00 uur.

VETERANENPAS

Bij boeking van een AURORA-reis naar Indonesië zal aan de houder van een veteranenpas een bedrag aan "zakgeld" worden overhandigd. Bij alleen een vliegticket naar Indonesië is dit Rp. 50.000,- en bij een complete tour Rp. 150.000,-. Dit laatste zal echter pas in Indonesië worden overhandigd in verband met de betreffende in- en uitvoerbepalingen.

Bent u geïnteresseerd in deze reizen, geef ons dan telefonisch of schriftelijk uw wensen door.

Wij maken dan vrijblijvend een reisvoorstel met de daarbij behorende reissom.

Inlichtingen omtrent prijzen, dienstregelingen, afvaardigingen, enz. worden verstrekt volgens de laatste in ons bezit zijnde gegevens, echter onder alle voorbehoud.
Registratie K.v.K. Amsterdam 147459